

# پیام آب و گزند

ارگان رسمی سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران  
PAYAM-E-ABADGARAN

۴۰۷

Syndicate Of Iran Construction Companies Monthly Magazine

از مجمع تا هم‌اندیشی؛

## پیمانکاران به ۴ دوره شاخص اعلام شده اعتراض دارند

۷

No.407 DEY 1401 (Jaun .2023)

سال ۴۰ | دی ماه ۱۴۰۱ | شماره ۴۰۷ دوره جدید ۱۷۷ | قیمت: ۵۰۰۰۰۰ ریال

## فراز و نشیب سازندگی با بازخوانی آنچه بر پیمانکاران گذشت

۴



ایران ۱۰ برابر استانداردهای جهانی

فرونشست دارد

۳۷

اهمیت تشکل‌ها

در تعاملات سه جانبه

۲۰

وقتی باعث تاخیر پیمانکار شدیم

باید ضمانت تاخیر را پرداخت کنیم

۱۵

# HEPCO

ENGINEERING & PARTS CO



شرکت مهندسی و قطعات ماشین آلات راهسازی ایران

محصولات سایز کوچک راهسازی



تولید کننده رولیک و انواع جک های هیدرولیکی ماشین آلات راهسازی و معدنی



آدرس: تهران کیلومتر ۱۹ جاده قدیم کرج نبش خیابان لطیف جباری تلفن تماس: ۴۴۹۸۱۴۵۴ - ۴۴۹۸۸۹۱۷ دورنگار: ۴۴۹۸۸۹۱۵ - ۰۲۱

Email: Hepcoengineering@GMAIL.COM

تلفن همراه: ۰۹۱۲۳۲۲۴۰۰۱ - ۰۹۱۲۲۴۰۸۵۴۷



PMA



دارای مشخصه فنی C2TE  
طبق استاندارد بین‌المللی EN12004 اروپا



قدرت چسبندگی بالا

مناسب چسباندن سرامیک روی کف  
در فضاهای داخلی

کاتالوگ  
کامل  
محصولات



pma.co.ir

www.pma.co.ir

تهران، خیابان شیخ بهایی، خیابان برزیل غربی، پلاک ۸۰

۰۲۱ ۴۵۶۰۹





# SLAB TECH P-70 ADHESIVE

Specially Formulated For Porcelain Slabs

Highly Flexible  
Extended OpenTime  
Resistant to Sudden Temperature Changes  
Suitable For Bonding Heavy Slabs Without Slipping  
Suitable for Interior and Exterior Use  
Applicable For Wall and Floor





لیست  
کامل محصولات



## اسلب تک P-70 چسب سرامیک پایه سیمانی سفید

انعطاف پذیری بالا  
زمان مصرف افزایش یافته  
مقاوم در برابر تغییرات ناگهانی دما  
قابل استفاده در محیط‌های مرطوب  
مناسب برای فضاهای داخلی و خارجی  
قابلیت مصرف برای سرامیک‌های کف و دیوار  
قدرت چسبندگی بالا جهت اجرای اسلب‌های پرسرانی سایز بزرگ

 [www.pma.co.ir](http://www.pma.co.ir)

 [pma.co.ir](https://www.instagram.com/pma.co.ir)

تهران، خیابان شیخ بهایی، خیابان برزیل غربی، پلاک ۸۰

۰۲۱ ۴۵۶۰۹





ارگان رسمی سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران

## PAYAM-E-ABADGARAN

سال ۴۰ | دی ۱۴۰۱ | شماره ۴۰۷ دوره جدید ۱۷۷

Syndicate Of Iran Construction Companies  
Monthly Magazine

- حروفچینی، امور بازرگانی و اشتراک: فریبا پور آقا
- خبرنگار: آرزو نوری
- عکس و صفحه‌آرایی: داود خانی
- مسئول تبلیغات و آگهی: سید مهدی برفی
- لیتوگرافی و چاپ: پیمان نواندیش (۸۸۸۲۸۷۳۴)

- صاحب امتیاز: سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران
- مدیرمسئول: جواد خوانساری
- شورای سیاست‌گذاری:
- منوچهر ملکینانی فرد (نماینده هیأت مدیره)
- جواد خوانساری (مدیرمسئول)
- بهمن دادمان (رئیس هیأت مدیره)
- ایرج گلابتونچی (دبیر سندیکا)
- سالار علیاری (خزانه‌دار سندیکا)
- محمود مصطفی‌زاده (سردبیر)
- رئیس کمیسیون انتشارات: منوچهر ملکینانی فرد
- سردبیر: محمود مصطفی‌زاده
- کمیسیون انتشارات و تحریریه:
- منوچهر ملکینانی فرد
- محمود مصطفی‌زاده
- محمدعلی پور شیرازی
- مجتبی ضرابی

ایرج گلابتونچی  
توحید زورچنگ  
مریم خوانساری

## فهرست مطالب

- |   |    |   |    |
|---|----|---|----|
| ایران ۱۰ برابر استانداردهای جهانی فرونشست دارد<br>/ دیدگاه              | ۲۸ | فراز و نشیب سازندگی با بازخوانی آنچه بر پیمانکاران گذشت<br>/ سرمقاله                            | ۴  |
| تجربه ترکیه در عبور از ابربحران‌ها<br>/ تحلیل                           | ۳۰ | پیمانکاران به ۴ دوره شاخص اعلام شده اعتراض دارند<br>/ از مجمع تا هم‌اندیشی                      | ۷  |
| هشدار اتاق بازرگانی نسبت به کاهش سهم ایران از رود ارس<br>/ خبر          | ۳۱ | وقتی باعث تاخیر پیمانکار شدیم باید ضمانت تاخیر را پرداخت کنیم<br>/ کنفرانس بین‌المللی حقوق ساخت | ۱۵ |
| هشدار وزیر نیرو درباره تغییر اقلیم<br>/ اقلیم                           | ۳۲ | آیین‌نامه مشاغل سخت و زیان‌آور بعد از ۱۶ سال بروزرسانی می‌شود<br>/ آیین‌نامه                    | ۱۹ |
| ضربه خطرناک «مهاجرت» به اقتصاد ایران!<br>/ مقاله                        | ۳۴ | اهمیت تشکل‌ها در تعاملات سه‌جانبه<br>/ تامین اجتماعی  | ۲۰ |
| راه نجات کشور از مسیر یک برنامه توسعه ملی واقعی می‌گذرد<br>/ مقاله      | ۳۶ | صنعت ساختمان پیشران تولید کشور است<br>/ سمینار  | ۲۲ |
| مردم با طناب دولت به چاه پروژه‌های عمرانی وارد نمی‌شوند<br>/ اخبار صنعت | ۳۸ | در داووس ۲۰۲۳ چه گذشت؟<br>/ گفتگو   | ۲۴ |

نوشته‌های نویسندگان، لزوماً نظرات نشریه نیست. نقل مطالب نشریه فقط با ذکر ماخذ مجاز است.

کمیسیون انتشارات در رد یا قبول مقالات ارسالی مختار است و در ویرایش علمی، ادبی و خلاصه‌سازی آن مجاز است. در ضمن مقالات ارسالی عودت داده نمی‌شود

تهران، خیابان طالقانی، بین میدان فلسطین و خیابان ولیعصر، خیابان شهید برادران مظفر (صبای جنوبی)،  
شماره ۸۶، ک.پ: ۱۴۱۶۹۶۴۶۹۱ | تلفن: ۶۶۹۷۱۳۹۹-۶۶۴۶۴۲۶۱-۶۶۴۶۴۲۶۱  
فکس: ۶۶۴۶۴۰۸۴ | پست الکترونیکی:  
payamabadgaran.ir@gmail.com  
نشانی الکترونیکی: www.acco.ir  
www.payamabadgaran.ir



# فراز و نشیب سازندگی با بازخوانی آنچه بر پیمانکاران گذشت

می‌کنند.

در تمام دوران چهل و چند ساله گذشته، موضوع شرایط عمومی پیمان، وضعیت مبهم بخش خصوصی، ابلاغ بخشنامه‌های مخل کسب و کار، انتشار فهرست بها بدون توجه به قیمت‌های واقعی بازار، و اعلام شاخص‌های دور از واقع، از چالش‌های دائمی تشکل‌های حرفه‌ای صنعت احداث با سازمان برنامه و بودجه و نظام فنی و اجرایی آن بوده است. اگرچه این تنش‌ها در دولت‌های مختلف با توجه به دیدگاه رئیس سازمان برنامه و بودجه افزایش یا کاهش نشان داده اما در هیچ شرایطی به پایان نرسیده است.

طبق قوانین مصوب، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با بخشنامه‌های صادره، فضای ساخت و ساز را مدیریت می‌کند و هر تصمیمی که در نظام فنی و اجرایی اتخاذ می‌گردد در تمام بخش‌های سازندگی اثر مستقیم می‌گذارد، علاوه بر این، این سازمان متولی تنظیم برنامه‌های توسعه‌ای و ناظر بر اجرای آنها نیز می‌باشد و تنظیم کننده بودجه‌های سنواتی بوده و نظارت بر هزینه‌های مرتبط از وظایف آن است. لذا انتخاب فردی مطلع و آشنا به امور سازندگی در راس این سازمان از مهمترین وظایف دولت‌های مستقر است.

تصمیمات رئیس سازمان برنامه و بودجه

حضور آنها امکان توسعه وجود ندارد، تعدادی از دولتمردان جمهوری اسلامی اعتقادی به توسعه ندارند و آنهایی هم که کم و بیش با این مفهوم آشنا هستند اعتقاد دارند می‌توان شرکت‌های دولتی، انتظامی و عمومی را جایگزین شرکت‌های بخش خصوصی نمود. این باور چنان در بدنه دولت ریشه دارد که بسیاری از مسئولان از بی‌نیازی حوزه سازندگی به فعالیت شرکت‌های پیمانکار و مشاور بخش خصوصی سخن می‌گویند.

در چنین شرایطی، سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران و سایر تشکل‌های همسو در صنعت احداث با اعتقاد به امر سازندگی و پایبندی به مسئولیت‌های خود در حفظ تجربه‌های اندوخته به خصوص سرمایه‌های انسانی و فیزیکی موجود در این شرکت‌ها، تمام تلاش خود را مبذول می‌دارند که به متولیان امر گوشزد کنند که بدون حضور بخش خصوصی شرکت‌های دولتی و خصولتی نمی‌توانند به تنهایی جوابگوی امر توسعه باشند و اگر کاری توسط این گونه شرکت‌ها صورت می‌گیرد در واقع با بهره بردن از توان همین بخش خصوصی - با ظلم مضاعف - است چرا که برای انجام کارها دستی در جیب دولت و دستی در جیب شرکت‌های خصوصی دارند، به بیان روشن‌تر، این شرکت‌ها نقش واسطه بین کارفرما و پیمانکار را بازی

شرکت‌های پیمانکاری از نقش آفرینان اصلی در آبادانی و سازندگی کشور عزیزمان ایران هستند، اگرچه در جایگاه واقعی خود قرار نگرفته‌اند و همیشه تحت فشار کارفرماها و متولیان امر بودند. در همان روزهای اول بعد از انقلاب ۱۳۵۷ شرکت‌های سازندگی بزرگ و باتجربه مورد تعدی افرادی ناآگاه نسبت به اموالشان مواجه شدند و شرکت‌هایشان به بهانه‌های واهی مصادره شد به طوری که بسیاری از این مدیران با جا گذاشتن اموال، امکانات و ماشین‌آلات خود راه مهاجرت در پیش گرفتند و در آن سوی مرزها کسب و کاری راه انداختند. اگرچه مسیر موفقیت برای این مهاجران متخصص فراهم بود، مدیرانی هم بودند که در کشور ماندند و در کمال ناپاوری افول روز به روز شرایط حاکم بر کسب و کار خود را دیدند، در نهایت هم اکثریت قریب به اتفاق آنها کسب و کار خود را تعطیل و در گوشه‌ای عزلت گزیدند. شرکت‌هایی هم که بعد از انقلاب تاسیس شدند شرایطی بهتر از پیشکسوتان خود پیدا نکردند و امروز بعد از چهل و اندی سال کار و تلاش، اندر خم یک کوچه‌اند و هنوز هم که هنوز در سیستم حاکم غیر خودی خوانده می‌شوند.

با این که در همه جای جهان شرکت‌های شاغل در صنعت احداث را موتور پیشران توسعه کشور می‌دانند و معتقدند بدون



که یکی از معاونین رئیس جمهور محترم نیز می‌باشد در سرنوشت بیش از نیمی از جمعیت شاغل در بخش خصوصی کشور اثر مستقیم دارد. این سازمان باید متکی بر نظرات کارشناسان و نخبگان بوده و آگاهانه از اعمال هرگونه سلیقه شخصی جلوگیری نماید. واقعیتی که سازمان برنامه و بودجه باید به آن توجه کند این است که دولت‌ها تغییر پیدا می‌کنند اما شرکت‌های پیمانکاری و بخشنامه‌ها، مصوبات، و برنامه‌های مربوط به آنها ماندگارند و تاثیر آنها بلند مدت است. بی‌شک مرور گذشته برای ساختن آینده‌ای بهتر لازم است، پس در ادامه این نوشتار لازم است نگاهی بر آنچه گذشت بیاندازیم.

بعد از انقلاب اسلامی با فضایی که به وجود آمد فعالیت بسیاری از شرکت‌های پیمانکاری متوقف شد، با این همه سازمان برنامه و بودجه توانست در ساماندهی مجدد شرکت‌ها موفق باشد و جلوی اضمحلال شرکت‌ها را بگیرد. در دوران جنگ تحمیلی همه سعی و تلاش جامعه از جمله سازندگان و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی اداره کشور با حداقل‌های موجود بود و لذا تنش در سطح جامعه سازندگان و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی در کمترین سطح خود باقی ماند. بخش خصوصی هم با تمام توان و امکانات خود در دفاع از کشور حضور پیدا کرد و ضررهای بزرگی را نیز متحمل شد. در این دوران به دلیل شرایط جنگی کشور سیاست تشکلهای تمکین به تصمیمات دولت و به تبع آن تمکین به تصمیمات سازمان برنامه و بودجه بود. تعدیل‌ها به موقع و به اندازه تهیه و ابلاغ نمی‌شد و بسیاری از خواسته‌های سازندگان در آن لحاظ نمی‌شد، با این حال همه می‌دانستند اولویت اول دفاع از خاک کشور در برابر متجاوز است و لاغیر.

در دوران سازندگی با توجه به مهم بودن امر بازسازی کشور و تصمیم مدیران بر استفاده از توان نیروهای داخلی به خصوص شرکت‌های پیمانکاری تفاهم نسبی بین شرکت‌های سازنده و دولت رو به افزایش نهاد و روند نسبتاً خوبی طی کرد. سازمان برنامه و بودجه نیز با توجه به نیاز کشور به سازندگی تلاش می‌کرد قوانین و بخشنامه‌های مورد نیاز را تهیه و به اجرا بگذارد هر چند با همان

تفکرات تنگ نظرانه حاکم بر آن موجب چالش‌هایی نیز می‌شد. در این دوران بود که تشکلهای تا حدودی جان گرفتند و در بسیاری موارد به عنوان بازوی اجرایی در کنار مجریان انجام وظیفه نمودند. با افزایش نرخ تورم به خصوص در دولت دوم آقای هاشمی و اعمال نظر رئیس وقت سازمان در اعلام شاخص‌های واقعی تعدیل، تنش بین بخش خصوصی و سازمان افزایش یافت و برای اولین بار بعد از انقلاب پایه‌گذار بی‌اعتمادی بین بخش خصوصی و سازمان برنامه گردید.

در دوران سازندگی بود که شرکت‌های پیمانکاری توسط نیروهای نظامی و انتظامی و با اهداف مقدس پایه‌گذاری گردید و اینگونه شرکت‌ها در عرصه سازندگی ظهور و بروز نمودند چرا که امید می‌رفت اینگونه شرکت‌ها با امکانات و ماشین‌آلات آزاد شده از جبهه‌ها بتوانند در مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته که بخشی خصوصی علاقه‌ای برای کار در آن مناطق نداشت به کارهای سازندگی و توسعه‌ای بپردازند که البته این گونه نشد.

در دوران اصلاحات، با تجربه حاصل از هشت سال دوران سازندگی تلاش بر سامان‌دهی پروژه‌های تملک‌داری شروع شد و متعاقب آن تورم کاهش یافت و تا حدودی قانونمندی در اجرا فراهم گردید و در پی آن با کاهش تورم از دامنه تنش بین بخش خصوصی و سازمان برنامه نیز کاسته شد و کارها تا حدودی به ریل اصلی خود برگشته و پروژه‌های بسیاری نیز به سرانجام رسید، تشکیل شورای هماهنگی تشکلهای

### **دولتمردان باید جایگاه بخش**

### **خصوصی واقعی را در عرصه‌های**

### **تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری به**

### **رسمیت بشناسند، و قبل از اخذ**

### **تصمیم‌هایی که نتیجه آنها در**

### **درجه اول فضای کسب و کار را**

### **تحت تاثیر قرار می‌دهد، نظر فعالان**

### **اقتصادی را به عنوان مهمترین**

### **عامل تاثیرگذار اخذ نمایند.**

فنی و مهندسی به عنوان نمادی از مشارکت بخش خصوصی در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها نیز از دستاوردهای همین دوره بود. هرچند تفکر جایگزینی شرکت‌های خصوصی با شرکت‌های نظامی و انتظامی و خصوصیتی در دوره اصلاحات پایه‌گذاری و تا حدودی نهادینه گردید و بسیار از قوانینی که بعدها از آن بر علیه بخش خصوصی استفاده شده در همان دوران و در مجلس ششم تدوین و تصویب گردید.

در دولت‌های نهم و دهم سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی از جایگاه واقعی خود حذف و تبدیل به ابزاری در دست دولت شد و به طور کلی شرح وظایف آن تغییر کرد. در این دولت پروژه‌های زیادی بدون ضابطه و برنامه‌ریزی و گاهی با یک تلفن شروع می‌شد، و تازه بعد از شروع کار به فکر عقد قرارداد و ... می‌افتادند. دولت‌های نهم و دهم بنای بی‌قانونی را گذاشتند و در این دولت‌ها بود که اجرای بیشتر پروژه‌ها بدون ضابطه، به شکل دستوری و با ترک مناقصه به شرکت‌های خصوصی محول گردید.

می‌توان گفت که طی این هشت سال بیشترین تلاش تصمیم‌گیران در راستای حذف شرکت‌های خصوصی و جایگزین نمودن آنها با شرکت‌های خصوصی بود. تشکلهای پیمانکاری در این دوره تمام توان خود را صرف حفظ خود و بقای اعضای خود نمودند و اولویت اصلی آنها بقا بود تا توسعه. این گونه تفکرات دولت در دورانی که بیشترین درآمد نفتی نصیب ایران می‌شد، کمترین پیشرفت در امر سازندگی را به همراه داشت، هدر دادن منابع و گرفتار کردن کشور با پروژه‌های نیمه تمام از دستاوردهای آن دوران است که بعدها کاملاً خودنمایی کرد و امروز به یک معضل اساسی کشور تبدیل شده است.

در هشت سال مدیریت دولت‌های نهم و دهم بیشتر شرکت‌های شاغل در امر سازندگی به این نتیجه رسیدند که ادامه فعالیت و تلاش برای رشد و توسعه سازمان‌های پیمانکاری در شرایط به وجود آمده امری بس عبث بوده و باید از دامنه فعالیت کاست. افزایش تنش در فضای بین‌المللی نیز به طور ناخواسته باعث افزایش تحریم‌های ظالمانه و متعاقب آن کاسته شدن از دامنه سازندگی



شد، و به این ترتیب کشوری که می‌توانست در دوران رونق درآمد‌های نفتی به رویای دیرپای توسعه تحقق ببخشد، در پایان دولت دهم با رشد منفی مواجه گردید که تا امروز ادامه دارد.

در اواخر دولت‌های نهم و دهم به دلایل متعدد از جمله هزینه‌های بی‌ضابطه در کارهای تملک دارایی، برقراری یارانه نقدی، و از همه مهمتر تحریم و تنش در روابط جهانی و صدور قطع نامه‌های شورای امنیت، دولت در پرداخت مطالبات پیمانکاران ناتوان شد. انباشت مطالبات پیمانکاران در آن دوره و انتقال آن به دولت‌های یازدهم و دوازدهم و ناتوانی این دولت‌ها از حل مسائلی که میراث‌دار آن بودند عملاً سبب شرکت‌های سازندگی را از هم پاشاند به طوری که امروز شاهدیم بیشتر شرکت‌های بزرگ در حال جمع کردن کارگاهها و تعطیل نمودن کسب و کارهای خود هستند. در دوران هشت ساله فوق شرکت‌های پیمانکاری بخش خصوصی و تشکل‌های مربوطه بسیار تلاش نمودند با تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران در تعامل باشند تا بتوانند از فرو غلطیدن بیشتر امور به بیراهه جلوگیری کنند.

در دولت‌های یازدهم و دوازدهم تا حدودی قانونمندی حاصل شد و مجدداً با تصویب مجلس، سازمان برنامه و بودجه با شرح وظایف جدید اقدام به تدوین قوانین بهتر و سر و سامان دادن به اوضاع پیش آمده کرد. در آن دوره با وجود همه مشکلات، به کار کارشناسی به ویژه مشورت با بخش خصوصی در مورد تنظیم بخشنامه‌ها، تهیه فهرست‌بها، اعلام تعدیل‌ها و ... اهمیت داده می‌شد و تا حدودی بیطرفی سازمان برنامه و بودجه رعایت می‌گردید. مدیریت سازمان برنامه و بودجه و تشکل‌های مربوطه با هم گفت‌وگو داشتند و براساس قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار از تشکل‌ها نظرخواهی می‌شد، هرچند در خیلی از مواقع نظر کارشناسان سازمان برنامه حرف اول و آخر را می‌زد.

به نظر می‌رسد که دولت یازدهم در تلاش است گره‌های افتاده در کارها را باز نماید و اگر برجام به نتیجه می‌رسد و تحریم‌ها برطرف می‌شدند این امیدواری وجود داشت که در دولت یازدهم و حتی در دولت دوازدهم

برنامه‌ریزی‌های خوبی در سازندگی و توسعه زیربناها اجرا شود که متأسفانه اینگونه نشد و برجام به نتیجه نرسید و تحریم‌ها افزایش پیدا کرد، در نتیجه کمبود منابع عملاً تلاش تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران سازمان برنامه و بودجه را بی‌نتیجه گذاشت و روزه‌های امیدی که در دولت یازدهم باز شده بود در دولت دوازدهم به ناامیدی تبدیل شد.

در تابستان ۱۴۰۰ دولت سیزدهم با وعده‌های فراوان اداره امور را به دست گرفت اما خیلی زود بخش خصوصی و تشکل‌های مرتبط آن متوجه شدند که در این دولت، سازمان برنامه و بودجه هیچ علقه‌ای به ادامه روند گذشته ندارد و تعامل با بخش خصوصی و تشکل‌های آن را از وظایف خود نمی‌داند و بیشتر علاقمند است تصمیم‌های جانبدارانه اتخاذ نماید. اعلام شاخص-های تعدیل سه ماهه سوم و چهارم سال ۱۴۰۰ و انتصاب شورای عالی فنی نشان داد سازمان نمی‌خواهد بر بیطرفی خود بماند. وقتی صحبت از بی‌طرفی سازمان می‌شود منظور باقی ماندن سازمان بر رسالت خود یعنی حکمیت است، در حالی که سازمان در سال‌های اخیر محدودیتهای مالی دولت و آثار ناشی از آن را در تصمیمات خود دخالت داده است.

کاهش پنجاه درصدی تعدیل‌های محاسبه شده سه ماهه‌های سوم و چهارم سال ۱۴۰۰ و عدم پذیرش اصلاح آن که توسط اتاق و رئیس شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و بسیاری از دلسوزان کشور مطرح شد، همچنین کنار گذاشتن بخش خصوصی و انتخاب اعضای شورای عالی فنی از میان کارمندان عالی رتبه دولتی، همه و همه نشانگر آن است که سازمان برنامه و بودجه نمی‌تواند بیطرف باشد و منافع دولت مستقر را بر سایر منافع ترجیح می‌دهد.

به نظر بسیاری از کارشناسان، جانب‌داری از دولت می‌تواند عوارض و تبعات زیادی داشته باشد. با این روند بیشتر امور به صورت دستوری و حکم‌فرمایی اداره می‌شود، شاهد این ادعا نیز ابلاغ شاخص‌های سه ماهه سوم و چهارم سال ۱۴۰۰ و اول و دوم سال ۱۴۰۱ است که تنها در حدود ۵۰ یا ۷۰ درصد محاسبات به شکل کارشناسی است. همچنین بخشنامه مربوط به تعدیل اوراق به پول نقد که یک بخشنامه یک طرفه می‌باشد

در حالی که بخشنامه کارشناسی شده خسارات ناشی از پرداخت مطالبات نقدی توسط اوراق را نیز شامل می‌شد.

در طی سال‌های اخیر که دشوارترین شرایط کاری را برای پیمانکاران کشور رقم زده، سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران به همراه سایر تشکل‌های همسو، اعتراض خود را در زمینه تصمیمات غیرقانونی سازمان برنامه و بودجه به گوش کلیه مسئولین کشور رسانده و حتی موضوع را در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی پیگیری نموده که متأسفانه تاکنون به نتیجه مطلوب نرسیده است.

در پایان خاطر نشان می‌کند خروج از مدار عدالت و بیطرفی ضمن سلب اعتماد فعالان بخش خصوصی از سازمان متولی خود، باعث خسارات زیادی به بخش خصوصی شاغل در حرفه سازندگی شده و زندگی بیش از ۲/۵ میلیون خانوار به صورت مستقیم و به همین مقدار غیرمستقیم از این حرفه ارتزاق می‌کنند را به خطر می‌اندازد. پیمانکاران شاغل در زیربناهای توسعه‌ای کشور در جای جای آب و خاک موجب اشتغال می‌باشند. تعطیلی این کارگاهها در مرحله اول باعث فشار بیشتر روی سازمان تامین اجتماعی برای پرداخت حق بیمه بیکاری و کاهش درآمد بیمه‌ای شاغلان می‌شود. در مرحله بعد نیز با افزایش نرخ بیکاری مفسده می‌آفریند و در نهایت باعث مهاجرت نیروهای متخصص گردیده و کشور را با کمبود نیروی کار متخصص مواجه می‌کند. در این شرایط است که ناراضی‌های اجتماعی و مواردی از این قبیل اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران به عنوان تشکلی پیشرو که اعضای آن سالیان سال در امر سازندگی همپای دولت بوده، به متولیان امر تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری در امور مربوط به سازندگی کشور توصیه و پیشنهاد می‌نماید با دریافت نظرات تشکل-های بخش خصوصی که دل در گرو این آب و خاک دارند، روند انجام کارها را به روال معمول برگردانند. ادامه مدیریت بر روال یکسال گذشته جز خسران به کشور حاصلی در پی نخواهد داشت و بر مشکلات موجود خواهد افزود.





# پیمانکاران به ۴ دوره شاخص اعلام شده اعتراض دارند



- نوبت اول مجمع عمومی عادی سالیانه سندیکا در روز مقرر یعنی یکشنبه ۱۸ دی ماه به دلیل عدم حصول حد نصاب قانونی برگزار نشد، اما حاضران دور هم گرد آمدند تا در زمینه شرایط حاکم بر کسب و کار صنعت احداث کشور به گفتگو بنشینند. در این هم‌اندیشی مسائلی مانند شاخص‌های تعدیل ۶ ماهه دوم سال ۱۴۰۰، تعدیل‌های ۶ ماهه اول سال ۱۴۰۱، چگونگی تعامل با نظام فنی و اجرایی کشور درباره تعدیل، و چگونگی تعامل با کارفرمایان و سازمان‌ها مورد بحث و بررسی قرار گرفت.
- پیمانکاران حاضر در این نشست به ۴ دوره شاخص اعلام شده از طرف سازمان برنامه و بودجه، همچنین به حذف نماینده بخش خصوصی از شورای عالی فنی اعتراض داشتند.
- در آغاز این نشست پانلی با حضور مهندس بهمن دادمان رئیس هیات مدیره سندیکا، دکتر ایرج گلابتونچی دبیر سندیکا، مهندس بیژن سعیدآبادی عضو هیات مدیره سندیکا و مهندس سیامک مسعودی عضو هیات مدیره و رئیس کمیسیون قوانین تشکیل شد.

تجدیدنظر کند. به همین منظور حدود ۴۰ نامه اعتراضی را با محوریت شورای هماهنگی و از طرف تشکلهای برای سازمان برنامه فرستادیم. محورهای اصلی اعتراض ما در این نامه‌ها پایین بودن درصد شاخص‌های ابلاغی، عدم تطابق شاخص‌ها با شرایط واقعی اقتصادی، و نمود پیدا نکردن افزایش قیمت‌های ۶ ماهه دوم سال در شاخص‌ها بود.

وی افزود: من نتایج بررسی را در قالب یک پاورپوینت خدمت شما ارائه می‌کنم. بعد

زمینه پیگیری‌ها و اقدامات همکاران شما در سندیکا است.

وی افزود: شاخص‌های تعدیل در سه ماهه سوم و چهارم سال ۱۴۰۰ با یک تاخیر ۲۲ روزه اعلام شد و اولین ایراد ما به سازمان متولی این بود که در فضایی که دولت محترم در اول سال ۵۷ درصد روی حقوق پایه گذاشته، تاخیر در اعلام شاخص‌ها به مشکلات بخش خصوصی دامن می‌زند. اولین خواسته ما این بود که سازمان برنامه و بودجه در زمان اعلام شاخص‌ها

دکتر ایرج گلابتونچی دبیر سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران به عنوان اولین سخنران پانل ضمن خیرمقدم به حاضران عنوان کرد: شاخص‌های تعدیل اعلامی در سه ماهه سوم و چهارم سال گذشته ۵۰ درصد کمتر از آن چیزی بود که سندیکا طی بررسی‌های کارشناسی خود اعلام کرده بود. مسیری طولانی توسط سندیکا طی شد تا از حق اعضای خود دفاع کند، اگرچه توفیقات به دست آمده در حد انتظار نبود اما این جلسه فرصت خوبی برای اطلاع‌رسانی در

تنها کارکنان که شما هم در دادگاههای مربوطه به ما عارض می‌شوید. پس شما نمی‌توانید عده‌هایی را در تعدیل بگذارید که واقعی نیست و ما قبول نداریم.

### شاخص‌ها را مدیریت می‌کنند

دبیر سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران افزود: ما به عنوان سندیکا در سه ماهه سوم و چهارم ۸ درصد روی نیروی انسانی رشد نشان داده بودیم اما مسئولان سازمان برنامه معتقد بودند در فصول مختلف دستمزدی شاخص دستمزد افزایش نداشته یا نهایتاً ۲ درصد افزایش داشته است. به عبارتی جمع‌بندی آنها این بود که در سه ماهه سوم و چهارم قائل به افزایش دستمزد نبودند. نمودار درصد رشد میلگرد در سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد در مهر ماه و دی ماه آرماتور پایین می‌آید اما قیمت‌ها در آبان و آذر حتی از خرداد و تیر بیشتر است. ما به سازمان برنامه می‌گوییم با این اختلاف قیمت فاحش امکان معدل گرفتن از یک مقدار پایین با یک مقدار بالا گذشته است. شما نمی‌توانید مهر و آبان و آذر را جمع کنید و با تقسیم بر سه بگذارید. مبنای این کار غلط است اگرچه با همین مبنا هم شاخص‌ها نباید از اردیبهشت و خرداد کمتر می‌شد ولی سازمان برنامه قائل به این امر نیست.

وی افزود: در مورد نرخ سیمان، اگرچه سیمان را از بورس می‌گیرند اما بسیاری از پیمانکاران سیمان را از مجاری دیگر تهیه می‌کنند، ما همه اطلاعات آن خریدها را به سازمان برنامه داده‌ایم. در سه ماهه اول و دوم سال ۱۴۰۰، سازمان برنامه با هماهنگی سندیکا و دیگر تشکلهای عمل کرد اما در سه ماهه سوم رویه عملکرد سازمان برنامه به خاطر تغییر در راس سازمان برنامه عوض شد و حتی آقای میرکاظمی و همکاران ایشان نظر شورای عالی فنی را نمی‌پذیرفتند. اگر این رویکرد دقیقاً به همان روش سه ماهه سوم و چهارم ۱۴۰۰ ادامه می‌یافت قطعاً باعث می‌شد شاخص‌های سه ماهه اول و دوم زیر ۲۰ درصد اعلام شود.



شاخص با رشد دستمزد بود. سازمان مدیریت اساساً قائل به افزایش دستمزد کارگری طبق قانون کار نیست. در شاخص‌های سه ماهه اول و دوم امسال هم اگرچه درصد رشد ۵۷ درصد است اما سازمان برنامه طبق فرمول خود این رشد را حدود ۲۷ درصد در نظر می‌گیرد. این نقطه محل چالش اساسی ما با سازمان برنامه بوده و مکاتبات مفصلی در این باره کرده‌ایم که ما پیمانکاران تحت قانون کار فعالیت می‌کنیم و طبق آن به کارکنان خود پرداخت می‌کنیم. اگر کمتر از آن پرداخت کنیم نه

از اعلام شاخص‌ها توسط سازمان برنامه، کمیسیون فنی و کمیسیون قوانین سندیکا به همراه شورای هماهنگی تشکلهای فنی، مهندسی، صنفی و حرفه‌ای کشور این شاخص‌ها را بررسی کردند و متوجه شدند مسئولان مربوطه در این دوره به جای قیمت گرفتن از تشکلهای، اطلاعات و آمار مربوط به قیمت‌ها را از مجاری دیگری از جمله مرکز آمار و بانک مرکزی گرفته‌اند. اگرچه اساساً سازمان برنامه به قیمت‌های مجاری رسمی هم پایبند نبود، وقتی در سه ماهه سوم و چهارم سال ۱۴۰۰ مطابق اطلاعات مرکز آمار شاخص خدمات و کالا حدود ۱۰ الی ۱۷ درصد نسبت به سه ماهه دوم افزایش می‌یابد نمی‌توان در رشته‌های ابنیه، راه و باند، و سدسازی شاخص‌ها را منفی یا ۳ الی ۶ درصد در نظر گرفت.

کلابتونچی تصریح کرد: ما تعدیل‌های اعلامی را با شاخص رشد کالای بانک مرکزی هم چک کردیم و متوجه شدیم رشد شاخص بانک مرکزی سال ۱۳۹۹ به سال ۱۳۹۸ حدود ۴۷ درصد بود در حالی که رشد شاخص سال ۱۴۰۰ به سال ۱۳۹۹ حدود ۴۶ درصد بود. اگر سازمان برنامه می‌خواست درست عمل کند باید حداقل مثل شاخص‌های سه ماهه چهارم سال ۱۳۹۹ عمل می‌کرد. نرخ اعلامی تعدیل سال ۱۴۰۰ به ۱۳۹۹ کمتر از رشد سال ۱۳۹۹ بود در حالی که در سال ۱۴۰۰ تورم افزایش یافته بود.

وی افزود: مسئله بعدی عدم تطابق رشد

### دکتر گلابتونچی:

**تاخیر در اعلام شاخص‌ها به**

**مشکلات بخش خصوصی دامن**

**می‌زند. اولین خواسته ما این**

**بود که سازمان برنامه و بودجه**

**در زمان اعلام شاخص‌ها**

**تجدید نظر کند**

وی تاکید کرد: ما فهرست بها را با فهرست بهای سال قبل مقایسه کردیم و آن را با شاخص‌های تعدیل معادل کردیم و دیدیم سازمان برنامه در فهرست بهای سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ حدود ۳۲ درصد افزایش دارد پس نمی‌شود در شاخص‌های کلی تعدیل سه ماهه سوم و چهارم ۱۴۰۰ درصدها را زیر یک در نظر گرفت. البته آنها دلیل می‌آورند که فهرست بها و شاخص‌های تعدیل با مکانیزمهای متفاوتی محاسبه می‌شوند که ما این مورد را قبول نداریم.

گلابتونچی در ادامه گفت: ما نرخ رشد دلار آمریکا را که تاثیر مستقیم در کارهای بیمانکاری دارد از طریق بانک مرکزی کنترل کردیم. وقتی بانک مرکزی می‌گوید در سه ماهه سوم ۸ درصد و در سه ماهه چهارم، ۴ درصد نرخ دلار افزایش یافته است شاخص‌های کلی ما نمی‌توانند زیر باشند. چون تغییرات نرخ دلار مستقیماً در قطعات، خریدها و امور جاری کارگاه تاثیر می‌گذارد. نرخ رشد کرایه ماشین‌آلات هم نصف میزان واقعی در نظر گرفته شده است. این نشان می‌دهد که شاخص‌ها را یک جایی مدیریت می‌کنند و این مدیریت در سه ماهه سوم و چهارم به شدت اتفاق افتاده است.

وی در زمینه جمع‌بندی نظرات تشکلهای نیز گفت: ۳۹ نامه وجود داشت که این نامه‌ها از جنبه‌های مختلف شاخص‌های تعدیل را نقد می‌کرد، برای نمونه اعلام شاخص با تاخیر، عدم انطباق شاخص‌های اعلامی با قیمت‌های واقعی در بازار از جمله تامین مصالح و دستمزد، عدم انطباق شاخص‌ها با نرخ‌های بانک مرکزی و مرکز آمار، عدم توجه به افزایش قیمت‌های واقعی بازار، حساب کردن «درب کارخانه» در حالی که خرید مصالح و تجهیزات از بازار محلی صورت می‌گیرد، قائل نبودن به افزایش نرخ عوامل در شش ماهه دوم، عدم تطابق میلگرد در شاخص‌ها با قیمت واقعی، ناممکن بودن خرید سیمان از بورس به ویژه در سه ماهه سوم و چهارم پارسال، نامتطبق بودن فهرست بهای پایه سال

۱۴۰۱ با مبنای سه ماهه سال ۱۴۰۰، نادیده گرفتن رشد تورم به خصوص تاثیر دلار و سکه.

وی تصریح کرد: اعلام تعدیل آثاری به همراه دارد. ما به سازمان برنامه اعلام کردیم با اعلام تعدیل‌های دور از واقعیت قیمت پروژه‌هاگران می‌شود که خیانت به اقتصاد کشور است. این کار باعث تطویل پروژه‌ها می‌شود. افزایش پرونده‌های ماده ۴۶ و ۴۸ پیامد دیگر عملکرد سازمان برنامه در این دوره است. تعطیلی پروژه‌ها لطمه جبران‌ناپذیری به آبادانی کشور وارد می‌کند. طی این روند بیکاری شاعلان صنعت احداث بیشتر می‌شود و خلاف اشتغالزایی عمل می‌گردد. با واگذاری مجدد مناقصه آن هم با قیمت بالاتر، بیت‌المال بیهوده صرف می‌شود. حجم پروژه‌های نیمه تمام از ۳۳ هزار پروژه به ۱۰۰ هزار پروژه می‌رسد. اعتماد بیمانکاران به سازمان برنامه خدشه دار می‌گردد و در نهایت باعث ورشکستگی گسترده بنگاه‌های خصوصی می‌شود.

وی در زمینه درخواست بنگاه‌های تخصصی حرفه‌ای از سازمان برنامه نیز گفت: در این باره درخواست ما بررسی

**با اعلام تعدیل‌های دور از واقعیت قیمت پروژه‌هاگران می‌شود که خیانت به اقتصاد کشور است. این کار باعث تطویل پروژه‌ها می‌شود.**

مشترک و کارشناسانه با حضور اعضای شورای عالی فنی بود که با وجود همه مستندات و پیگیری‌های ما سازمان برنامه به آن تن نداد. درخواست بعدی درخواست اصلاح در صورت پذیرفتن نقصان و اشتباه بود که آقایان امروز پذیرفتند شاخص‌های سه ماهه سوم و چهارم حدود ۵۰ درصد کمتر داده شده است. خواست ما این است که شاخص‌های ابلاغی سه ماهه سوم و چهارم اصلاح شود. خواسته دیگر تشکل‌های مهندسی ابلاغ شاخص‌های شش ماهه اول به صورت واقعی در اسرع وقت و منطبق بر شرایط بازار بود. البته لازم است شاخص‌های اعلامی بررسی و تطبیق آن با واقعیت‌های روز مورد توجه قرار گیرد. دبیر سندیکا گفت: ما سعی کردیم در موضوع تعدیل به محوریت سندیکا و شورای هماهنگی یک هماهنگی خوب بین تشکلهای داشته باشیم. این هماهنگی به نشست مطبوعاتی با حضور ۳۰ خبرنگار منجر شد. موضوع تعدیل را در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی نیز مطرح کردیم، در اتاق بازرگانی دو جلسه کارگروه کارشناسی تشکیل شد و طی این جلسات اثبات کردیم که شاخص‌های تعدیل مشکل دارد. در تاریخ شورای گفتگو هیچ موضوعی دو بار به عنوان دستور کار جلسه این شورا مطرح نشده بود اما ما موضوع تعدیل سه ماهه سوم و چهارم را طی دو جلسه در صحن علنی شورای گفتگو مطرح کردیم.

وی افزود: ما درخواست کردیم رئیس سازمان برنامه در شورای گفتگو به ما توضیح دهد که چه اتفاقی افتاده است که این رویکرد در ابلاغ شاخص‌ها را در پیش گرفته‌اند اما ایشان در شورای گفتگو حاضر نشدند. با این وجود ما دفاع مستدلی از شاخص‌های تعدیل کردیم که منتج به یک بخشنامه شد که در آن نوشته شده است: «دبیرخانه شورای گفتگو که رئیس آن وزیر اقتصاد است درخواست بازنگری و اصلاح شاخص‌های مربوط به تعدیل سه ماهه سوم و چهارم سال ۱۴۰۰ را دارد». مقرر شد موضوع طی نامه‌ای از طرف وزیر اقتصاد به سازمان برنامه ارجاع شود و از طریق رئیس





جمهور هم خواهان اصلاح شاخص‌های  
تعدیل شوند.

ایرج گلابتونچی تصریح کرد: این بخشنامه شاید جزو اولین مصوبات شورای گفتگو باشد که کاملاً طرف بخش خصوصی را می‌گیرد و به سازمان دولتی می‌گوید تخلف کرده است. حتی آقای پوراابراهیمی نماینده محترم مجلس نیز در شورای گفتگو اعلام کردند اگر سازمان برنامه تخلف کرده به ایشان منعکس کنیم تا در مجلس مطرح و پیگیری کنند. یک هفته بعد از آن نیز همین بحث‌ها را در مجلس شورای اسلامی مطرح کردیم. آقای شافعی با همراهی سندیکا یک نامه برای آقای میرکاظمی نوشتند که در آن به ایراد شاخص‌ها، و عدم پاسخ‌گویی رئیس سازمان برنامه به بخش خصوصی اشاره و تاکید شده طبق قانون باید نظر بخش خصوصی در امور مربوط به آنها گرفته شود. ایشان در این نامه خواهان اصلاح شاخص‌های تعدیل شده است. آقای شافعی بر اساس مصوبه شورای گفتگو هم نامه‌ای به رئیس جمهور محترم نوشت و از ایشان درخواست کرد شاخص‌های سه ماهه سوم و چهارم ۱۴۰۰ اصلاح شود. ما هم نامه‌هایی از طریق سندیکا و شورای هماهنگی برای آقای مخبر معاون حقوقی رئیس جمهور، آقای رئیس جمهور و حتی معاون اجرایی رئیس جمهور فرستادیم که در نتیجه آقای رئیس جمهور به آقای میرکاظمی دستور اصلاح «بخشنامه شاخص‌های تعدیل نیمه دوم سال ۱۴۰۰ جهت قراردادهای پیمانکاری» را داد، هر چند آقای میرکاظمی به این نامه هم عمل نکرد.

دبیر سندیکا افزود: متأسفانه در مورد



شاخص‌های سه ماهه اول و دوم سال ۱۴۰۱ نیز نرخ نیروی انسانی و ماشین‌آلات پایین در نظر گرفته شد. در حالی که نرخ ما برای نیروی انسانی ۵۷ درصد بود سازمان برنامه آن را حدود ۲۷ درصد در نظر گرفت. البته نرخ مصالح کامل و درست در نظر گرفته شده بود. سازمان برنامه یک اشتباه اساسی هم دارد و آن این که شاخص هر دوره تشکلهای را تقسیم بر شاخص قبلی خود تشکل‌ها می‌کند و ضریب به دست آمده را روی شاخص اعلامی برنامه و بودجه می‌گذارد که ما گفتیم آنچه با این روش اعلام می‌کنند شاخص مورد نظر ما نیست که بعد از بررسی متوجه شدیم شاخص اعلامی حدود ۳۰ درصد پایین‌تر از واقعیت است. یعنی مثلاً شاخصی که در رشته راه و باند باید حدود ۳۷ درصد اعلام کنند حدود ۲۶ درصد اعلام می‌کنند که حدود ۳۰ درصد پایین‌تر است.

وی تاکید کرد: مسیر پیش روی ما استفاده از ظرفیت تشکلهای و مجاری قانونی برای پیگیری موضوع تعدیل در ۶ ماهه دوم سال ۱۴۰۰ و ۶ ماهه اول سال ۱۴۰۱ است. شورای عالی فنی که مهندس دادمان عضو آن بود هم شاخص‌های سه ماهه اول و دوم سال ۱۴۰۱ را تأیید نکرد اما شورای عالی فنی تغییر پیدا کرد و افراد جدید این شاخص‌ها را امضا کردند. در شاخص‌های جدید اعلام کرده‌اند فقط از آمار بانک مرکزی و مرکز آمار استفاده نشده و نظر ۹ تشکل صنعت احداث لحاظ شده است ولی همچنان ایراداتی دارد که عنوان کردم.



### نقطه نظرات دولت درباره بخش خصوصی

مهندس بهمن دادمان رئیس هیات مدیره سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران نیز با اشاره به دوران کرونا که امکان هم‌اندیشی اعضای صنف را محدود کرده بود عنوان کرد: امیدوارم با برگزاری مستمر جلسات هم‌اندیشی و از طریق خرد جمعی و همفکری راه‌های بهتری برای تأمین حقوق خود داشته باشیم. وی تصریح کرد: حرفه ما از سیاست‌های دولت متأثر است برای این که ما اساساً کارگزاران اجرای طرح‌های عمرانی در نظام فنی و اجرایی کشور هستیم و قاعدتاً از طریق برنامه‌های مختلف تحت تأثیر تصمیمات دولت قرار می‌گیریم.

وی افزود: در دولت قبلی با تعاملی که در مشی و عملکرد سازمان برنامه و بودجه وجود داشت و با تلاش شورای هماهنگی، حرفه ما توانست در مراجع تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری صاحب یک کرسی شود. این امر با تلاش شورای هماهنگی و در راس آن مهندس خوانساری و در عین حال تمایل و تعامل آقای دکتر نوبخت به عنوان رئیس وقت سازمان برنامه روی داد و نشان دهنده رویکرد کلی دولت قبلی در مورد صنف ما و طرح‌های عمرانی بود و زمینه مناسبی برای تأمین بخشی از خواسته‌های صنف ما فراهم آورد که انعکاس آن را در تصمیماتی مانند اقبال به نظرات بخش خصوصی در تدوین ضوابط مربوط به تدوین قیمت، و ضوابط مربوط به تعدیل و ... شاهد بودیم. وی افزود: دولت‌های مختلف شورای عالی فنی را بر اساس سلیقه و رویکرد خود انتخاب می‌کنند. شورای عالی فنی در



یک تعادلی رسیده بودند از جمله در مورد نحوه محاسبات و مراجع قیمت‌گیری، که از ۱۰ مرجع قیمت‌گیری ۷ مورد آنها از تشکل‌ها بودند. همچنین نظام قیمت‌گذاری مصالح اصلاح شده بود و تا ۹۰ درصد خرده‌فروشی ملاک قرار گرفته بود و این توافق وجود داشت که پیمانکاران به ندرت می‌توانند نیاز خود را از بورس تامین کنند. تصویب بخشنامه جبران آثار افزایش نرخ ارز در پروژه‌های فاقد تعدیل هم هر ساله کمک زیادی به پروژه‌های فاقد تعدیل می‌کرد.

دادمان با بیان این که آن رویکرد مثبت را در دولت فعلی نداریم، تاکید کرد: قاعدتا باید تلاش مضاعفی داشته باشیم مخصوصا با ترکیب اعضای جدید شورای عالی فنی که با رویکرد جدید انتخاب شده‌اند. پیدا کردن راه کارهایی برای ادامه حیات در شرایط نامتعادل و بی‌ثبات قیمت‌ها و افسار گسیختگی تورم همان چیزی است که در هم‌اندیشی‌ها به دنبال آن هستیم. لازم است یک کار تشکلی و با محوریت شورای هماهنگی برای پیگیری امور مربوط به صنف خود از جمله در موضوع تعدیل سه ماهه اول و دوم سال ۱۴۰۱ داشته باشیم.

رئیس هیات مدیره سندیکا تاکید کرد: سندیکا پیگیر حقوق اعضای صنف است و درباره شیوه‌های این پیگیری از نظرات شما بهره‌مند خواهد شد تا بتواند بقای شرکتها و سازمانهای کار خود را حفظ کند. به غیر از اصلاح شاخص‌ها، بحث پروژه‌های در دست انجام مطرح است که در اثر شاخص‌های اعلام شده با ضرر انباشته مواجه می‌شوند و می‌توانند مباحثی را

قیمت را در بالاترین سطح و برای تامین منافع خود القا کنند. بنابراین فقط باید افزایش‌ها را از مراجع دولتی پرسید. این دو نقطه نظر باعث رویکردی شد که بر سمت و سوی تصمیمات نظام فنی و اجرایی نیز تاثیر گذاشت. متاسفانه رویکردی که به آن اشاره شد یک رویکرد کلی است و می‌تواند چیزهایی را که طی ۹ سال گذشته به دست آمده مشمول تغییرات اساسی کند.

رئیس هیات مدیره با اشاره به دوران حضور خود در شورای عالی فنی عنوان کرد: از جمله اقداماتی که در دوره قبلی انجام شد اعمال تعدیل برای پروژه‌های فاقد تعدیل بود. البته اگر در نظام فنی و اجرایی دوره قبل در موضوع تعدیلها گشایشی اتفاق افتاد مصیبتی هم در زمینه نحوه پرداخت با اسناد خزانه وجود داشت. به عبارتی در دولت قبلی هم تزییقات دیگری وجود داشت اما رویکرد دولت جدید نگران‌کننده‌تر است. در دوران قبل شورا و نظام فنی و اجرایی در موضوع تعدیل به

دولت قبلی اقدام به تامین یک سری از حقوق از دست رفته کرد. درست برعکس عملکرد و رویه‌ای که دولت جدید در پیش گرفته، در دولت قبلی در موضوع تعدیل و فهرست‌بها، اعمال نظر نظام فنی و اجرایی در موضوع نیروی انسانی و ماشین‌آلات اهمیت یافت. در گذشته اعداد نیروی انسانی با چیزی که مبنا در نظر می‌گرفتند تفاوت داشت، این شکاف به این دلیل ایجاد شده بود که در یک سال قیمتی در نظر گرفته بودند و هر سال با ضربی رشد می‌یافت. شورای عالی فنی مسئله مربوط به قیمت‌ها را طی ۳ سال به واقعیت موجود رساند. در مرحله بعد قیمت ماشین‌آلات هم تعدیل شد و در نهایت در موضوع تعدیل و شاخص، تعدیلات متناسبی برای صنف به وجود آمد.

دادمان تاکید کرد: اعلام نارضایتی بالایی که برای این ۴ شاخص در دولت جدید اتفاق افتاده و مقایسه آن با دولت قبل نشان دهنده رویکردی است که در دولت جدید شکل گرفته است. در این رویکرد نقطه نظر این است که تعدیلاتی که برای طرح‌های عمرانی اعلام می‌شود می‌تواند انتظارات تورمی ایجاد کند و به افزایش تورم بیانجامد، بنابراین تعدیل مخرب است. نقطه نظر دوم این است که اخذ تصمیمات بخش غیردولتی و تاثیر دادن آن در تصمیمات کار خبط و خطایی است. دلیل آن هم تعارض منافع است. برای نشان دادن این رویکرد هم آقایان مثال می‌زدند که اگر قیمت را از بخش خصوصی بپرسید چون فعالان آن ذی‌نفع هستند می‌خواهند

#### مهندس دادمان:

**پیدا کردن راه کارهایی برای ادامه حیات در شرایط نامتعادل و بی‌ثبات قیمت‌ها و افسار گسیختگی تورم همان چیزی است که در هم‌اندیشی‌ها به دنبال آن هستیم.**



بین طرفین قرارداد مطرح کنند. موضوع برخورد با سازمانهای کارفرمایی در شرایط کنونی حائز اهمیت است و عددی کردن این اختلاف ما را به مستندسازی قابل ارائه خواهد رساند که در این باره نیازمند همکاری شما هستیم.

## ۵۰ درصد مبانی شاخص ها را کاهش

### دادند

در ادامه این نشست مهندس سیامک مسعودی عضو هیات مدیره و رئیس کمیسیون قوانین سندیکا عنوان کرد: ما اعتقاد داریم تا سه ماهه دوم سال ۱۴۰۰ شاخص ها معقول بود و با کار کارشناسی سندیکا قابل انطباق بود. بعد از آمدن آقای میرکازمی و در شاخص های سه ماهه سوم و چهارم ۱۴۰۰ مسائلی روی داد که طی آن به جای ۱/۷ تعدیل در این دوره حدود ۱/۳ اعلام شد یعنی ۳ یا ۳/۵ کمتر از نرخ که اعلام می شد و به عبارتی ۵۰ درصد از آن چیزی را که باید اعلام می شد، اعلام کردند و ۵۰ درصد مبانی شاخص ها را کاهش دادند.

وی افزود: در شورای گفتگو عنوان شد شما پیمانکاران برای ۳ درصد این همه اعتراض می کنید در حالی که این ۳ درصد به این معنا است که شاخص های ما ۵۰ درصد ضعیف تر اعلام شده و با این روند ۴ دوره دیگر نمی توانیم پروژه های خود را جمع و جور کنیم. مگر میزان سود تئوری پیمانکاری چقدر است که با این نحوه پرداخت چیزی از آن بماند. در سه ماهه اول و دوم در رشته هایی که حدود ۲۶- ۲۷ درصد اعلام کرده اند عدد کارشناسی سندیکا روی ۱/۳۷ است یعنی اینها حدود ۷۰ درصد از ترقی واقعی شاخص ها را اعلام کرده اند و شاخص ها ۳۰ درصد غیر واقعی شده است. عمدتاً در فصولی که سهم بیشتری از دستمزد یا ماشین آلات وجود دارد شرایط بدتر بوده است.

مسعودی افزود: اتفاقی که در این دوره روی داده مربوط به اکتاف طرف مقابل نبوده است، قبلاً هم در همین سیستم و با همین گفتگوها مسئله حل می شد. به نظر

من شاخص ها به صورت دستوری کمتر اعلام شده تا دولت پرداخت کمتری داشته باشد.

وی با اشاره به دو بخشنامه پیش نویس شده عنوان کرده: بخشنامه تاخیرات مجاز ناشی از تاخیر در پرداختها به جای ۵۰۹۰ سابق می آید. سازمان برنامه و بودجه فکر می کرد اعداد ناشی از این بخشنامه زیاد است و باید کاسته شود، در نهایت در بخش تاخیرات مجاز از روش هایی استفاده کردند که مخالفت سندیکا را به همراه داشت. در کارگروه هایی که به این منظور تشکیل می شد فضایی ایجاد شد که ضمان تاخیر پرداخت در این بخشنامه گنجانده شود. فرمول درستی هم در این باره ارائه شد یعنی از زمان قرارداد تا زمان پرداخت مبلغ خالص پول نسبت به دو شاخص معتبر کشوری پرداخت شود. بخشنامه دیگری هم پیش-نویس شد که از زمان آقای عدل مطرح بود. پروژه هایی وجود داشت که گفته بودند اسناد خزانه می دهند ولی پول نقد وجود داشت و حالا سوال این بود که چقدر باید از پیمانکار کم کنیم که ما گفتیم پروژه هایی هم وجود دارد که گفته بودید پول نقد می دهید ولی حالا اسناد می دهید، که در نهایت نوشته شد عیناً مطابق با اسناد مثبت فرابورس این خسارت را به پروژه هایی که تسریعی از پرداخت به عنوان اسناد خزانه نداشته اند

### مهندس خوانساری:

اگر چرخ اقتصاد کشور می چرخد

از همت فعالان بخش خصوصی

است. متأسفانه دولت به

جای این که قدر فعالان بخش

خصوصی را بداند سعی دارد

جاپاهای این بخش را بگیرد و

فعالان آن را کنار بگذارد.

پرداخت نمایند.

### نباید کوتاه بیاییم

در ادامه این نشست اعضای سندیکا به بیان دیدگاههای خود پرداختند. مهندس جواد خوانساری عضو سابق هیات مدیره عنوان کرد: بعد از انقلاب برای حفظ سندیکا و تعامل با دولتمردان تلاش زیادی کردیم. امروز هم نباید کوتاه بیاییم. آنچه در این کشور ساخته شده به دست بخش خصوصی صورت گرفته و اگر امروز این بخش دست از تقلا بردارد، بخش دولتی همه چیز را در دست خواهد گرفت. وی افزود: اگر چرخ اقتصاد کشور می چرخد از همت فعالان بخش خصوصی است. متأسفانه دولت به جای این که قدر فعالان بخش خصوصی را بداند سعی دارد جاپاهای این بخش را بگیرد و فعالان آن را کنار بگذارد.

### سندیکا به بهانه های مختلف اعضای

#### خود را جمع کند

مهندس ساعد مسعودی عضو هیات مدیره شرکت فلار نیز در این نشست حاضر بود و عنوان کرد: سندیکا باید به بهانه های مختلف اعضای خود را جمع کند چرا که این بدنه قادر است به سندیکا کمک کند. سندیکا باید با اطلاع رسانی در زمینه اقدامات خود اعضا را به دانش لازم تجهیز کند تا آنها بتوانند همسو با سندیکا به سازمانهای مورد نظر فشار بیاورند تا در نهایت این فشار از سازمانهای مختلف به سازمان برنامه منتقل شود. سازمان برنامه و بودجه عملاً نهاد تعامل را تعطیل کرد و اعضای شورای عالی فنی را تغییر داد که لازم است سندیکا و سایر انجمن ها به این مسائل اعتراض کنند. این اعتراض نه تنها باید به خود سازمان اعلام شود بلکه به اطلاع رئیس جمهور، وزرای تاثیرگذار و کمیسیونهای مجلس برسد.

وی افزود: متأسفانه سازمان برنامه خود را به خواب زده است. فرض کنید وزارت کار نمی گفت ۴۸ درصد افزایش دستمزد اجباری است آیا ما پیمانکاران می توانستیم



در این شرایط اقتصادی کمتر از این مقدار روی حقوق کارگران خود بگذاریم؟ بسیاری از مدیران برداشت درستی از ۳ درصد و ۵ درصد ندارند و لازم است با بیان آثار تصمیمات اخذ شده، آنها را نسبت به عواقب این تصمیمات آگاه کنیم. از جمله این آثار در اعلام تعدیل‌های خلاف واقع، ضعیف کردن ریشه پیمانکاری است که قدرت فعالیت آن را در حوزه صدور خدمات فنی و مهندسی نیز از بین می‌برد.

وی در پایان گفت: سازمان برنامه باید با توجه به تغییرات زیاد قیمت‌ها، شاخص‌ها را ماهانه اعلام کند. علاوه بر این طی نامه‌ای از دستگاه‌های اجرایی بخواهد از ۴۶ کردن پیمانکاران خودداری کنند و ۴۸ را با رضایت پیمانکاران جمع کند. علاوه بر این دستگاه‌های اجرایی موظف شوند از ظرفیت ماده ۸۱ استفاده کنند.

در واکنش به سخنان مهندس مسعودی، دبیر سندیکا عنوان کرد: سندیکا اقدامات خود را در نشریه و سایت سندیکا اطلاع-رسانی می‌کند. در مورد نهاد تعامل نیز آقای میرکاظمی عنوان کردند که نهاد تعامل را با حضور معاون ایشان یعنی آقای امانی برگزار کنیم که ما عنوان کردیم فقط با حضور خودش این نهاد را برگزار خواهیم کرد. در مورد شورای عالی فنی هم اعتراض کردیم و در نامه‌ای به آقای مخبر عنوان کردیم نمی‌توانید در جایگاه داوری، بخش خصوصی را با داوران دولتی داوری کنید.

دبیر سندیکا تصریح کرد: اعلام ماهیانه شاخص‌ها درخواست سندیکا بوده است و حتی طبق صورت جلسه اتاق بازرگانی قرار بود در این دوره شاخص‌ها به صورت ماهیانه اعلام شود منتهی می‌خواستند ۳۰ درصد شاخص‌ها را ماهانه به شکل موقت بدهند که مهندس دادمان عنوان کرد حالا که تیر ماه است شما باید شاخص‌ها را قطعی اعلام کنید.

### می‌خواهند ما را محو کنند

مهندس محمد ذوالفقاری مدیرعامل شرکت تابان شهر نیز عنوان کرد: تعدیل‌های اعلامی از واقعیت به دور است، این تعدیل‌ها به نوعی دهن کجی سازمان

برنامه به پیمانکاران است و می‌تواند این صنف را نابود کند. امروزه نمی‌توانید هیچ پیمانکاری را پیدا کنید که گرفتار بانک و وام و... نباشد. تنها راه برای حل این مسائل این است که همه با هم در سازمان برنامه و بودجه حاضر شویم و اعتراض کنیم. مگر ما بیگانه یا دشمن این کشور هستیم که می‌خواهند ما را محو کنند. حتی در پروژه خاتمه یافته هم اجازه نمی‌دهند اسم شرکت‌های ما بر روی سازه‌های ساخته شده ثبت شود.

### اعتراض خود را درباره محاسبه اشتباه

#### شاخص‌های تعدیل اعلام کنیم

مهندس اردشیر طهرانی‌زاده مدیرعامل شرکت کومار نیز در این نشست حاضر بود و عنوان کرد: سندیکا تلاش کرده در مسیرهای قانونی مسئله تعدیل را حل کند اما به نظر می‌رسد گوش شنوایی در این مورد وجود ندارد، پس لازم است مسیر خود را عوض کنیم. پیشنهاد من نوعی مطالبه‌گری مستقیم و حضوری است. باید به سازمان برنامه برویم و اعتراض خود را درباره محاسبه اشتباه شاخص‌های تعدیل اعلام کنیم.

دبیر سندیکا در واکنش به سخنان مهندس طهرانی‌زاده عنوان کرد: مسئولان سازمان برنامه و بودجه می‌دانند در محاسبه شاخص تعدیل اشتباه کرده‌اند و از اصرار ما بر اصلاح شاخص‌ها خبر دارند. در این مورد سندیکا اصرار دارد شاخص‌های تعدیل اصلاح شود تا بر اساس این اصلاح،

### مهندس ذوالفقاری:

#### تعدیل‌های اعلامی از واقعیت

#### به دور است، این تعدیل‌ها به

#### نوعی دهن کجی سازمان برنامه

#### به پیمانکاران است و می‌تواند

#### این صنف را نابود کند.

سایر شاخص‌ها به درستی محاسبه شود. تا زمانی که شاخص‌های سه ماهه سوم و چهارم سال ۱۴۰۰ اصلاح نشود سندیکا پیگیر این موضوع خواهد بود.

### از قانون‌مداری به حکمفرایی رسیده‌ایم

مهندس محمود مصطفی‌زاده عضو هیات مدیره سندیکا نیز در بخشی از این نشست عنوان کرد: هر کدام از ما صحبت می‌کنیم می‌گوییم نباید وارد موضوع سیاست شویم و مشکل ما موضوعاتی مانند تعدیل و افزایش قیمت و... است اما مشکلاتی که امروزه گریبان ما را گرفته مربوط به سپهر سیاسی مملکت است. متأسفانه ما از قانون‌مداری به حکمفرمایی رسیده‌ایم. اگر در کشور ما قانون حاکم بود و فردی شاخص‌ها را خلاف واقع اعلام می‌کرد، می‌توانستیم در چهارچوب قانون اعتراض کنیم. اما امروزه سیستم به شکل حکمفرمایی است و افرادی پیدا می‌شوند و می‌گویند: «من حکم می‌کنم شاخص این باشد».

وی افزود: اگر ما در پی حل مشکل خود هستیم باید به عنوان یک تشکل از طریق شورای هماهنگی خواهان اجرای مصوبات قانون باشیم. اگر نظام فنی و اجرایی توانسته محاسبه کند و این محاسبه درست است چرا ابلاغ نمی‌شود؟ اگر در قوانین حاکم از جمله قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار عنوان شده باید نماینده بخش خصوصی حضور داشته باشد، چرا نماینده ما را از شورای عالی فنی حذف کردید؟ چرا شورای عالی فنی را تبدیل به ابزاری در دست مدیران سازمان برنامه و بودجه می‌خواهیم؟

مصطفی‌زاده افزود: متأسفانه وقتی این مباحث را طرح می‌کنیم می‌گویند وارد سیاست نشوید. اگر سیاست به معنای طرح این موضوعات است ما باید وارد سیاست شویم. خدا رحمت کند مهندس ادب را که عنوان می‌کرد ما باید در مجلس نماینده داشته باشیم تا روی قوانین صنعت احداث تأثیر بگذاریم. ما یک پیمانکار در مجلس شورای اسلامی نداریم. وی در پایان تأکید کرد: ما باید از سازمان



برنامه هم بخواهیم بر اساس قانون عمل کند وگرنه درخواست این که شاخص را ۲ درصد کم و زیاد کنند دردی از ما دوا نمی‌کند.

### دولتمردان می‌دانند شاخص‌های واقعی این نیست

مهندس منصور رهنمای بهمبیری مدیرعامل شرکت توسعه هدیش پارس نیز عنوان کرد: دولتمردان ما می‌دانند شاخص‌های واقعی این نیست اما به دلیل بار تورمی که شاخص‌های واقعی ایجاد می‌کند سعی می‌کنند آن را از جیب ما برداشت کنند. در این زمینه شاید لازم باشد ما پیمانکاران در هماهنگی کامل با هم در ضریب پیمان یا ضریب پولوس این تفاوت را در نظر بگیریم.

مهندس احمد عزیزی لرد میرعامل شرکت بومشهر نیز در این هم‌اندیشی حاضر بود و ضمن تشکر از زحمات اعضای هیات مدیره سندیکا عنوان کرد: شاید در برهه کنونی باید از ظرفیت مطبوعات، مجلس شورای اسلامی، و سایر تشکلهای استفاده کنیم. توجه به نوع مواجهه سایر تشکلهای صنعت احداث با بحث تعدیل و کارفرمایانشان نیز می‌تواند در یافتن راهکارهای مناسب ما را یاری دهد.

### در جلسات تشکل خود حضور مستمر داشته باشیم

مهندس اسمعیل جاوید شیران رئیس هیات مدیره شرکت ترانشه پل راه نیز در این نشست حاضر بود و عنوان کرد: گفته شده تعدیلهای اعلام شده اما این ارقام اعلام شده تنها جبران ارزش پولی است که در این مدت از دست داده‌ایم، چرا که در بازه یک ماهه ارزش پول ملی ۳۰ درصد از بین رفته است. وی افزود: باید در جلسات تشکل خود حضور مستمر داشته باشیم. یک تشکل زمانی می‌تواند در گفتگو با سازمانها و نهادهای دولتی دست بالا داشته باشد که اعضا از آن حمایت کنند. استفاده از ظرفیت مجلس به عنوان ناظر و قانونگذار

مهندس بهمن دادمان رئیس هیات مدیره سندیکا در بخش پایانی این نشست عنوان کرد: عکس‌العمل ما نسبت به حق و حقوق خود منطبق بر اقدامات سازمان برنامه و بودجه خواهد بود، به طور مشخص ما به ۴ دوره شاخص اعلام شده معترضیم و چون این مسئله با وجود و عدم وجود ما مناسبت دارد باید با آن برخورد پیگیرانه‌ای داشته باشیم، متأسفانه طرف مقابل هم حد یقفی ندارد و تا هر جا که ممکن باشد جلوتر خواهد آمد. باید به همراه سایر تشکلهای و در قالب شورای هماهنگی با نوشتن نامه و حضور در سازمان برنامه و بودجه اعتراض خود را اعلام کنیم.

وی افزود: در مورد تکلیف پروژه‌ها نیز تمامی اعضا باید در مورد نحوه انعکاس آن به کارفرما تشویق شوند تا این موضوع را به صورت عدد و رقم (در ترازنامه تعدیل و کارکرد و تناسب آن با هزینه‌ها و مانده‌ای که مدام برای ما منفی می‌افتد) و به شکل مطالبه مابه‌التفاوت به کارفرما ارائه کنند. دادمان گفت: باید از ظرفیت مجلس به عنوان ناظر و قانونگذار نیز استفاده کنیم. لازم است جلسات هم‌اندیشی به دو صورت فصلی و دعوت از اعضا جهت حضور در جلسات هیات مدیره ادامه یابد تا باب تبادل نظر باز بماند.

### مهندس بهمبیری:

**دولتمردان ما می‌دانند شاخص‌های واقعی این نیست اما به دلیل بار تورمی که شاخص‌های واقعی ایجاد می‌کند سعی می‌کنند آن را از جیب ما برداشت کنند.**

### اثرگذاری هرمی

مهندس بیژن سعیدآبادی عضو هیات مدیره سندیکا ضمن جمع‌بندی موضوعات مطرح شده عنوان کرد: مسئله اثرگذاری هرمی دارای اهمیت فراوانی است و پیمانکاران می‌توانند طی گفتگو با نمایندگان محلی و نمایندگان دولت در محل پروژه، مسائل خود را مطرح کنند تا در مراحل بعدی با اثرگذاری سندیکا تقویت شود.

### جمع‌بندی

در بخش پایانی این نشست دکتر ایرج گلابتونچی عنوان کرد: بین نظام فنی و اجرایی و سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران فضای تعامل وجود دارد اما مسائل از این نظام که فراتر می‌روند به شکل دستوری تعیین تکلیف می‌شوند. نظام فنی و اجرایی بخشنامه تعدیل را برای ما فرستاد، اما پس از اینکه ما نکته نظرات اعتراضی خود را اعلام کردیم به ما گفتند چاره‌ای جز ابلاغ آن ندارند.

پس از این که یکی از اعضای حاضر در نشست پیشنهاد داد سندیکا درباره تعدیل‌های اعلامی به دیوان عدالت اداری شکایت کند که دبیر سندیکا عنوان کرد: سندیکا به عنوان تشکل در این باره ذی‌نفع نیست اما شرکتها می‌توانند موضوع تعدیل‌های منفی را به دیوان عدالت ببرند که اینک یک مورد شکایت در این باره به دیوان شده بود و آنها اعلام کرده بودند در شرایط کنونی که تورم مثبت است تعدیل منفی موضوعیتی ندارد. در هر حال سندیکا تمام راههای تشکلی را برای حل کردن مسئله تعدیل پیموده و همچنان به رای زنی و گفتگو در این باره ادامه می‌دهد.

دبیر سندیکا افزود: سندیکای ساختمانی با حمایت اعضای خود پابرجاست تا به نمایندگی از آنها مسائل صنف را پیگیری کند. در آینده نزدیک هم نوبت دوم مجمع عمومی عادی سالیانه سندیکا برگزار خواهد شد تا سایر موضوعات صنف در آن طرح گردد.



# وقتی باعث تاخیر پیمانکار شدیم باید ضمانت تاخیر را پرداخت کنیم



سومین کنفرانس بین المللی حقوق ساخت در راستای آشنایی با آخرین تحولات در حوزه حقوق ساخت و افزایش سطح آگاهی مهندسان از مسئولیت‌های قضایی خود پنجم و ششم بهمن ماه در دانشکده عمران دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی برگزار شد. در این کنفرانس دکتر ایرج گلابتونچی دبیر سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران به موضوع خسارت تاخیر تادیه پرداخت و عنوان کرد: وقتی ایجاد سازه برای پیمانکاری ممکن‌الاحصول است و اجازه کار از او سلب می‌شود، نه تنها باید زمان لازم برای انجام کار به او داده شود بلکه لازم است خسارت ناشی از تاخیر در انجام کار نیز به او پرداخت گردد. دبیر سندیکا از تهیه بخشنامه جدیدی در سازمان برنامه با همکاری سندیکا خبر داد که موضوع آن تاخیرات زمانی است و در فرازی از آن عنوان شده: «وقتی باعث تاخیر پیمانکار شدیم باید ضمانت تاخیر را پرداخت کنیم» که نکته بسیار مهم و مثبتی است.

مجریان طرح و طولانی شدن زمان تصویب گزارش‌ها نیز از علل اصلی تطویل است که این تاخیرها به دعاوی بین کارفرما و مشاور می‌انجامد. این امر به ضرر و زیان مهندسان مشاور به علت تحمیل هزینه‌های اضافی کارشناسی مورد نیاز نیز می‌انجامد. وی افزود: در دوره تعطیلی مطالعات تغییرات برخی کارشناسان نیز به ضرر و

## دستورالعملی در زمینه تشخیص صلاحیت نمایندگان مجری طرح وجود ندارد

محمد حسن شمشیرساز رئیس شورای مدیریت جامعه مهندسان مشاور در آغاز این پانل عنوان کرد: تاخیرات قابل ملاحظه‌ای در زمان طراحی پروژه صورت می‌گیرد. عدم تصمیم‌گیری به موقع

نشست تخصصی با عنوان «دعاوی ناشی از تاخیرات، راهکارها و چالشها» با حضور دکتر ایرج گلابتونچی دبیر سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران، مهندس محمد حسن شمشیرساز رئیس شورای مدیریت جامعه مهندسان مشاور، مهندس رضا ایکانی، و دکتر امید امیری برگزار شد.

زیان مهندسان مشاور می‌انجامد. اقدامات کارشناسانه در زمان تطویل نیز هزینه زیادی به مهندسان مشاور تحمیل می‌کند.

وی در زمینه علل تطویل اجرای طرح‌ها نیز عنوان کرد: عدم دقت در پیش‌بینی بودجه لازم برای اجرای طرح‌ها از مهم‌تری علل تطویل طرح‌ها است. کارفرمایان با یک بودجه محدود طرح را آغاز می‌کنند تا بعداً به دنبال تامین بودجه آن بروند، و همین باعث می‌شود که طرح در اجرا به تاخیر بخورد. در طرح‌های نهایی معمولاً برنامه زمانی طرح مشخص است اما بعد از مناقصه این برنامه رعایت نمی‌شود یعنی تامین اعتبارات، تخصیص‌ها و اقداماتی مانند آزادسازی اراضی در زمان تعیین شده انجام نمی‌شود.

وی در ادامه افزود: عدم آگاهی فنی، مالی و مدیریتی مجریان طرح‌ها از عوامل دیگر تاخیر است. چند وقت پیش به همراه دکتر گلابتونچی در در کمیسیون عمران مجلس بودیم و بحث‌های مفصلی در زمینه عدم تشخیص صلاحیت مجریان طرح‌ها بود. همه مشاوران و پیمانکاران تشخیص صلاحیت می‌شوند اما تا امروز هیچ دستورالعمل ابلاغ شده در زمینه تشخیص صلاحیت نمایندگان مجری طرح وجود نداشته و همین امر به تاخیرات قابل توجهی در اجرای طرح‌ها افزوده است.

مهندس شمشیرساز عنوان کرد: متأسفانه کارفرما به تعهدات زمانبندی شده خود عمل نمی‌کند. صورت وضعیت‌ها و تعدیل‌ها را به موقع پرداخت نمی‌کند چون تخصیص آن صورت نگرفته است. وقتی هم که نقدینگی لازم در کارگاه تزریق نشود به تطویل پروژه‌ها منجر می‌شود. یکی از دلایل اصلی تطویل مجاز عدم پرداخت از طرف کارفرما است. کارفرما در دوره اجرا برخی دخالت‌های غیرفنی در پروژه دارند که یک سری مخاطرات به همراه دارد.

وی عنوان افزود: کارفرماها تحویل پروژه را به تعویق می‌اندازند چون بعد از تحویل موقت مسئولیت بهره‌برداری و نگهداری طرح با کارفرما است اما کارفرمایان نیروی متخصص و کافی برای این کار ندارند و با بهانه‌های

مختلف این کار را به تاخیر می‌اندازند. آخرین پروژه‌ای که آقای احمدی نژاد افتتاح کردند یک سد مخزنی بوده که هنوز تحویل قطعی نشده است.

### تعدیل آثار ناشی از تاخیرات پروژه را جبران نمی‌کند

دکتر ایرج گلابتونچی در این نشست با اشاره به اینکه تعدیل به تنهایی نمی‌تواند آثار ناشی از تاخیرات پروژه را جبران کند، عنوان کرد: قراردادهای پیمانکاری حوزه ساخت از لحاظ حقوقی قراردادهایی با سطح تعهد حقوقی و مالی بالا هستند و مسائل پیچیده فنی، حقوقی، مالی و مدیریتی دارند. در بحث حقوقی وقتی قراردادی منعقد می‌شود تعهدات مختلفی شکل می‌گیرد که به انجام پروژه و مبادلات مالی مربوط به آن منتهی می‌گردد. این تعهدات و حجم بالای تبادلات مالی، آثاری دارند و اگر تعهدات به موقع انجام نشود خساراتی به همراه دارند. وی در ادامه عنوان کرد: قرارداد پیمانکاری قراردادی است که به موجب آن کارفرمای

#### دکتر گلابتونچی:

**عدم آگاهی فنی، مالی و مدیریتی مجریان طرح‌ها از عوامل دیگر تاخیر است.**

**همه مشاوران و پیمانکاران**

**تشخیص صلاحیت می‌شوند**

**اما تا امروز هیچ دستورالعمل**

**ابلاغ شده در زمینه تشخیص**

**صلاحیت نمایندگان مجری طرح**

**وجود نداشته و همین امر به**

**تاخیرات قابل توجهی در اجرای**

**طرح‌ها افزوده است.**

دولتی یا خصوصی خرید کالا، انجام خدمات و بهره‌وری را در قالب شرایط، قیمت و مدت معین به پیمانکار می‌دهد. پیمانکاری ارکان مشخص، موضوع معین و چهارچوب کلی دارد. هر وقت تعهدی بر هم بخورد در گام اول بر انجام تعهدات و الزام طرفین به انجام تعهدات تاکید می‌شود. در گام دوم تلاش برای برگرداندن آنچه نقض شده به جای قبلی است تا کمترین خسارت به وجود آید. اگر موفق به این کار نشدیم انحلال یا سقوط قرارداد شکل می‌گیرد.

گلابتونچی با اشاره به انواع قراردادهای داخلی و بین‌المللی عنوان کرد: قراردادهای پیمانکاری در ایران شامل قراردادهای منطبق بر مندرجات نشریه شماره ۴۳۱۱، قراردادهای منطبق بر مندرجات نشریه شماره ۵۴۹۰ و قراردادهای همسان طرح و ساخت است. در قراردادهای ۴۳۱۱ بخشنامه ۵۰۹۰ وجود دارد که به تاخیرات می‌پردازد ولی در آن مورد دیگر تاخیر زمانی ارزش‌گذاری نمی‌شود. اما در آن دو مورد دیگر عنوان می‌شود وقتی تاخیر حادث شد باید ضمانت تاخیر پرداخت شود یعنی برای تاخیر حادث شده و از بین رفتن منافع پیمانکار (تفویض منافع) به او خسارت پرداخت شود. چیزی که در ۴۳۱۱ نیست و در آن زمان را معادل زمان در نظر می‌گیرند و برای تعدیل قیمت تعیین می‌شود.

وی تاکید کرد: سازمان برنامه در حال تهیه بخشنامه جدید تاخیرات زمانی است که یکی از مهم‌ترین فرازهای آن این است که وقتی باعث تاخیر پیمانکار شدیم باید ضمانت تاخیر را پرداخت کنیم. در فیدیک، نیز این بحث وجود دارد. در انواع فیدیک، زمان داده می‌شود و در برابر آن ضمانت هم ارائه می‌شود. یعنی هر جا که تعهدی به هم می‌ریزد و خسارتی ناشی از آن به وجود می‌آید باید خسارت پرداخت شود.

دبیر سندیکا افزود: متأسفانه در قراردادهای «ساخت، بهره‌برداری و انتقال» بحث تاخیر زمانی جا نیفتاده است و باید اساتید و دانشجویان حقوق ساخت به آن بپردازند. یک پروژه عمرانی نیازمند صرف زمان و هزینه است و هر کدام از آنها به هم بریزد





خسارت ایجاد می شود. یکی از مشکلات پروژه‌های ما در شرایط کنونی رعایت نکردن قالب زمان است. چون اساسا برای خسارت مربوط به تاخیر زمانی پول پرداخت نمی کنیم در حالی که در حقوق ذکر شده است وقتی شما می توانستید منافعی را در یک زمان مشخص به دست آورید و به خاطر عدم اجازه به شما برای انجام کار منافع شما از بین می رود، اگرچه برای جبران زمان فرصت می دهیم اما لازم است این منافع از دست رفته را نیز جبران کنیم و این همان چیزی است که در حقوق ساخت ما مغفول مانده است.

وی با اشاره به دلایل مختلف تاخیر در اجرای پروژه عنوان کرد: یکی از مشکلاتی که جامعه مهندسی ما امروزه با آن مواجه است کمبود نیروی متخصص است. پیمانکارها و مهندسان مشاور در حال از دست دادن نیروی انسانی خود هستند. از طرفی نیروی کار متخصص به اندازه کافی وجود ندارد. متاسفانه ما از فرزندان خود می خواهیم مهندس یا دکتر شوند و هیچ گاه از آنها نمی خواهیم یک جوشکار یا آرماتور بند حرفه‌ای شوند. در حالی که در بسیاری از پروژه‌ها نقش همان سرآرماتوربند در تاخیر یا اجرای به موقع پروژه از مدیر پروژه کمتر نیست.

عضو هیات مدیره انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی ایران تاکید کرد: وقتی پیمانکار قادر به تامین ارکان پروژه نیست، کارفرما هم تامین مالی پروژه را ندارد، مهندس مشاور هم به موقع طرح نمی دهد آمار تاخیرات بالا می رود. متاسفانه آمار تاخیرات اساسا بیشتر از سایر کشورهایی که کار زیرساختی و عمرانی می کنند به ویژه در خاورمیانه است. از نگاه کارفرما مشکلات مالی مهم ترین دلیل تاخیر در پروژه‌ها می باشد در حالی که طبق قانون مناقصات کارفرما اول باید از منابع مالی خود مطمئن باشد بعد پروژه را آغاز کند. اگر کارفرماهای ما این رویه درست را در پیش می گرفتند امروزه با انبوهی از پروژه های ناتمام مواجه نبودیم. وی در ادامه گفت: از نظر کارفرما کمبود

اعتبارات و از نظر پیمانکار روابط قراردادی باعث تاخیر است. از نظر مشاور هم، مدیریت نامناسب پروژه مهم ترین دلیل تاخیر در پروژه‌ها می باشد.

دکتر گلابتونچی با اشاره به انواع تاخیرها در پروژه های ساختمانی و ادعاهای عمده پیمانکار در بحث تاخیرات مدت عنوان کرد: عوامل مختلفی دست به دست هم می دهند تا تاخیر شکل بگیرد. اما نکته مهم اینجاست که تعلیق باعث به هم

#### دکتر گلابتونچی:

**وقتی پیمانکار قادر به تامین ارکان پروژه نیست، کارفرما هم توان تامین مالی پروژه را ندارد، مهندس مشاور هم به موقع طرح نمی دهد آمار تاخیرات بالا می رود. متاسفانه آمار تاخیرات اساسا بیشتر از سایر کشورهایی که کار زیرساختی و عمرانی می کنند به ویژه در خاورمیانه است.**

ریختن عقد نمی شود و فقط شرایط انجام کار به هم می ریزد. هر وقت تاخیر صورت می گیرد از لحاظ حقوقی به نوعی تعلیق در کار ایجاد می شود. وقتی شما نمی توانید زمان را درست رعایت کنید و قرارداد به هم می ریزد باید به تراضی قرارداد را با جبران خسارت وارده ارائه دهید یا با تراضی قرارداد را تفاسخ یا اقاله کنید. البته اقاله در حقوق با انتقال دین به یک پیمانکار دیگر فرق دارد که متاسفانه در صنف مهندسی ما این دو به اشتباه معادل استفاده می شود. راه دیگر انحلال ارادی یا فسخ است که متاسفانه در قراردادهای ما عموما کارفرما به ناحق حق فسخ یک طرفه دارد. انفساخ یا انحلال قهری هم وجود دارد که به خاطر برخی شرایط خود به خود انجام می پذیرد و اراده دو طرف یا یکی از آنها در وقوع فسخ دخالت ندارد.

وی گفت: اگر زمان به هم بریزد در واقع یک ترک فعل حقوقی انجام شده و این ترک فعل حقوقی شما را مرتکب جرم حقوقی می کند. معمولا در قراردادهای پیمانکاری ترک فعل انجام می شود یعنی به هم ریختن زمان یک ترک فعل حقوقی است. چیزهایی که در قرارداد به هم می ریزد هزینه بالاسری پیمانکار را اضافه می کند، هزینه خدمت نیروی انسانی و بیمه نامه را بالا می برد، و به از دست رفتن منافع مسلم و محقق الوصول وی می انجامد. یعنی در یک زمان خاص یک منافع خاص وجود داشته که با هم ریختن زمان از بین رفته و



اولین ادعای پیمانکار برگرداندن آن منافع محقق الوصول است.

وی در ادامه با اشاره به موضوع «تاخیر تادیه» در قانون مسئولیت‌های مدنی اشاره کرد و عنوان نمود: هر وقت ارکان به هم بریزد تفویت منافع صورت می‌گیرد. تفویت منافع یعنی تاخیر در پرداخت و هر تاخیری در پرداخت بحث پرداخت عدم النفع و تاخیر تادیه را پیش می‌آورد. در حقوق ما بحث تاخیر تادیه یا ضمان موضوعیت دارد. مواد ۵ و ۶ قانون مسئولیت مدنی حکم به جبران خسارت ناشی از کم شدن قوه کار یا سلب قدرت کار کردن کرده که مصداقی از عدم النفع و مشابه چیزی است که فقهای امامیه راجع به زندانی کردن اجیر یا انسان آزاد گفته‌اند. گلابتونچی تصریح کرد: ماده ۱۳۳ لایحه اصلاحی قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷ نیز تاکید دارد وقتی ضرری وارد می‌شود باید تفویت منفعت پرداخت شود، و چنانچه عنوان کردم تاخیر زمانی به معنای ضرر است. ماده ۲۲۸ آیین دادرسی مدنی هم به این موضوع اشاره دارد. در ماده ۱۸ قانون کار نیز پذیرفته شده که اگر کارفرما بدون مجوز قانونی مانع کار یک کارگر شود باید خسارت وی را پرداخت نماید.

دبیر سندیکا گفت: در ماده ۹ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری قدیم نیز اشاره شده است که باید ضرر و زیان‌های مادی که در نتیجه ارتکاب جرم حاصل شده پرداخت شود. همچنین منافی که ممکن الحصول بوده و در اثر ارتکاب جرم، مدعی خصوصی از آن محروم و متضرر می‌شود باید پرداخت گردد. اگر شما به پیمانکاری که ماشین‌آلات و نیروی انسانی دارد و برای او ایجاد سازه ممکن الحصول است اجازه کار ندهید هم باید زمان لازم برای انجام کار به او بدهید و هم خسارت ناشی از تاخیر در انجام کار را پرداخت نمایید.

وی با اشاره به سایر قوانین مرتبط با موضوع زمان در قراردادها تصریح کرد: هر تغییری در تعهد داده شود باید خسارت آن پرداخت گردد. در تاخیر زمانی خسارت

مستتر است و باید پرداخت گردد. این همان موضوعی است که سندیکای شرکت‌های ساختمانی با سازمان برنامه درباره آن گفتگو می‌کند.

### در بروز تاخیرات هر سه عامل دخیل هستند

مهندس رضا ایکانی کارشناس شورای عالی فنی و عضو تیم بررسی کنندگان کتابهای فیدیک نیز با بیان اینکه در بروز تاخیرات هر سه عامل دخیل هستند، عنوان کرد: پیمانکار باید تاخیرات را در زمان وقوع آن اعلام کند، چنانچه در فیدیک عنوان شده است اگر این تاخیر تا ۲۸ روز اعلام نشود دیگر نمی‌توان درباره آن ادعایی داشت. وی افزود: نباید اعلام تاخیرات و ادعا را به آخر کار محول کرد. تاخیراتی مربوط به نقشه، پول و معارض قابل پیش‌بینی هستند و پیمانکاران نباید به این موارد بی‌توجه باشند. برخی از عوامل تاخیر از اول قرارداد قابل تشخیص است اما کارفرما قبل از برطرف کردن چنین ایراداتی آن را به مناقصه می‌گذارد و این پیمانکار است که

### مهندس ایکانی:

**برخی از عوامل تاخیر از اول**

**قرارداد قابل تشخیص است**

**اما کارفرما قبل از برطرف کردن**

**چنین ایراداتی آن را به مناقصه**

**می‌گذارد و این پیمانکار است**

**که باید دقت نظر کافی را داشته**

**باشد.**

باید دقت نظر کافی را داشته باشد.

### اگر پیمانکاری هنوز پابرجاست به خاطر پیش پرداختها است

دکتر امید امیری، محقق و مشاور در امور نظام فنی و اجرایی نیز عنوان کرد: تعداد ۲۲۶ عامل تاخیر وجود دارد که برطرف کردن همه آنها مقدور نیست. برخی از آنها مانند سیل و زلزله غیرقابل کنترل هستند.

وی افزود: در هیچ‌کجای دنیا برای مواردی که خارج از قصور کارفرما است تطویل مدت پیمان پرداخت نمی‌شود و اغلب فقط تمدید صورت می‌گیرد. هیچ کارفرمایی نیز مجاز به پرداخت هزینه تطویل به جز در مواردی که اعلام شده نیست. در ایران نیز دستورالعمل و بخشنامه‌ای در زمینه تاخیرات وجود ندارد. البته بخشنامه ۵۰۹۰ تا حدودی به این موضوع پرداخته است. قرار بر این هم بود که دستورالعملی در این مورد تهیه شود.

دکتر امیر عنوان کرد: برخی وقتها کارفرماها عنوان می‌کنند پیمانکاران عمدا تاخیر می‌کنند تا تطویل بگیرند، در حالی که با اعلام به موقع تعدیل هم امکان اتمام پروژه وجود ندارد، چرا که ۶ ماهه اول شاخص‌ها در سومین سه ماهه سال اعلام می‌شود. شاخص‌های ۶ ماهه دوم سال هم انتهای سه ماهه اول سال بعد اعلام می‌شود یعنی اگر پیمانکار در فروردین ماه امسال کار کند شاخص قبلی را می‌گیرد که مربوط به شهریور ۱۴۰۰ است و زمان ابلاغ آن نیز آذر ۱۴۰۰ بوده است که نشان می‌دهد پیمانکار ۷ ماه از اعداد واقعی عقب است.

وی گفت: یک زمانی شاخص‌های تعدیل ما نهایتاً در سال ۱۰ درصد بود، اما امروزه با وجود شاخص‌های دستوری که منفی شده‌اند حدود ۴/۵ برابر اختلاف به وجود آمده است، که باید پرسید: مگر می‌شود پیمانکاری ۲۲ تومان هزینه کند و ۱۷ تومان در زمان دلار ۴۰ تومانی بگیرد؟ اگر پمی‌بینید پیمانکاری هنوز پابرجاست به خاطر پیش پرداختها است و نمی‌داند چه بر سرش آمده است.

# آیین نامه مشاغل سخت و زیان آور بعد از ۱۶ سال بروزرسانی می شود

معاون روابط کار وزارت کار گفت: پس از گذشت ۱۵-۱۶ سال از تدوین نخستین آیین نامه مشاغل سخت بر آن هستیم که با حضور شرکای اجتماعی این آیین نامه را به روز و مورد بازبینی قرار دهیم.

به گزارش خبرگزاری تسنیم، کاهش شنوایی، ضعف بینایی، آسیب های جسمی و حرکتی، ایجاد مشکلات تنفسی، قلبی و عروقی، فشارهای روانی و عصبی و مسائلی از این دست از جمله پیامدها و آسیب های جسمی و روحی است که ممکن است حتی با گذشت چند سال پس از بازنشستگی در افراد بروز کند؛ از آن گذشته سر و کار داشتن افراد با مواد خطرناک شیمیایی، مواد رادیواکتیو و مشاغل دارای سر و صدا و آلاینده های زیاد نیز آنان را در ردیف مشاغل سخت و زیان آور قرار می دهد.

منظور از مشاغل سخت و زیان آور آن دسته کارهایی است که در آن عوامل فیزیکی، شیمیایی، مکانیکی و بیولوژیکی محیط کار غیر استاندارد بوده و در اثر اشتغال بیمه شده، تنش ها و صدمات جسمی و روانی به مراتب بالاتر از ظرفیت های طبیعی در فرد ایجاد می شود که نتیجه آن بروز بیماری های شغلی و عوارض ناشی از چنین کارهایی است.

مشاغل سخت و زیان آور به دو دسته تقسیم می شوند: نخست مشاغلی که ذاتاً جزو مشاغل سخت و زیان آور نیستند به عبارتی مشاغلی که صفت سخت و زیان آوری با ماهیت آن شغل وابستگی دارد اما با به کارگیری تمهیدات بهداشتی، ایمنی و تدابیر مناسب از سوی کارفرما می توان سختی و زیان آوری آنها را حذف کرد مثل تراشکاری و، جوشکاری و... در این گروه کارفرمایان کارگاه های دایر مکلفند ظرف دو سال از تاریخ ابلاغ تصمیم قطعی کمیته یا شورا حسب مورد نسبت به سالم سازی، کاهش آلاینده ها، ایمن سازی عوامل و شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای

مشخص شده در قانون کار و آیین نامه های مربوط (مصوب شورای عالی حفاظت فنی) و سایر قوانین موضوعه در این زمینه اقدام کنند.

دوم مشاغلی که ماهیتاً سخت و زیان آورند و با به کارگیری تمهیدات بهداشتی، ایمنی و تدابیر فنی از سوی کارفرما، صفت سخت و زیان آوری کاهش یافته اما همچنان سخت و زیان آوری آنها حفظ می شود مثل غواصی و کار در معادن. در تطبیق و تشخیص این مشاغل گروه توسط کمیته های استانی ماهیت شغل و عدم امکان رفع صفت سخت و زیان آوری ملاک عمل است.

علی حسین رعیتی فرد، معاون روابط کار درباره قراردادهای موقت و امنیت شغلی می گوید: این مقوله یکی از دغدغه های جامعه کارگری است که همواره دغدغه دولت است. رعیتی فرد تشکیل کمیته امنیت شغلی به دستور رئیس جمهور را یکی از اقدامات مهم امنیت شغلی کارگران برشمرد و گفت: در هفته کارگر، جلسات کارشناسی با حضور شرکاء اجتماعی برگزار شد که صحبت های طرفین (جامعه کارگری- کارفرما) به جهت تضمین روابط کارگر و کارفرما اخذ شده و تصمیمات نهایی می شود.

وی اصلاح روابط کار را برآیند جلسات متعدد در راستای امنیت شغلی کارگران عنوان کرد و اظهار داشت: با اخذ نظرات خبرگان قانون کار، اساتید حقوقی، مرکز پژوهش های مجلس و مرکز بررسی استراتژیک تلاش می کنیم با تضمین روابط کارگر و کارفرما، امنیت شغلی بیش از گذشته رعایت شود.

معاون روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی درباره بخشنامه های تأمین اجتماعی در زمینه مشاغل سخت و زیان آور افزود: پس از گذشت ۱۵-۱۶ سال از تدوین نخستین آیین نامه مشاغل سخت بر آن هستیم که با حضور شرکای اجتماعی این آیین نامه را به روز و مورد بازبینی قرار دهیم. رعیتی فرد با بیان اینکه علاوه بر شرکاء

اجتماعی، شورای حفاظت فنی متشکل از تأمین اجتماعی، وزارت بهداشت و وزارت نفت حضور دارند گفت: با توجه به اصلاح ساختار و قوانین تأمین اجتماعی جدید و همراهی دیگر دستگاه ها در اسرع وقت بتوانیم آیین نامه جدید مشاغل سخت و زیان آور را به روزرسانی کنیم.

رعیتی فرد افزود: حل مشکلات قشر فهیم و زحمت کش کارگران با توجه به تأکیدات مقام معظم رهبری، از دغدغه های اساسی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است که با توجه به این مهم، حل مشکلاتی همچون امنیت شغلی و معیشت کارگران از اولویت های دولت سیزدهم می باشد.

رئیس شورای عالی حفاظت فنی اظهار کرد: یکی از اقدامات ارزشمند صورت گرفته در این وزارتخانه، بررسی دقیق و دسته بندی مسائل و چالش های اجرای طرح مشاغل سخت و زیان آور و اصلاح قوانین و مقررات آن است.

وی ادامه داد: اجرای این موضوع، دارای اشکالاتی است که، بخشی از آن، توسط کارفرما و بخشی دیگر، مربوط به تسریع در اصلاح قوانین مرتبط با آن است که این موضوع، از سوی این وزارتخانه در حال پیگیری می باشد.

معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با بیان اینکه، در برخی از مجموعه های تولیدی، موضوع سخت و زیان آوری فعالیت ها، هنوز حل نشده است تصریح کرد: اگر این موضوع به درستی محقق شود، باعث می گردد که، کارکنان در بازنشستگی در کنار خانواده خود باشند و نیروی جوان و جایگزین وارد فضای کار شود. وی گفت: ما امروز در یک جنگ اقتصادی و ترکیبی قرار داریم و دشمن با تمام توان خود اصرار دارد عبارت ما نمی توانیم را در تمامی فعالیت های تولیدی و اقتصادی نمایان کند.

۴ دی - خبرگزاری تسنیم



# اهمیت تشکل‌ها در تعاملات سه جانبه



کارشناسی حرکت کنیم، مدیریت مطلوب این مجموعه ممکن است. امروز ما وارث صندوقی هستیم که اگر روی چالش‌ها تمرکز راهبردی پیدا نکنیم، نمی‌توانیم در استقرار عدالت موفق عمل کنیم. همچنین مقرراتی که می‌خواهیم وضع کنیم اگر متناسب شأن صندوق نباشد، در استقرار عدالت دچار مشکل می‌شویم. از این جهت لازم است وضعیت کنونی صندوق را با هم مرور کنیم و راهکارهای مواجهه با وضع موجود را از این هم‌اندیشی‌ها استخراج کنیم. دکتر موسوی با تأکید بر اینکه حتماً باید اصلاحاتی در سازمان داشته باشیم، گفت: صندوق تأمین اجتماعی در دهه ۸۰ وضع خوبی داشت و به نوعی فراوانی منابع بود. دهه ۹۰ آغاز بحران کسری نقدینگی بود و دهه پیش رو، دهه تشدید بحران‌های صندوق است و از این جهت دیگر با روش‌های مرسوم تأمین مالی، امکان مدیریت صندوق ممکن نخواهد بود. باید تدبیری بیندیشیم که اگر نمی‌توانیم مشکلی از کارگران و خدمات‌گیرندگان حل کنیم، حداقل مانع ایجاد نکنیم. مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی با اشاره به اینکه متأسفانه گاهی از ظرفیت‌هایی که داریم به درستی استفاده نمی‌کنیم، تصریح کرد:

قرار بگیرند و سپس برای آن «ساختارسازی» و «نهادسازی» کنند و اهمیت این شورا هم از همین جهت است که اتفاقاً به حوزه قوانین و مقررات ورود کرده و متناسب با مفهوم عدالت، نهادسازی می‌کند. دکتر موسوی همچنین گفت: در دنیا کشورهایی که برای مفاهیم و ارزش‌های بنیادی خود ساختارسازی می‌کنند، موفق می‌شوند. در چنین فضایی دیگر فرقی نمی‌کند کارگزار چه کسی باشد، زیرا این نهاد و ساختار است که کار می‌کند و هر کسی در آن موضع قرار بگیرد، مبتنی بر آن ساختار عمل می‌کند. البته من فکر می‌کنم قانون تأمین اجتماعی یکی از قوانین خوب کشور ما است، اگر چه برخی اشکالاتی را به آن وارد می‌دانند.

## کارگران و کارفرمایان صاحبان اصلی سازمان تأمین اجتماعی هستند

مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی با اشاره به اینکه کارگران و کارفرمایان صاحبان اصلی سازمان تأمین اجتماعی هستند، اظهار داشت: ما در مدیریت سازمان تأمین اجتماعی نیاز به کمک داریم و در شرایطی هستیم که به تنهایی قادر به پیشبرد کارها نیستیم. با این حال در صورتی که همه در کنار هم مبتنی بر نگاه

در جلسه شورای مقررات‌زدایی و وحدت‌رویه سازمان تأمین اجتماعی که با حضور نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، اتاق تعاون، کانون عالی انجمن‌های صنفی کارفرمایی و اتاق اصناف ایران برگزار شد، محمد تکللی، نماینده کانون عالی کارفرمایی ایران و سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران به تعداد تشکلهای عضو کانون عالی کارفرمایی و اهمیت این بخش در تعاملات با سازمان تأمین اجتماعی در راستای سه جانبه‌گرایی اشاره کرد.

در آغاز این نشست دکتر میرهاشم موسوی مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی، مهم‌ترین مسئله کشور در حال حاضر را مسئله تولید دانست و با اشاره به اینکه کارگران و کارفرمایان صاحبان اصلی سازمان تأمین اجتماعی هستند، گفت: اگر تولید راه بیافتد، رکود از بین می‌رود، تورم از بین می‌رود و نقدینگی سامان می‌یابد. مهم‌ترین بخش تولید هم فضای کسب‌وکار است که نظام بیمه‌ای، نظام بانکی و نظام مالیاتی باید تسهیل‌کننده آن باشند. اگر تولید راه بیافتد هم بر تحریم و هم بر موانع توسعه غلبه پیدا خواهیم کرد. همه در هر نهاد و سازمانی باید برای رونق تولید تلاش کنیم.

دکتر میرهاشم موسوی در این جلسه که با حضور معاون بیمه‌ای، مدیرکل امور حقوقی و قوانین و جمعی از مدیران سازمان برگزار شد، گفت: مایه خرسندی است که اعضای شورای مقررات‌زدایی و نمایندگان محترم حوزه‌های مختلف کارفرمایی حاضر در این شورا، با رویکرد «عدالت» که از ارزش‌های اساسی انقلاب اسلامی است، با مسائل مواجه می‌شوند. یعنی مرز حق و باطل را از هم جدا می‌کنیم و با محوریت رویکرد عدالت به جمع‌بندی مشترک می‌رسیم.

وی افزود: برای تحقق عدالت علاوه بر آنکه کارگزاران باید با توجه به مفهوم عدالت، رویکردهای خود را تنظیم کنند، به قوانین عادلانه و نهادهای استقرار عدالت نیاز داریم. خیلی از اشکالات ما در حکمرانی ناشی از بی‌توجهی به همین موضوع است. تحقق آرمان عدالت، منوط به این است که افراد متناسب با این مفهوم در جای خود



بنابراین ما هم باید با اتخاذ این رویکرد و در قالب سه جانبه‌گرایی با حضور مردم و کارفرمایان موانع موجود را از مسیر حرکت برداریم. وی افزود: یکی از ظرفیت‌هایی که در حوزه مقررات‌زدایی و وحدت رویه قابل استفاده است، ظرفیت فناوری اطلاعات و هوشمندسازی است.

دکتر موسوی با تأکید بر اهمیت مساله تولید در همه حوزه‌های حاکمیتی، گفت: مهم‌ترین مسئله کشور در حال حاضر، مسئله تولید است. اگر تولید راه بیافتد، رکود از بین می‌رود، تورم از بین می‌رود و نقدینگی سامان می‌یابد. مهم‌ترین بخش تولید هم فضای کسب و کار است که نظام بیمه‌ای، نظام بانکی و نظام مالیاتی باید تسهیل‌کننده آن باشند. اگر تولید راه بیافتد هم بر تحریم و هم بر موانع توسعه غلبه پیدا خواهیم کرد.

### تجمع ۲ هزار بخشنامه بیمه‌ای در ۴۰ بخشنامه

عمران نعیمی، مدیرکل امور حقوقی و قوانین سازمان تأمین اجتماعی نیز در این جلسه ضمن ارائه گزارش مختصری از عملکرد شورای مقررات‌زدایی و وحدت رویه سازمان، گفت: حدود ۲ هزار بخشنامه، دستور اداری و مکاتبه، در سازمان وجود داشت که در نهایت پس از بررسی بخشنامه‌ها در کارگروه‌های کارشناسی و تخصصی و با برگزاری حدود ۱۴۸۵ جلسه کارشناسی و تخصصی، این تعداد بخشنامه و دستور اداری در ۴۰ بخشنامه جمع شد. امروز ما در سازمان تأمین اجتماعی در موضوعات اساسی مثل بازنشستگی، بازرسی، حسابرسی، بیمه بیکاری و... فقط یک بخشنامه داریم و بخشنامه‌های جدیدی که به تناسب شرایط و اقتضائات صادر می‌شود، هم با بخشنامه قبلی و هم با بخشنامه اصلی در حوزه مربوطه مرتبط می‌شود. وی با اشاره به برگزاری ۱۷ جلسه مقررات‌زدایی در حوزه کارفرمایی، افزود: بخشنامه‌های حوزه کارفرمایی نیز با حضور مستمر نمایندگان تشکل‌های کارفرمایی در جلسات شورای مقررات‌زدایی بررسی شد و

بیش از صد مورد اصلاحی حوزه کارفرمایی اعمال شد که رضایتمندی نمایندگان محترم را نیز به همراه داشت. با این حال در اجرای مصوبات این جلسات، بعضاً تفاسیری پیدا شد که قرار است با حضور نمایندگان موسسه حسابرسی تأمین اجتماعی در عرض سه ماه آینده این مشکل برطرف شده و رضایت نمایندگان محترم حوزه کارفرمایی جلب شود.

### اگر اصلاحات نباشد دهه سختی پیش روی تأمین اجتماعی است

اصغر آهنی، نماینده اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در شورای مقررات‌زدایی و وحدت رویه سازمان تأمین اجتماعی نیز ضمن تقدیر از همکاری و همراهی سازمان تأمین اجتماعی در تعامل با تشکل‌های کارفرمایی گفت: ما در بخش خصوصی آماده‌ایم در بحث تحقق «عدالت اجتماعی» که هم برای حوزه کارفرمایی و هم برای سازمان تأمین اجتماعی از اهمیت بالایی برخوردار است، دست همکاری بدهیم تا سازمان تأمین اجتماعی بتواند به اهدافی که در این زمینه تعیین کرده است، برسد. امروز در مورد برخی قوانین و مقررات در حوزه بیمه‌های اجتماعی نیاز، به اصلاح و بازنگری‌هایی وجود دارد که اگر این اصلاحات اتفاق نیافتد دهه سختی پیش روی سازمان تأمین اجتماعی خواهد بود. وی با اشاره به اینکه سازمان باید از ظرفیت سه جانبه‌گرایی استفاده کند، گفت: افزود: ما آن‌طور که باید در حوزه کسب و کار خوب عمل نکردیم و امروز شاهد افزایش تصاعدی موارد بازنشستگی پیش از موعد به‌ویژه در حوزه مشاغل سخت و زیان‌آور هستیم. رفع این مشکل منوط به این است که کسب و کارها را به سمت اصلاح شرایط کار و محیط کار هدایت کنیم، در غیر این صورت سازمان تأمین اجتماعی با بحران تشدید ناترازی منابع و مصارف مواجه خواهد شد.

### سازمان در همه تصمیم‌گیری‌ها تعامل با شرکای اجتماعی را لحاظ کند

مهدی روحانی، نماینده کانون عالی

انجمن‌های صنفی کارفرمایی ایران در شورای مقررات‌زدایی و وحدت رویه سازمان تأمین اجتماعی نیز ضمن تشکر از سعه صدر مدیران سازمان در مواجهه با انتقادات حوزه کارفرمایی گفت: انتظار داریم که سازمان در همه تصمیم‌گیری‌های خود سه جانبه‌گرایی و تعامل با شرکای اجتماعی را لحاظ کند تا حوزه‌های مختلف از جمله حوزه کسب و کار به بهترین نحو و در بهترین مسیر حرکت کنند.

در بخش دیگری از این نشست محمد تکلی، نماینده کانون عالی کارفرمایی ایران و عضو سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران ضمن تشکر از اقدامات اصلاحی و تجمیعی بر بخشنامه‌های سازمان و در دسترس عموم قراردادان بخشنامه‌ها، به تعداد تشکل‌های عضو کانون عالی کارفرمایی و جامعه کارفرمایی تشکلهای اشاره نموده و عنوان کرد: این تشکلهای بالغ بر حدود ۳ هزار تشکل می‌باشند و اهمیت و نقش این بخش در تعاملات با سازمان در راستای سه جانبه‌گرایی است. وی افزود: نمایندگان تشکلهای اطلاع‌رسانی از اقدامات سازمان می‌توانند نقش موثری داشته و اقدامات سازمان را به بخش خصوصی منتقل نمایند، در صورتی که سازمان تعامل خود را با شرکای اجتماعی ارتقا داده و از شورای مقررات‌زدایی و وحدت رویه حمایت و مشکلات بخش خصوصی را در جلسات داخل سازمان مرتفع نماید.

### یکی از مشکلات ما تعدد قوانین است

همچنین علی مصطفایی، نماینده اتاق تعاون ایران در شورای مقررات‌زدایی و وحدت رویه سازمان تأمین اجتماعی در این جلسه گفت: یکی از مشکلات در کشور ما تعدد قوانین است که امری فسادزا است. با همتی که مدیران سازمان تأمین اجتماعی داشتند ۲۰۰۰ بخشنامه در این سازمان تنقیح شد که کار بزرگ و مهمی است. وی با اشاره به حضور نمایندگان اتاق تعاون در کمیسیون‌های تخصصی مجلس شورای اسلامی افزود: از آنجا که بسیاری از اهداف و وظایف ما مشترک بوده و به هم نزدیک است، آماده‌ایم که در حوزه‌های



در اولین کنگره بین المللی مدیران ارزش آفرین در حوزه تحول و تجارت صنعت ساختمان مطرح شد

# صنعت ساختمان پیشران تولید کشور است



گرفتن تولید و عرضه مسکن شکوفایی اقتصادی نیز خواهد بود، با هدف ضربه زدن به اقتصاد کشور سعی در ایجاد موانع مختلف در مسیر تولید مسکن در کشور هستند.

از تمامی دغدغه‌مندان، دستگاه‌های نظارتی و متولی حوزه مسکن که دغدغه تولید مسکن و جلوگیری از سوداگری در این بخش را دارند درخواست نمود با ورود به این موضوع، عوامل دخیل را شناسایی و با یک اقدام عاجل مسیر تولید مسکن را هموار سازند.

وی در ادامه با انتقاد از بانک‌ها در خصوص توقف پرداخت تسهیلات مسکن در بافت فرسوده به لزوم تولید مسکن استطاعت‌پذیر و مسکن انبوه در کشور گفت: در این مقطع زمانی که دولت در بخش تسهیلات مشکلات جدی دارد نیاز جدی بر جذب سرمایه‌های خرد مردم در حوزه تولید مسکن داریم که علاوه بر هدایت نقدینگی از بازار کاذب ارز و سکه به بخش تولید، شاهد امیدوار بودن مردم به تهیه مسکن و رشد اقتصادی کشور باشیم.

رفع این موانع می‌تواند سبب شود که تولیدکنندگان برای فعالیت در صنعت ساختمان انگیزه داشته باشند.

دبیر علمی اولین کنگره بین‌المللی مدیران ارزش آفرین در حوزه تحول و تجارت در صنعت ساختمان ادامه داد: امیدواریم که دست اندرکاران و تصمیم‌گیران در صنعت ساختمان در حوزه مسکن تسهیل‌گری کنند و با تعامل با تشکلهای و انجمنهای تخصصی صنعت ساختمان، زمینه را برای افزایش عرضه مسکن فراهم کنند.

## تبيين اقدامات قرارگاه جهادی مسکن شهر تهران

همچنین سید مهدی هدایت مدیر عامل سازمان نوسازی شهر تهران نیز با تشریح کامل اقدامات قرارگاه جهادی مسکن از جریان نفوذی در حوزه مسکن خبر داد که با نفوذ در لایه‌های مختلف مانع رونق و شکل‌گیری جریان پایدار تولید مسکن در کشور هستند.

سید مهدی هدایت با اعلام این خبر افزود: این جریان با اذعان به این که تولید مسکن موتور محرک اقتصادی است و با رونق

ایرج گلابتونچی دبیر  
سندیکای شرکتهای  
ساختمانی ایران در اولین  
کنگره بین‌المللی مدیران  
ارزش آفرین در حوزه تحول  
و تجارت صنعت ساختمان  
با بیان این که صنعت  
ساختمان پیشران تولید و  
اقتصاد کشور است، تاکید  
کرد: اگر صنعت ساختمان  
فعالیت موثری نداشته باشد  
قطعا در تولید و اقتصاد کشور  
با مشکلات بزرگی مواجه  
خواهیم شد.

در اولین کنگره بین‌المللی مدیران ارزش آفرین در حوزه تحول و تجارت در صنعت ساختمان که اول بهمن ماه در مرکز همایش‌های صدا و سیما برگزار شد شهاب سعادت نژاد دبیر علمی کنگره با اشاره به اینکه تعامل بین بخش خصوصی و دولتی لازمه حل مشکلات و چالش‌های صنعت ساختمان است بر لزوم وجود هم افزایی بین تمامی دست اندرکاران صنعت ساختمان تاکید کرد.

مهندس شهاب سعادت نژاد اظهار داشت: تشکلهای صنفی و تخصصی در حوزه صنعت ساختمان در حوزه مسکن نقش تعیین کننده‌ای دارند و باید از ظرفیت آنها در صنعت ساختمان استفاده بهینه کرد.

رئیس انجمن سازندگان مسکن و ساختمان خاطر نشان ساخت: مسکن از جمله صناعی است که به عنوان صنعت پیشران، نقش کلیدی در شرایط اقتصاد کلان کشور دارد و رونق بخشی به آن علاوه بر حل معضل اشتغالزایی در عین حال سبب خواهد شد که افراد بدون مسکن صاحب خانه شوند.

وی در عین حال تاکید کرد: در حال حاضر مشکلاتی نظیر طولانی بودن زمان صدور پروانه ساخت، نوسانات قیمت مصالح ساختمانی، سبب شده است که سازندگان در حوزه مسکن دچار مشکل شوند، قطعا



پیام‌آبادگران  
دی ۱۴۰۱  
شماره ۴۰۷



## رکود صنعت ساختمان، سرآغاز مشکلات اقتصادی کشور است

در ادامه عضو هیات مدیره و دبیر سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران رکود صنعت ساختمان را سرآغاز مشکلات اقتصادی کشور توصیف کرد و گفت: دولت به جای اینکه مسئولیت ساخت ساختمان را به عهده بگیرد باید مجوزات لازم را صادر کند و به شرکت‌های بخش خصوصی کمک کند که بتوانند در مدار فعالیت بیشتر در این صنعت قرار بگیرند.

ایرج گلابتونچی کرد: صنعت ساختمان پیشران تولید و اقتصاد کشور است. اگر صنعت ساختمان فعالیت موثری نداشته باشد قطعاً در تولید و اقتصاد کشور با مشکلات بزرگی مواجه خواهیم شد.

وی با تأکید بر اینکه بخشی از مشکلات فعلی اقتصاد کشور به عملکرد غیر تاثیرگذار صنعت ساختمان مربوط می‌شود، توضیح داد: اگر صنعت ساختمان فعال نباشد یعنی ما کارخانه نمی‌سازیم، اگر کارخانه نسازیم یعنی تولید ما تراز پایینی دارد و این سرآغاز مشکلات اقتصادی است.

گلابتونچی همچنین با بیان اینکه تشکل سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران قدیمی‌ترین تشکل صنفی کشور است، گفت: این تشکل ۷۵ سال پیش یعنی بعد از جنگ جهانی دوم تشکیل شده و مسئولیت آن این است که در ساختمان‌سازی و صنعت ساختمان کشور فعالیت کند.

عضو هیات مدیره و دبیر سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران خاطر نشان ساخت: دولت به جای اینکه خودش بیاید و مسئولیت ساخت ساختمان را به عهده بگیرد باید مجوزات لازم را صادر کند و به شرکت‌های بخش خصوصی کمک کند که بتوانند در مدار فعالیت بیشتر قرار بگیرند.

## معضل مسکن عامل مهمی در کاهش رشد جمعیت کشور است

در همین حال عضو هیات مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران نیز در این کنگره اصلی‌ترین دلیل عدم رشد جمعیت در کشور را مسائل اقتصادی و مشکل تامین مسکن دانست و گفت: در حال حاضر رشد جمعیت کشور نزدیک به رشد صفر و حتی منفی است و اصلی‌ترین

دلیل این مسئله این است که مردم مشکل اقتصادی دارند و در سبب اقتصادی هر شخص مشکل اصلی مسکن است.

مهدی محرمی با اعلام فوق افزود: وقتی ساختمان‌سازی قرار است انجام شود به خصوص در مقیاس‌های چند واحدی، انبوهی از چالش‌ها از مجوزهای شهرداری گرفته تا سازمان نظام مهندسی، پیمانکاران جزء و... به وجود می‌آید.

وی با اشاره به اینکه باید قدر دان زحمات انبوه‌سازان کشور باشیم، توضیح داد: در ساختمان‌سازی مشکلات ریز و درشت متعددی وجود دارد. به عنوان مثال پیدا کردن یک کاشی کار حرفه‌ای بسیار مشکل است. چرا که هیچ مرجع مشخصی برای شناسایی حرفه‌مندان این شغل وجود ندارد. بنابراین باید قدر افرادی را که با توجه به وجود این مشکلات به عنوان انبوه‌ساز در کشور در حال فعالیت هستند را بدانیم.

محرمی با اشاره به تبدیل شدن مسکن به عنوان یک کالای سرمایه‌ای، گفت: مسکن به طور کلی در دو حالت بررسی می‌شود یکی به عنوان یک کالای سرمایه‌ای و یکی کالای مصرفی. در حال حاضر متاسفانه بیشتر ساخت و سازها در مناطق شمالی شهر تهران اتفاق می‌افتد چون داریم مسکن را به یک کالای سرمایه‌ای تبدیل می‌کنیم.

وی در ادامه گفت: وقتی مسکن کالای سرمایه‌ای بشود ساخت مسکن برای اقشار کم درآمد قطعاً کاهش می‌یابد و انبوه‌ساز از گردونه رقابت خارج می‌شود. وی در پایان با تأکید بر اینکه متاسفانه دست‌هایی در کار است که نمی‌خواهند صنعت ساختمان کشور به خودکفایی و شکوفایی برسد، گفت: در حال حاضر جمعیت کشور رشد صفر و حتی منفی را تجربه می‌کند و اصلی‌ترین دلیل این مسئله این است که مردم مشکل اقتصادی دارد و در سبب اقتصادی هر شخص مشکل اصلی مسکن است.

## تصدی‌گری بخش خصوصی، کلید حل معضل مسکن است

علاوه بر این ایرج رهبر رئیس انجمن انبوه‌سازان استان تهران با انتقاد از عدم

بهره‌گیری از ظرفیت بخش خصوصی در حل مشکلات فعلی بازار مسکن کشور، گفت: تصدی‌گری بخش خصوصی همواره شعار دولتمردان در دوره‌های مختلف بوده است اما اگر در واقعیت بتوانیم این هدف مهم را تحقق ببخشیم، قطعاً موفقیت‌های چشمگیری را کسب خواهیم کرد.

ایرج رهبر افزود: در حال حاضر تامین مسکن یک مشکل روز برای شهروندان محسوب می‌شود که باید تلاش شود این معضل بزرگ را که در سال‌های اخیر دامنگیر خانواده‌ها شده است را برطرف کنیم.

وی با اشاره به چگونگی تشکیل انجمن انبوه‌سازان، خاطر نشان ساخت: با توجه به اینکه مسکن همواره در دهه‌های اخیر یک مشکل پیچیده برای شهروندان بوده است، سعی کردیم در قالب یک تشکل، ظرفیت سازندگان و همکاران خود را متمرکز و شکل دهی کنیم.

عضو هیات مدیره کانون سراسری انبوه‌سازان با تأکید بر اینکه متاسفانه نسل ساخت و ساز در کشور ما در نسل سوم و چهارم باقی مانده است، افزود: در حالی که در دنیا نسل هفتم ساخت و ساز را شاهد هستیم ما عقب ماندگی محسوسی در این زمینه داریم.

وی ادامه داد: این عقب ماندگی در شرایطی است که ایران از نظر تعداد فارغ التحصیلان رشته مهندسی در دنیا جایگاه دوم را در اختیار دارد. در حقیقت هم ظرفیت‌های خوبی داریم و هم افراد تحصیل کرده فرهیخته‌ای داریم که می‌توانیم کارهای بزرگی را با تکیه بر آن‌ها انجام دهیم.

رهبر با اشاره به اینکه حتی افرادی که از ایران به کشورهای دیگر مهاجرت کرده‌اند توانسته‌اند در حوزه فنی و مهندسی بدرخشند، گفت: با این ظرفیت‌هایی که داریم جای تأسف دارد که هنوز در نسل سوم و چهارم ساخت و ساز هستیم. امیدوارم بتوانیم با هم افزایشی معضل مسکن را در قالب فعالیت بخش خصوصی مرتفع کنیم.

گفتنی است این کنگره بین‌المللی در مرکز همایش‌های صدا و سیما برگزار شد.



# در داووس ۲۰۲۳ چه گذشت؟

دکتر محمود سریع القلم

متوجه شده اند که فقط در سال ۲۰۲۲، به اندازه مساحت کشور هلند در کره زمین جنگل زدایی شده است. حدود ۲۵ درصد تبادلات اینترنتی کل جهان در اختیار شرکت Cloudflare است. تنها چینی‌ها با توجه به ۲۵ ماهواره ای که برای اتصالات ۵G خود در اختیار دارند خارج از اینترنت موجود جهانی عمل می‌کنند.

دیجیتالی شدن جهان در حدی اهمیت پیدا کرده که بعضی معتقدند اهمیت ردیابی اطلاعات کمتر از تسلیحات در سرنوشت جنگ اوکراین نخواهد بود. در تحقق Digitalization، شرکت‌ها با شدت بیشتری از گذشته در حال تعامل، یادگیری و انجام پروژه‌های مشترک هستند. یک وزیر اسبق خزانه داری آمریکا در این رابطه گفت: اشتباه بزرگی است که دولت آمریکا با فکر امنیت ملی در صدد کاهش نرخ رشد اقتصادی کشور چین بر آید. همکاری فن آوری با چین به نفع کل جهان است.

همینطور در داوس مطرح شد که اگر طی چند دهه گذشته به واسطه کارگر ارزان، کالاها و خدمات چینی به موجب جهانی شدن در اختیار همه قرار نگرفته بود، مصرف‌کنندگان در جهان امروز با تورم بسیار بالاتری روبرو بودند. آمریکا از طریق Chip Act، محدودیت‌هایی را برای برخی تعاملات فن آوری به ویژه در تولید تراشه برای شهروندان خود اعمال کرده است.

از هر ده نفر رییس شرکت در آمریکا، سه نفر از کمبود نیروی کار در حوزه IT و مهندسی نرم افزار شکایت می‌کنند. در حالی که در دوره کرونا، بیکاری در آمریکا به ۱۴ درصد رسیده بود، هم اکنون به ۳٫۵ درصد کاهش پیدا کرده و تعداد کار از متقاضیان بیشتر شده است. آلمان، کانادا و آمریکا در مهندسی و پزشکی به شدت به نیروی کار نیازمند شده‌اند تا بتوانند در شرایط پس از کرونا به نرخ رشد اقتصادی بالای ۳ درصد



**دیجیتالی شدن جهان در**

**حدی اهمیت پیدا کرده که**

**بعضی معتقدند اهمیت**

**ردیابی اطلاعات کمتر از**

**تسلیحات در سرنوشت جنگ**

**اوکراین نخواهد بود. در تحقق**

**Digitalization، شرکت‌ها با**

**شدت بیشتری از گذشته در حال**

**تعامل، یادگیری و انجام پروژه**

**های مشترک هستند.**

مجبور به حمل گوشی نباشند. خودروهای کاملاً هوشمند برای تحویل کالا به زودی به بازار خواهند آمد (شرکت Qualcomm در آمریکا). دویست ماهواره با دقت ۵۰ سانتی متر می‌توانند ده بار در روز از کل کره زمین عکس برداری کنند.

کیفیت عکس برداری از طریق ماهواره نسبت به جلیبک‌ها، خاک کشاورزی، حیات وحش و وضعیت آب، فقط در دو سال گذشته ده برابر شده است و این سطح از Data، زمینه کشف مشکلات زیست محیطی را فراهم کرده است. به عنوان مثال، از طریق این عکس برداری‌های ماهواره ای، محققان

طی چهار روز از ۲۷ تا ۳۰ دی ماه ۱۴۰۱، اجلاس سالانه مجمع جهانی اقتصاد با ۳۷۲ میزگرد و سخنرانی تشکیل شد. گزارش زیر به مباحثی که پیرامون توسعه یافتگی در این اجلاس مطرح شدند می‌پردازد.

شاید با اطمینان کامل می‌توان بیان کرد که در عموم چند صد میزگرد و سخنرانی، یک واژه هزاران بار تکرار شد: اهمیت اتصال و تعامل میان کشورها (Connectivity). با توجه به انقلاب دیجیتالی، دیگر جهانی زدایی (Deglobalization) غیر قابل تصور و بازگشت ناپذیر است. در مقابل، طراحی‌های جدید برای جهانی‌تر شدن در راه است. تقسیم‌بندی کشورها از این به بعد به درصد دیجیتالی شدن جامعه و اقتصاد آنها ارتباط پیدا خواهد کرد. در این مسیر، چین، آمریکا، هند، آسیای شرقی، اروپا و کشورهای عربی خلیج فارس به ترتیب دیجیتالی‌ترین مناطق جهان هستند. بقیه جهان با سرعت به مراتب کمتری این مسیر را طی می‌کند.

حدود ۴۰ درصد ارتباطات در جهان، ارتباط میان Dataها است و ماشین‌ها با هم تعامل دارند. با عمومی شدن و تجاری شدن محاسبات کوانتومی، سرعت کار در پزشکی، مهندسی، کشاورزی و بازارهای مالی، به صورت غیر قابل تصویری تصاعدی خواهند بود. در آینده‌ای نه چندان دور، تبادل (Trade) دیجیتالی به مراتب وسیع‌تر از تبادل کالا خواهد شد. هوش مصنوعی جای بسیاری از کارهایی که پزشکان امروز انجام می‌دهند را خواهد گرفت. رابطه میان تولید کننده خودرو و مصرف کننده آن از حالت یک طرفه و خطی به رابطه دورانی و تعامل دائمی میان تولید کننده و مصرف کننده بر بستر ابر (Cloud) انجام خواهد گرفت.

این امکان وجود خواهد داشت که افراد با فن آوری درون خودرو، بتوانند در جلسه شرکت کنند. احتمال دارد تمام کاربدهای تلفن هوشمند در عینک طراحی شود تا افراد



پیام‌آبادگران  
دی ۱۴۰۱  
شماره ۴۰۷

دست یابند. از این رو، جنبش گسترده‌ای در اروپا و آمریکا برای آموزش‌های جدید، تجدید مهارت و کسب مهارت‌های جدید آغاز شده است (Reskilling & Upskilling). این در حالی است که آسیا، مشکل نیروی کار ندارد و با بازگشایی و بازگشت چین به تولید و بازارهای جهانی، پیش بینی می‌شود جایگاه آسیا از GDP جهانی از ۳۵ درصد فعلی به ۴۵ درصد در سال ۲۰۲۷ افزایش یابد. هرچند نرخ تورم در دو ماه گذشته در سطح جهانی نسبت به اوایل ۲۰۲۲ کاهش یافته، ولی انتظار می‌رود با گسترش فعالیت‌های اقتصادی به خصوص در آسیا، جهان شاهد افزایش تورم ۱-۲ درصد در سال ۲۰۲۳ باشد.

### انرژی، امنیت انرژی و انرژی‌های تجدید پذیر

گفته می‌شود سرمایه برای سرمایه‌گذاری به وفور یافت می‌شود، اما در شمال آمریکا، غرب اروپا و شرق آسیا به مراتب سهل‌تر قابل دسترسی است تا در کشورهای جهان سوم؛ به طوری که نرخ بهره بانک‌های غربی برای بسیاری از کشورهای جنوب تا هفت برابر افزایش می‌یابد.

شاید نزدیک به یک سوم از میزگردهای داوس ۲۰۲۳ مربوط به موضوع انرژی، امنیت انرژی و انرژی‌های تجدید پذیر بود. آلمانی‌ها در کمتر از یک سال، چندین ترمینال LNG که معمولاً چندین سال طول می‌کشد را تکمیل کرده‌اند.

آلمان تا سال ۲۰۳۰، چهارصد میلیارد یورو در انرژی‌های تجدید پذیر سرمایه‌گذاری خواهد کرد به طوری که ۸۰ درصد برق مورد نیاز خود را از این طریق تولید خواهد کرد. به موجب قطع گاز روسیه به اروپا و فوریت تامین انرژی برای صنعت آلمان، تنها در سه سال آینده ۱۸۰ میلیارد یورو در انرژی‌های تجدید پذیر سرمایه‌گذاری خواهد شد. دولت بایدن موفق شد با تصویب لایحه کاهش تورم (Inflation Reduction Act) در کنگره آمریکا، ۳۶۰ میلیارد دلار به تخفیف‌های مالیاتی و سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدید پذیر اختصاص دهد. تحول گسترده‌ای در جهان برای تولید باطری در حال

شکل‌گیری است.

چینی‌ها از ده سال پیش متوجه این موضوع شدند و هم‌اکنون در ۵۰ درصد از فلزات مورد نیاز تولید باطری سرمایه‌گذاری کرده و انحصار ایجاد کرده‌اند. جهان به شدت به کره جنوبی و چین در صنعت باطری وابسته است. در عین حال با مشخص شدن سقف ۲۰۲۵ برای کربن زدایی (Decarbonization) در خودروهای اروپا، چینی‌ها از چند سال پیش سرمایه‌گذاری گسترده‌ای را در مجارستان برای تولید باطری شروع کرده‌اند تا بازار اروپا را طی دهه آینده در دست گیرند. با گسترده‌گی مصرف باطری در خودروها و کامیون‌ها، تقاضای قابل توجهی برا استخراج فلزات مورد نیاز در آفریقا و استرالیا شروع خواهد شد و هر دو منطقه طرح‌های وسیعی را با شرکت‌های به خصوص چینی و اروپایی استخراج معادن آغاز کرده‌اند. سرمایه‌گذاری در انرژی خورشیدی به طور وسیعی در جهان در حال گسترش است و پیش‌بینی می‌شود برخلاف گذشته که سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدید پذیر بسیار بالا بود، به تدریج کاهش یابد، به طوری که اگرچه در گذشته نه چندان دور، هزینه یک کیلوگرم پانل خورشیدی تا صد دلار بود، هم‌اکنون به زیر ده دلار رسیده است.

سرمایه‌گذاری در انرژی هسته‌ای و هیدروژن نیز در آسیا، اروپا و شمال آمریکا

### هیدروژن نیز در آسیا، اروپا و شمال آمریکا

به صورت تصاعدی در حال افزایش است.

غربی‌ها سال ۲۰۵۰ و چینی‌ها ۲۰۶۰ را

زمان تحقق کربن زدایی تعیین کرده‌اند. در

این چارچوب، قرار است یک تریلیون درخت

در جهان کاشته شود که ۶۵ میلیارد آن در

چین خواهد بود، زیرا ۳۰ درصد اکسید

کربن در اتمسفر را چین، ۱۱ درصد آمریکا، و

۷ درصد را اروپا تولید می‌کنند.

به صورت تصاعدی در حال افزایش است. غربی‌ها سال ۲۰۵۰ و چینی‌ها ۲۰۶۰ را زمان تحقق کربن زدایی تعیین کرده‌اند. در این چارچوب، قرار است یک تریلیون درخت در جهان کاشته شود که ۶۵ میلیارد آن در چین خواهد بود، زیرا ۳۰ درصد اکسید کربن در اتمسفر را چین، ۱۱ درصد آمریکا، و ۷ درصد را اروپا تولید می‌کنند.

قاره آفریقا در مجموع تنها ۳ درصد اکسید کربن کره زمین را تولید می‌کند، ولی با توجه به افزایش جمعیت آن از ۱٫۳ میلیارد نفر فعلی به ۲ میلیارد نفر تا سال ۲۰۵۰، پیش‌بینی می‌شود این درصد به شدت رشد کند. پیش‌بینی می‌شود جمعیت نیجریه تا سی سال آینده به بالای ۵۰۰ میلیون نفر برسد. از این رو، آمریکا ده میلیارد دلار برای انتقال از مصرف ذغال سنگ به انرژی‌های تجدیدپذیر و گاز طبیعی در اختیار کشورهای آفریقایی قرار خواهد داد.

### چین

بازگشت چین به بازار و کالا در جهان، موتور رشد اقتصادی در ۲۰۲۳ و بعد از آن خواهد بود. یکی از دقیق‌ترین سخنرانی‌های داوس ۲۰۲۳ به Liu He معاون نخست‌وزیر چین بر می‌گردد. او با صراحت در واژه‌ها، مفاهیم و سیاست‌گذاری‌های پیش روی دولت و حاکمیت چین را بیان کرد. او سه بار بر اهمیت حفظ صلح جهانی تاکید نمود و رقابت را مبنای تعاملات جهانی دانست.

او بازار را مبنای توسعه دانسته و هدف میان‌مدت حاکمیت چین را «رفاه مشترک و عمومی» (Common Prosperity) قلمداد کرد و گفت تا ثروت ملی تولید نشود، رفاه عمومی تحقق پیدا نمی‌کند. او بر افزایش مصرف داخلی، سرمایه‌گذاری سبز برای انرژی‌های تجدید پذیر (Green Financing)، مالکیت بخش خصوصی، دست باز بخش خصوصی برای فعالیت اقتصادی، مدل‌های پیشرفته Business، نوآوری داخلی و تعامل با خارجی‌ها، ثبات مالی، ایجاد فرصت‌های برابر برای همه مردم، اهمیت ویژه به مسکن و مستغلات که ۴۰ درصد وام بانکی را به خود اختصاص داده و همین‌طور مدرنیزه کردن و دیجیتالی کردن اقتصاد کشور و در نهایت ایجاد فضای مستعد برای





سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (Foreign Direct Investment) تاکید کرد.

هند، عربستان و امارات

در کنار سخنان بسیار شمرده رهبران آلمان و چین، سه کشور در داوس ۲۰۲۳ بسیار درخشیدند: هند، عربستان و امارات. روحیه مثبت در میان هندی‌ها برای رشد و توسعه وصف ناپذیر است و تمام سخنرانان هندی آن را مدیون تشخیص و برنامه‌ریزی و مدیریت دولت می‌دانند. FDI در هند در چند سال گذشته دو برابر شده است. در صنعت تراشه، هندی‌ها سرمایه‌گذاری عظیمی را با حمایت تلویحی آمریکا برای شکستن انحصار چین آغاز کرده‌اند. دولت هند به ۸۰۰ میلیون نفر غذای رایگان می‌دهد. هندی‌های مشغول به کار در خارج از کشور حدود ۱۰۰ میلیارد دلار به هند می‌فرستند (Remittances). تحرک بسیاری از نسل جوان برای پیوستن به نیروی کار آغاز شده و دولت هند برای تحصیل، آموزش و بهداشت ۳۲۰ میلیون هندی بین سنین ۶ تا ۱۶ سال برنامه‌ریزی‌های گسترده‌ای انجام داده است. هند طی سال‌های آتی به اقتصاد سوم جهان ارتقا یافته و زاین را پشت سر خواهد گذاشت.

انسجام فکری و سیاست‌گذاری در میان Elite های هندی تحسین آمیز است و دولت به طور همه جانبه‌ای از رشد و ثروتمند شدن بخش خصوصی با سیاست‌گذاری‌های مناسب حمایت می‌کند. دولت هند همه شرکت‌ها را موظف کرده تا ۲ درصد از درآمد خود را صرف مسئولیت‌های اجتماعی و رشد عمومی کنند. عربستان در انرژی‌های تجدیدپذیر به خصوص خورشیدی و هیدروژنی، ۴۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری کرده و در پروژه‌های ۱۴ کشور نیز سهم مهمی دارد.

عربستان و امارات با صدها پروژه مشترک با آمریکا، اروپا، چین و کره جنوبی در حال مدرنیزه کردن، دیجیتال‌سازی کردن، صرفه جویی در مصرف انرژی و طرح‌های تولیدی اشتغال‌زا در مسیر تحولات عظیم اقتصادی، ثروت‌یابی و کسب رضایت شهروندان خود هستند.

عموم مدیران و سیاست‌مداران کشورهای در حال توسعه در داوس تاکید داشتند که

بدون مشارکت مالی، فن‌آوری و دانشی نمی‌توان وضعیت کشور را بهبود بخشید. دیجیتال‌سازی شدن جهان باعث شده که دولت‌ها دیگر نتوانند ناکارآمدی خود را مخفی کنند. بی‌توجهی به بهره‌وری و نیازهای عامه در نهایت به بی‌ثباتی‌های اجتماعی منجر می‌شود. ثبات در سیاست‌گذاری و دولت‌های همکار با بخش خصوصی، به روشی جهان‌شمولی تبدیل شده است.

اگر کشورها ساختار دیجیتال خود را نسازند، نه چندان دور از صحنه رقابت و بهره‌وری در جهان عقب خواهند ماند (Digital Infrastructure). هرچند اتوماسیون به تعطیلی برخی از مشاغل خواهد انجامید، اما با کسب مهارت‌های جدید در جهان دیجیتال، شغل‌های جدیدی برای شهروندان ایجاد خواهد شد. بسیاری از شرکت‌ها به این نتیجه رسیده‌اند که با چهار روز کار، بهره‌وری کارمندان به مراتب افزایش پیدا می‌کند. با دنیای جدید دیجیتال که اولین مظهر تبلور آن در بهداشت و تغذیه خواهد بود، امید به زندگی در غرب به حدود ۱۲۰ سال و در کشورهای نوظهور اقتصادی به حدود ۱۰۰ سال خواهد رسید. در این رابطه اقتصاددان Financial Times (مارتین وُلَف) اظهار داشت که وقتی حوزه سیاست مسیر اشتباهی برود، رشد اقتصادی و توزیع

### عموم مدیران و سیاست‌مداران

#### کشورهای در حال توسعه در داوس تاکید

داشتند که بدون مشارکت مالی، فن

آوری و دانشی نمی‌توان وضعیت کشور

را بهبود بخشید. دیجیتال‌سازی شدن جهان

باعث شده که دولت‌ها دیگر نتوانند

ناکارآمدی خود را مخفی کنند. بی‌توجهی

به بهره‌وری و نیازهای عامه در نهایت به

بی‌ثباتی‌های اجتماعی منجر می‌شود. ثبات

در سیاست‌گذاری و دولت‌های همکار با

بخش خصوصی، به روشی جهان‌شمولی

تبدیل شده است.

صحیح منابع تحقق پیدا نمی‌کند. او در جلسه‌ای در تبیین بحث اصلی کتاب خود تحت عنوان بحران سرمایه‌داری دموکراتیک (Crisis of Democratic Capitalism)، اظهار داشت که غرب در جلوگیری از انحصار ثروت و کنترل سیاست توسط ثروتمندان باید اقدامات جدی انجام دهد و نمی‌تواند با این درجه از اختلاف طبقاتی پیش رود زیرا این باعث خواهد شد تا نظریه «حامی» (Protector) افلاطونی تحقق یابد و سیاست‌مداران دست راستی قشری (Demagogic) در غرب به قدرت برسند. هر چند غرب آنقدر ثروتمند است که گردش زندگی در آن صورت می‌پذیرد ولی فاصله‌ها به تدریج قابل تحمل نخواهند بود.

### مشارکت جهانی

علاوه بر این، مدیران اظهار داشتند که دولت‌ها به تنهایی نمی‌توانند مسایل کشورشان را حل کنند و مشارکت با داخل و خارج (Partnership) فرمول تجربه شده جهانی است. یکی از مشکلات فزاینده در جهان، گسترش اطلاعات غلط (Misinformation) است و صرفاً با همکاری کشورها و تفاهم میان آنان این مشکل قابل حل است. بدون دسترسی به اطلاعات و آگاهی از دیگران، در رقابت‌های هوش مصنوعی، کشورها به جایی نخواهند رسید زیرا هرکه Database بیشتری داشته باشد، هم از فن‌آوری بهتری استفاده می‌کند و هم به عمق مسایل بهتر پی می‌برد (Big Data Leads to Big insights). ظرفیت حکمرانی دولت‌ها با این شاقول سنجیده می‌شود که چگونه با شوک‌های اقتصادی و سیاسی برخورد می‌کنند و چقدر در پیش‌بینی آنها توانایی و مهارت دارند.

یک مقام از سازمان ملل اشاره داشت که در کشورهای آمریکای مرکزی، آنقدر افراد دولتی به فکر حفظ سمت و مقام خود فکر و تلاش می‌کنند و مافیاهای اقتصادی و سیاسی درست کرده‌اند که هرچه افراد با استعداد و با مهارت (The Talented) هستند از سیستم دولتی و تصمیم‌سازی دور می‌مانند و دولتی‌ها در مدارهای انحصار و فساد مالی خود، کشورهای آمریکای مرکزی را در فقر و



### آسیا و آفریقا

در داوس ۲۰۲۳ نسبت به گذشته، کارآفرینان و سیاستمداران آفریقایی و آسیایی حضور پررنگ تری داشتند. در سال ۲۰۸۰، ۸۳ درصد جمعیت جهان در آسیا و آفریقا خواهد بود و رشد آنها محرکه ای برای کل جهان محسوب می شود. تفاهم آمریکا و چین نیز در مباحث داوس برای کاهش تنش و همکاری قابل مشاهده بود. با توجه به این که ۲۶ درصد مردم جهان به آب آشامیدنی سالم دسترسی ندارند و ۳۲۰ میلیون نفر به کمک های فوری بشردوستانه نیازمندند، در کل، تاکید اصلی داوس بر فن آوری های جدید برای حل این گونه مشکلات انسانی و زیست محیطی بود. به موازات جنگ اوکراین، امید به فعالیت های تصاعدی اقتصادی در سال ۲۰۲۳، گسترش شبکه سازی های دیجیتالی، افزایش اهمیت «تشخیص» دولت ها در تنظیم اولویت ها و هدایت برنامه ریزی ها به طور احتیاط آمیزی اجلاس را به پایان رساند. اما شوقی که چینی ها، هندی ها، عربستانی ها و اماراتی ها نسبت به آینده نشان می دادند، از همه بیشتر بود. به نظر می رسد دلیل این شوق، ظرفیت هر چهار کشور در تولید ثروت است. آشنایی با موضوعات جهانی، مهارت های تحلیلی و تسلط به زبان انگلیسی کارآفرینان و سیاستمداران این کشورها تحسین آمیز بود. آنچه در بیان و زبان بدن آنها مشهود بود اعتماد به نفس و حس تعلق به کشورشان بود که به صورت جمعی برای آینده آن تلاش می کنند.

تحریم های ثانویه علیه مسکو تنظیم کرد؟ به چه صورت می توان همکاری کشورهای آمریکای لاتین و آسیا را با روسیه محدود کرد؟ آیا اروپایی ها باید خودشان را به یک جنگ فرسایشی عادت دهند؟ تا چه میزان اروپایی ها باید برای تقویت بنیه نظامی خود سرمایه گذاری کنند؟

یک مقام نظامی اروپایی اظهار داشت که اعضای ناتو به شدت از طرف آمریکایی ها تحت فشار هستند تا توانمندی های نظامی خود را به صورت تصاعدی افزایش دهند. او همچنین به یک نکته مهم سیاسی و چه بسا علمی - حقوقی اشاره کرد: فعال کردن ماده پنج اساسنامه ناتو منوط به یک تصمیم سیاسی است و نه ضرورتاً شرایط نظامی. عموم افراد به کشانده شدن جنگ اوکراین به ابعاد هسته ای بسیار نگران بودند.

اما فارغ از این فضای حمایتی و مثبت روانی نسبت به اوکراین، واقعیت این است که بازسازی به خصوص ساختار عمرانی اوکراین حدود یک تریلیون دلار هزینه دارد و این در صورتی است که تهاجم پیش بینی شده بهار آینده روسیه تحقق نیابد. آمریکا و اروپا تا به حال حدود ۱۰۰ میلیارد دلار هزینه کرده و قرار است طی دو سال آینده هزینه کنند. اوکراین به مهم ترین موضوع ژئوپولیتیک جهانی تبدیل شده و نگرانی ها و بی ثباتی های فراوانی را به وجود آورده است ضمن اینکه چهره روسیه در اروپا برای دراز مدت تخریب شده است. دو پرسش کانونی در این میان در مباحث داوس قابل شناسایی بود: آینده مردم اوکراین چیست؟ با این سطح از تحریم و انزوا، آینده روسیه و حاکمیت فعلی آن چه خواهد بود؟

جمود حفظ کرده اند. چندین سخنران به موفقیت تیم فوتبال مراکش در جام جهانی اشاره کردند که به همت دولت این کشور با برنامه ریزی از سال ۲۰۱۰ و با مشارکت فوتبالیست های مراکشی مقیم خارج، تیمی توانمند با استفاده از تجربیات جهانی و مربی مراکشی و نزدیک به ۱۲ سال سرمایه گذاری به چنین جایگاهی رسید. دولتی که برای آینده خود با مشارکت داخلی و خارجی سرمایه گذاری نکند، با چالش های جدی زیست محیطی، اشتغال، فن آوری، ارائه خدمات عمومی و در نهایت امنیت اجتماعی و ملی روبرو خواهد شد.

### اوکراین

در داوس ۲۰۲۳ جلسات اندکی پیرامون مسائل ژئوپولیتیکی برگزار شد، اما حذف کامل روسیه در مباحث و میزگردها مشهود بود. در اجلاس امسال، نه نویسندگان نه سیاستمداران و نه کارآفرینان روسی هیچ کدام به داوس دعوت نشده بودند. تصویر بسیار منفی از سیاست ها، نیات و عملکرد روسیه در میزگردها موج می زد. «فضای حمایتی از اوکراین» در مباحث و سخنرانی ها، حضور قابل توجهی داشت. این فضا، توانایی و قدرت نرم غرب را در به حاشیه راندن و تضعیف روسیه به نمایش می گذارد. اروپایی ها حفظ اوکراین و حمایت های همه جانبه خود را با اعتقاد راسخ بیان کردند.

کشورهای کوچک تر اروپای شرقی و مرکزی به مراتب ضد روس تر از کشورهای غرب اروپا خود را نشان می دادند و پرسش های فراوانی را مطرح می کردند: آینده روابط اروپا و روسیه چیست؟ چگونه می توان



یک مسئول:

# ایران ۱۰ برابر استانداردهای جهانی فرونشست دارد



سالها است که خبر فرونشست دشت‌های ایران جسته و گریخته در مطبوعات دیده می‌شود و علت اصلی را هم در مصرف بی‌رویه از آبهای زیرزمینی و کاهش آبهای جاری در رودخانه‌های محلی و نحوه سدسازی می‌دانند و چاره کار نیز مدیریت آب به صورت حوزه‌ای و علمی و دور شدن از تفکر جزئی نگر و منطقه‌ای است. در ذیل نظرا یکی از دست اندرکاران این حوزه را می‌آوریم تا از نظرات سایر صاحب‌نظران در این شماره و شماره‌های آتی ماهنامه بهره‌مند شویم.



پیام‌آبادگران  
دی ۱۴۰۱  
شماره ۴۰۷

وی استاندارد برداشت آب در کشورهای توسعه‌یافته را ۲۰ درصد اعلام کرد و افزود: در ایران میزان بهره‌وری از منابع سفره‌های آب زیرزمینی بالاست و ما از ۷۰ درصد منابع آب استفاده می‌کنیم که این موضوع فرصت جایگزینی به منابع آبی را در عمل صفر کرده است.

پیروان با بیان اینکه به ازای هر یک سانتی متر فرونشست فضای خالی بین ذرات رسوب و خاک بسته در نتیجه بافت سطح آب زیرزمینی مواجه می‌شویم، گفت: با بارندگی‌ها بعدی امکان ترمیم آب‌خوان‌ها و سفره‌های آب زیرزمینی مقدور نخواهد بود و این چنین به مرحله بحرانی می‌رسند؛ در حال حاضر بسیاری از مناطق کشور از مرحله بحرانی عبور کرده‌اند.

وی با اشاره به لزوم مدیریت منابع آب در کشور، تصریح کرد: چاه‌های غیرمجاز باید مسدود و آبیاری‌ها در حوزه کشاورزی اصلاح شوند تا آنجا که امکان دارد باید مانع آبیاری‌های غرقابی شد؛ و کشت گلخانه‌ای را جایگزین روش‌های سنتی کشت کنیم. به

اخیر رخ داد؛ منابع آبی سطحی و زیرزمینی کاهش و از سوی دیگر برداشت از آنها افزایش پیدا کرد.

**در ایران حدود ۶۰۵ دشت وجود**

**دارد که به صورت متوسط سالانه**

**۵ سانتی متر فرونشست در**

**دشت‌ها اتفاق می‌افتد این در**

**حالیست که معیار جهانی برای**

**فرونشست حدود ۵ میلی‌متر**

**است.**

رئیس گروه مهندسی حفاظت آب و خاک سازمان آموزش ترویج کشاورزی خاطر نشان کرد: در ایران حدود ۶۰۵ دشت وجود دارد که به صورت متوسط سالانه ۵ سانتی متر فرونشست در دشت‌ها اتفاق می‌افتد این در حالیست که معیار جهانی برای فرونشست حدود ۵ میلی‌متر است.

حمیدرضا پیروان با بیان اینکه ۷۰ درصد دشت‌های کشور با مقوله فرونشست درگیرند، گفت: در ایران حدود ۶۰۵ دشت وجود دارد که به صورت متوسط سالانه ۵ سانتی متر فرونشست در دشت‌ها اتفاق می‌افتد این در حالیست که معیار جهانی برای فرونشست حدود ۵ میلی‌متر است. به گفته وی؛ در ایران ۱۰ برابر استانداردهای جهانی فرونشست اتفاق می‌افتد.

رئیس گروه مهندسی حفاظت آب و خاک سازمان آموزش و ترویج کشاورزی با اشاره به دلایل فرونشست در ایران، گفت: بخشی از عوامل تسریع‌کننده در فرآیند فرونشست به منابع آب باز می‌گردد که باتوجه به خشکسالی‌های متوالی که در چند دهه

نظر می‌رسد محدود کردن کشت در مناطق بحرانی و اعطای سوبسید به کشاورزان برای بهره‌نگرفتن از منابع آب زیرزمینی راهکار مناسب برای گذر این بحران باشد.

پیروان با بیان اینکه مرحله درمان بعد از رسیدن به بحران زمان‌بر است، افزود: فرونشست خطری نامحسوس است و پیامدهای آن سال‌ها در منطقه باقی می‌ماند؛ ظرف ذخیره سفره‌های آب زیرزمینی را از دست داده‌ایم و در بارندگی‌ها نیز زمین ظرفیت نفوذ نخواهد داشت که آب را در خود نگه دارد در نتیجه احیای آن طولانی‌مدت خواهد بود.

وی مدیریت ریسک را راه حل عبور از این بحران دانست و افزود: مدیریت ریسک به این معناست که مخاطرات را بشناسیم و پیامدهای آن را مد نظر قرار بدهیم و اقدامات در جهتی قرار بگیرد که مخاطره به یک معضل عمومی تبدیل نشود و علاج قبل از وقوع انجام دهیم اما متأسفانه مدیریت‌ها در کشور به مدیریت بحران تبدیل شده است به این معنا که بعد از وقوع یک مخاطره به فکر درمان آن می‌رویم.

رئیس‌گروه مهندسی حفاظت آب و خاک سازمان آموزش ترویج کشاورزی در پاسخ

به این پرسش که آیا می‌توان سرعت فرونشست را کاهش داد؟ گفت: شاید نتوان به صورت کامل فرونشست‌ها را درمان کرد اما می‌توان سرعت آن را تقلیل بخشید. یکی از معضلاتی که وجود دارد ما در مرزهای سیاسی استان‌ها تصمیم‌گیری می‌کنیم این در حالیست که باید در مرزهای حوزه‌های آب‌خیز کشور برنامه‌ریزی کنیم. به عنوان مثال در بالادست سد می‌زنیم و به پایین دست توجه نمی‌کنیم و در نتیجه با مدیریت بخشی که در منابع آب و خاک داریم و این معضلات ایجاد و ادامه‌دار می‌شود.

وی با اشاره به ایجاد یک شورای عالی تصمیم‌گیری در حوزه آب‌خیزداری، گفت: بر رودخانه زهره در خوزستان سدهای مختلفی احداث و این منطقه به کانون گرد و غبار در کشور تبدیل شده است؛ چراکه سدهای که روی رودخانه زهره بنا شده‌اند حق‌آبه منطقه هندیشان را در نظر نگرفته‌اند و بعد از ندادن حق‌آبه این منطقه تبدیل به شوره‌زار و کانون گرد و غبار در منطقه شده است.

پیروان با بیان اینکه باید رفتار مدیریتی را تغییر بدهیم، گفت: باید از بخشی‌نگری به سمت کلی‌نگری برویم قانون آب‌خیزداری در

مرحله تصویب است یکی از مواردی که در این قانون مد نظر قرار گرفته است مدیریت یکپارچه آب و خاک است که اینگونه می‌تواند راهگشا باشد؛ از نظر مدیریتی به مسائل کلان نگاه نمی‌شود و اقدامات را باید با در نظر گرفتن منافع تمام ذی‌نفعان انجام داد به نظر می‌رسد در قدم‌های اولیه تصویب قانون آب‌خیزداری هستیم و اقدامات اساسی در این زمینه انجام نشده است. / ۵ دی - عصر ایران

### نکته

در پایان باید بدانیم که نیاز نیست در هر موردی مجدداً چرخ چاه را اختراع کنیم، بلکه در دنیا تجربیات فراوانی وجود دارد که می‌توانیم با برخوردی علمی نسبت به موضوع و بهره‌گیری از تجربیات سایر کشورها، جلوی افزایش خطر را در مرحله اول بگیریم و در مراحل بعدی به فکر جبران خسارت وارده باشیم.

فرونشست فقط شامل حال دشت‌های زیرکشت نیست بلکه در بسیاری از استانها از جمله اصفهان و ... وجود دارد، وارد مناطق مسکونی نیز شده و بسیاری از بناهای مسکونی و ادارات را از حیض ارتفاع خارج ساخته است.

## سازمان برنامه و بودجه در ابلاغ شاخص‌های تعدیل تاخیر دارد



در مجلس، ادامه داد: بنابراین سازمان برنامه و بودجه باید نسبت به اعلام شاخص‌های تعدیل به دلیل به هنگام کردن قیمت‌ها، تعیین تکلیف کند تا فعالان حوزه پیمانکاری بدانند بابت این پروژه‌ها چه میزان هزینه می‌کنند و چه چیزی را باید از دولت بگیرند. ۱۱ دی ماه - ایسنا

اسلامی، در تذکر شفاهی، گفت: سازمان برنامه و بودجه در ابلاغ شاخص‌های تعدیل تاخیر دارد اما با توجه به محدودیت‌هایی که کارگاه‌ها از حیث کاهش منابع مالی و نقدینگی دارند، پروژه‌های عمرانی به سمت متوقف شدن می‌روند و اگر این موارد به عقب بیافتند در سالهای آینده پیمانکاران و مشاوران با چالش جدی روبه‌رو خواهند شد. نماینده مردم خدابنده

نماینده مردم خدابنده در مجلس از تاخیر سازمان برنامه و بودجه در ابلاغ شاخص‌های تعدیل خبر داد و گفت: پروژه‌های عمرانی به سمت متوقف شدن می‌روند و اگر این موارد به عقب بیافتند در سالهای آینده پیمانکاران و مشاوران با چالش جدی روبه‌رو خواهند شد. به گزارش خانه ملت، سیدالبرز حسینی در نشست علنی روز یکشنبه، ۱۱ دی ماه مجلس شورای



# تجربه ترکیه در عبور از ابربحران‌ها

محمد صاحبی، تحلیلگر اقتصاد



برای اصلاحات اقتصادی نیاز به اراده سیاسی و انتخاب اقتصاددان زبده داریم تا بتوانیم اقتصاد را از شر تورم سنگین نجات دهیم. از این فرمول، فقط اقتصاددانان را در ایران داریم اما اراده سیاسی اش موجود نیست.

اگر فکر می‌کنید کار اقتصاد ایران آنقدر خراب شده که دیگر کاری از دست کسی بر نمی‌آید یا اگر معتقدید برای اصلاحات بزرگ زمان کافی نیست، یادی از کمال درویش کنید که در مدت زمانی کوتاه سکان وزارت اقتصاد ترکیه را در دست گرفت و این کشور را از ابرتورم نجات داد.

اما پیش از ادای احترام به کمال درویش بزرگ، از رهبران سیاسی ترکیه یاد کنید که اراده سیاسی برای اصلاحات اقتصادی در کشورشان را به وجود آوردند.

ترکیه آن روزها کلکسیونری از بحران‌های سیاسی و اقتصادی بود. بدهی دولت سر به فلک گذاشته بود، ابرتورم گریبان اقتصاد این کشور را رها نمی‌کرد و نرخ ارز ساعت به ساعت افزایش می‌یافت. نکته مهم تجربه رهبران سیاسی ترکیه از جمله تورگوت اوزال این بود که نشان داد لازم نیست بنیانگذار تحولات و اصلاحات اقتصادی یک اقتصاددان باشد. اوزال هوش و ادراک بالایی داشت و مدیر خوبی بود و در حوزه اقتصاد هم در داخل و هم در خارج تجربه کاری داشت. سیاستمدار خوبی هم بود چون توانست با گروه‌های مختلف مذاکره و آنها را با اصلاحات همراه کند. او بیش از شش سال از ۱۹۸۳ تا ۱۹۸۹ نخست‌وزیر بود و بعد هم چهار سال تا ۱۹۹۳ رئیس‌جمهور شد. تداوم حضور بیش از ۱۰ ساله اوزال در سطح بالای قدرت در ترکیه و چند سالی که به عنوان مشاور و معاون نخست‌وزیر نقش اصلی هدایت اقتصاد را بر عهده داشت، برای بنیانگذاری و اجرای اصلاحات بسیار مهم بود.

تا این‌که بولنت اجویت سکان دولت را در دست گرفت. به او توصیه شد اگر می‌خواهد

اوضاع را بهبود بخشد، یک اقتصاددانان سرسخت و لجباز شناخته شده را به کار گیرد تا بتواند تورم را مهار کند. آن موقع بود که کمال درویش به عنوان یک اقتصاددان با اصول به ترکیه آمد و از سوی بولنت اجویت به کار گرفته شد. کمال درویش در ماه‌های ابتدایی سال ۲۰۰۱ به عنوان وزیر دارایی ترکیه منصوب شد. درویش که با سابقه ۲۲ سال فعالیت در بانک جهانی، سکان هدایت اقتصاد ترکیه را در دست گرفت در ابتدای دوران وزارت با چالش‌های فراوانی روبه‌رو بود.

شدت مشکلات ترکیه در سال‌های پایانی قرن بیستم و سال‌های آغازین قرن بیست و یکم به حدی بود که کارشناسان از این دوران به عنوان دوره بزرگ‌ترین بحران اقتصادی مدرن در ترکیه یاد می‌کنند. اما عضو سابق بانک جهانی، توانست در سایه سیاست‌های درست و حمایت‌های سیاسی «بولنت اجویت» در مدت زمانی کوتاه اقتصاد بیمار ترکیه را به محدوده سلامت بازگرداند.

افزون بر دولت که پای جراحی‌های دردناک کمال درویش ایستاد، پارلمان ترکیه نیز که از لحاظ فکری نیز با نخست‌وزیر وقت ترکیه همسو بود، وظیفه پشتیبانی قانونی از برنامه‌های اصلاحی ترکیه را بر عهده گرفت. کمال درویش همچنین با تکیه بر قدرت چانه‌زنی خود توانست برای نخستین بار در ترکیه احزاب چپ و میانه‌رو را در جهت حل

معمای اقتصادی ترکیه همسو کند به این ترتیب اقداماتی شامل استقلال بانک مرکزی، واگذاری شرکت‌های بزرگ دولتی به بخش خصوصی، تقویت نقش بازار در اقتصاد، اصلاح ساختار نظام بانکی و از همه مهم‌تر کاهش کسری بودجه دولت در دستور کار قرار گرفت و نتیجه داد. به این ترتیب کمال درویش توانست اقتصاد بیمار ترکیه را به یکی از پرشتاب‌ترین اقتصادها در دالان توسعه تبدیل کند. حمایت‌های همه‌جانبه نخست‌وزیر و پارلمان وقت ترکیه از این برنامه اصلاحی، در کنار سیاست خارجی فعال همراه با واقع‌گرایی اهرم‌هایی بود که به کمال درویش در برداشتن موانع توسعه پایدار از مسیر ترکیه کمک شایانی کرد.

نتیجه اینکه اقتصاددانان به تنهایی قادر نیستند معجزه کنند و اراده سیاسی برای اصلاحات اقتصادی الزامی است.

اگر رهبران ترکیه در آن دوران اراده‌ای برای اصلاح امور نداشتند، کمال درویش هم مثل خیلی از اقتصاددانان می‌آمد و می‌رفت بی‌آنکه کاری از دستش برآید. پس برای اصلاحات اقتصادی نیاز به اراده سیاسی و انتخاب اقتصاددان زبده داریم تا بتوانیم اقتصاد را از شر تورم سنگین نجات دهیم. از این فرمول، فقط اقتصاددانان را در ایران داریم اما اراده سیاسی اش موجود نیست.

۹ دی - منبع: تجارت فردا



پیام‌آبادگران  
دی ۱۴۰۱  
شماره ۴۰۷



# هشدار اتاق بازرگانی نسبت به کاهش سهم ایران از رود ارس

حال حاضر تعداد ۱۴ قرارداد آبی معتبر بین ایران و همسایگان وجود دارد. متأسفانه با کشور ترکیه تنها پروتکل استفاده از آب‌های رودخانه ساری سو و قره سو برای تقسیم آب این رودخانه‌ها وجود دارد و در مورد رودخانه ارس با ترکیه هنوز معاهده و قراردادی منعقد نشده است.

بر اساس اعلام اتاق بازرگانی ایران، این پژوهش نشان داده است که همه موافقت‌نامه‌ها در خاورمیانه در مورد حوضه‌های آبریز مشترک به طور عام، و ایران با کشورهای همسایه به طور اخص، به صورت دوجانبه بوده و تاکنون حتی یک کنوانسیون یا موافقت‌نامه چندجانبه در مورد بهره‌برداری از آب حوضه‌های آبریز مشترک مانند کنوانسیون آب اروپا درباره حفاظت و استفاده از آبراه‌های فرامرزی و دریاچه‌های بین‌المللی (۱۹۹۲) کمیسیون اقتصادی سازمان ملل برای اروپا (UNECE) وجود ندارد.

به همین دلیل نیز قواعد عرفی و حقوقی حاکم بر منابع آب مشترک در منطقه بین ایران و کشورهای همسایه از ضمانت اجرایی ضعیفی برخوردار هستند و توانایی لازم برای حل مسئله حقوقی منابع آب مشترک را ندارند؛ لذا اتخاذ تدابیر لازم برای تصویب کنوانسیون‌هایی مانند کنوانسیون آب اروپا با محوریت سازمان ملل متحد و به‌ویژه کمیسیون اقتصادی - اجتماعی آسیا و اقیانوسیه (ESCAP) در چارچوب دیپلماسی آب از سوی وزارتخانه‌های خارجه و نیرو از اهمیت اساسی برخوردار است و باید در دستور کار قرار گیرد.



اتاق بازرگانی در جدیدترین گزارش اعلام کرده که پروژه سدسازی ترکیه موجب شده تا ۳۰ درصد از سهم ایران از رود ارس کاسته شود.

کمیسیون توسعه پایدار اتاق ایران به تازگی گزارشی از اثرات و عواقب پروژه آناتولی شرقی (دپ) بر منابع آبی شمال غرب ایران منتشر کرده است که نشان می‌دهد این سد ۳۰ درصد از سهم آب ایران از رود ارس را کاهش می‌دهد. به این ترتیب احتمالاً دیگر

خبری از اندک آبی که اکنون در پایین دست رود ارس به دشت مغان می‌رسید نباشد و باید به زودی منتظر شنیدن خشکسالی در دشت مغان باشیم.

در این پژوهش تاکید شده است: با توجه به افزایش بهره‌برداری‌ها و ایجاد سازه‌های مختلف آبی در بالادست حوضه‌های آبریز به‌ویژه در ترکیه و همچنین کاهش نزولات جوی و کاهش حجم آب ورودی، به‌ویژه در حوضه‌های آبریز ارس، لازم است تا اقدامات منسجم‌تر و قوی‌تری از سوی ایران در چارچوب دیپلماسی آب در دستور کار طرف ایرانی قرار گیرد.

در این پژوهش آمده است: طی سال‌های اخیر سدهای متعددی بر روی دو رودخانه کورا و ارس و سرشاخه‌های آن‌ها در کشورهای مختلف با هدف تولید برق، آبیاری اراضی کشاورزی، تأمین آب شرب، کنترل سیلاب و حمل‌ونقل با ظرفیتی بالغ بر ۲۵ میلیارد مترمکعب احداث شده است. افزایش ایجاد سازه‌ها و سدهای آبی به‌ویژه در سال‌های اخیر به‌ویژه ایجاد ۱۴ سد در کشور ترکیه از جمله پروژه آناتولی شرقی موسوم به دپ (DAP) و همچنین آلودگی آب رودخانه ارس به‌ویژه از سوی کشور ارمنستان در نتیجه فعالیت‌های معدنی و همچنین

نیروگاه اتمی متسامور در کشور ارمنستان باعث تنزل کمیت و کیفیت آورد رودخانه ارس در سال‌های اخیر شده و در آینده نیز می‌تواند دسترسی به منابع آب رودخانه ارس را محدودتر کند.

اجرا و تکمیل آناتولی شرقی موسوم به دپ (DAP) کشور ترکیه در آینده نزدیک ممکن است سهم ایران از منابع آبی در حوضه آبریز ارس را بین ۲۵ تا ۳۰ درصد کاهش می‌دهد. قطع یا کاهش آورد رودخانه مرزی ارس توسط ترکیه منجر به مشکلات جدی برای تأمین آب شرب و کشاورزی مناطق پائین دست گردد.

این گزارش تاکید کرده است: طی سال‌های گذشته قراردادهای متعدد دوجانبه‌ای با کشورهای همسایه برای بهره‌برداری از منابع آب مشترک به تصویب رسیده است که شماری از آن‌ها پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی منتهی شده‌اند. بر اساس اطلاعات گردآوری شده از منابع موجود ۲۴ قرارداد در قالب‌های مختلف معاهده، پروتکل و موافقت‌نامه در زمینه موضوعات مربوط به رودخانه‌های مرزی بین ایران و همسایگان منعقد شد که تعدادی از این قراردادها با عقد قرارداد بعدی منسوخ و تعدادی از آن‌ها نیز از نظر زمانی منقضی شده و کارکرد خود را از دست داده و در

دی ۱۰



# هشدار وزیر نیرو درباره تغییر اقلیم

انتقال و مهار آب‌ها و تصفیه خانه آب و اکثر پروژه‌ها در این زمینه‌ها امروز شاهد فعالیت قابل توجه در بخش آب کشور هستیم. باید به خودمان متذکر شویم که چه بودیم و چه هستیم و این نکته مهمی است.

محراییان در همین زمینه ادامه داد: ۴۰، ۵۰ سال پیش در کدام نقطه بودیم و امروز در کدام نقطه هستیم. با بررسی وضعیت صنعت آب و برق وقتی مطالعه می‌کنم که کارشناسان ما در تعریف پروژه و امور مهندسی و اجرایی در چه نقطه‌ای بودیم و امروز در چه نقطه‌ای قرار داریم به خود می‌بالم که به عنوان عضوی کوچک و خدمتگزار در این صنعت تلاش می‌کنم.

وی گفت: امروز در داخل و خارج از کشور پروژه‌هایی در حال اجرا داریم که یکی از آنها اجرای بلندترین و بزرگترین سد جهان است و سد بختیاری نامیده می‌شود، بزرگترین افتخار سدسازی ایران که امور مهندسی و اجرایی آن و ده‌ها و صدها پروژه عظیم مهار و انتقال آب دیگر به دست متخصصان ایرانی در دست اجراست.

## در شاخص آبرسانی روستایی از اغلب کشور پیشرفته‌تر هستیم

وزیر نیرو گفت: با توجه به مضیقه آب کشور پروژه‌های مهار آب پروژه‌های سنگینی است و به عبارتی ابرپروژه‌هایی به شمار می‌روند که در کشور در دست اجرا هستند؛ طرح‌های مهار آب در غرب کشور و تونل هستند که به این سطح دانش افتخار می‌کنیم. وی افزود: نکته مهم و نوید بخش برای فعالان بخش آب این است که عزم دولت برای اجرای این پروژه‌ها جزم است. اعتبارات فراوانی برای این بخش گذاشته شده است و از شروع دولت سیزدهم و به‌ویژه در تدوین برنامه هفتم توسعه، موضوع آب به



حوزه آب و آبفای کشور جمع شده‌اند که بتوانیم با روش‌های نرم فزاری و سخت‌افزاری به مدیریت منابع آب خود کمک کنیم؛ مدیریت آبی که در کشور قابل تجمیع، برنامه‌ریزی و توزیع است. وی اظهار کرد: کاهش سرانه مصرف آب در کنار بعد نگران کننده، دارای ابعاد امیدبخش است. نگران کننده این که نمی‌توانیم با روش‌های گذشته و سنتی، آبی که غیر قابل مدیریت و غیرقابل حساب بوده را همچنان مدیریت کنیم اما از سوی دیگر کاهش سرانه به معنای رشد اقتصادی و مصرف است.

## دو راهکاری که برای حل مسئله آب داریم

وی افزود: اگر میزان مصرفی که ایرانی‌ها امروز در عرصه‌های کشاورزی و واحدهای صنعتی خود دارند را با گذشته مقایسه کنیم می‌بینیم که کشور در حال رشد و پیشرفت است و این بعد خوشحال کننده ماجراست و آنچه برای ما، مسئولان و کارشناسان حوزه آب اهمیت دارد رسالت سنگینی بر دوش ما گذاشته این است که بتوانیم با این حجم بارش خدادادی همه نیازهای امروز و آینده مردم را تامین کنیم.

محراییان ادامه داد: قدر مسلم دو روش داریم؛ یکی برنامه‌ریزی و مدیریت به روش‌های نرم فزاری و دومی اجرای پروژه‌های مدیریت منابع آب در کشور است. وی گفت: در مدیریت اجرای پروژه‌های سخت‌افزاری، بالادستی،

روز ۹ دی هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی تخصصی صنعت آب و تاسیسات آب و فاضلاب ایران در محل نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران افتتاح شد و وزیر نیرو در آیین افتتاح نمایشگاه صنعت آب نسبت به پیامدهای تغییر اقلیم هشدار داد.

وزیر نیرو با اشاره به این که عزم دولت برای اجرای طرح‌های عظیم مهار آب کشور، صدها کیلومتر خطوط انتقال و تونل جزم است، گفت: امروز ۶۰ هزار روستا در کشور وجود دارد و بر اساس برنامه‌ریزی انجام شده میزان برخورداری آبرسانی به روستاها به حدود ۹۵ درصد جمعیت این بخش می‌رسد. علی‌اکبر محرابیان در آیین گشایش این نمایشگاه اظهار داشت: امروزه شاهد تغییرات اقلیمی در سطح جهان هستیم. این تغییرات آب و هوایی باعث تغییرات الگوهای بارشی در جهان به‌ویژه در ایران شده است، در این شرایط ضرورت مدیریت منابع آب امری پراهمیت و غیرقابل انکار است.

وزیر نیرو ادامه داد: کاهش بارش‌ها و افزایش تقاضای آب با توجه به رشد صنعت و اقتصاد در کشور دو مولفه‌ای است که برآیند توجه به مدیریت منابع آب را دوجندان می‌کند. وی گفت: اگر سرانه آب قابل برنامه‌ریزی را در طول ۵۰ سال گذشته بررسی کنیم، می‌بینیم که سرانه آب قابل مدیریت و تجدیدپذیر به شدت کاهش یافته و سرانه آبی که در اختیار هر ایرانی قرار می‌گیرد از حدود ۶۵۰۰ متر مکعب در سال به حدود ۱۲۰۰ متر مکعب رسیده است، این می‌طلبد که با روش‌های نوین بتوانیم منابع آب خود را به خوبی مدیریت کنیم.

محراییان تصریح کرد: مهمترین دلیل برگزاری نمایشگاه همین موضوع است؛ محلی که همه فعالان، دانشمندان، مهندسان، محققان، کارشناسان، فعالان اقتصادی، صنعتی و تولیدی و بازرگانی



عنوان مهمترین عنصر اجرای پروژه‌ها و طرح‌های توسعه کشور محسوب می‌شود. محرابیان گفت: فعالان این بخش باید سرعت کار خود را افزایش داده و به فکر اجرای طرح‌های توسعه در بخش صنعت، مهندسی و به‌ویژه در امور پیمانکاری باشند، متأسفانه شاهد این بودیم که بخش پیمانکاری کشور در سال‌های اخیر تحلیل رفت. وزیر نیرو ادامه داد: پیام امروز من به فعالان، پیمانکاران، مهندسان مشاور و شرکت‌های صنعتی به‌ویژه دانش‌بنیان این است که عزم خود را جزم کرده و با تلاش بیشتر و سرمایه‌گذاری سنگین‌تر و اراده‌های پولادین در پی اجرای این پروژه‌ها باشید. وی گفت: اگر شاخص‌های توسعه روستایی و مناطق محروم کشور را نگاه کنیم از اغلب کشورهای جهان پیشرفت‌های بیشتری داریم.

محرابیان اظهار داشت: شاخص برق‌رسانی جمهوری اسلامی امروز در مناطق شهری ۱۰۰ درصد و مناطق روستایی ۹۹٫۷ درصد است و مابقی نقاط باقی مانده، نقاطی است که امکان برق‌رسانی به آنها به عنوان واحدهای ساکن امکان پذیر نیست، زندگی اینها در مسیر کوچ و غیره قرار دارد که وزارت نیرو و دولت برای آن هم تدبیر کرده است؛ استفاده از پنل‌های خورشیدی که توسط این‌ها در حال حمل و نقل است، به شدت توسعه داده شده است. وزیر نیرو گفت: در موضوع آبرسانی شاخص برخورداری از برق خیلی کمتر بوده است؛ وزارت نیرو برنامه‌ریزی کرد و با حمایت دولت و تأکید رئیس‌جمهوری طرحی به نام جهاد آبرسانی در دستور کار قرار گرفت که در مرحله نخست ۱۰ هزار روستا آبرسانی می‌شود.

محرابیان در این باره به حضور فعال بخش‌های مختلف، گروه‌های جهادی، نهادهای انقلاب اسلامی، سپاه پاسداران، بسیج‌سازندگی، قرارگاه خاتم‌الانبیا و در کنار این‌ها پیمانکاران بخش خصوصی، شرکت‌های دانش‌بنیان و به‌ویژه خیران آبرسان اشاره کرد و گفت: از اوایل انقلاب در بخش‌های سلامت، آموزش و مدرسه‌سازی، حضور این خیران را داشتیم، اما با شروع دولت و تشکیل یک مجمع و حضور افراد خوشنام و با سابقه در امور خیریه، مجمع خیرین آبرسان را در نقاط مختلف کشور راه‌اندازی کردیم. اولین مجمع سال گذشته در تهران برگزار شد، تا ماه گذشته ۸ مجمع در ۸ استان تشکیل شد و به زودی این مجمع یکی پس از دیگری در تمام استان‌های کشور تشکیل می‌شود. پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو

## بسترهای مشارکت بخش خصوصی در احداث آزاد راه‌ها اصلاح می‌شود

معاون وزیر راه و شهرسازی در جلسه هم‌اندیشی با سرمایه‌گذاران احداث آزادراه‌ها گفت: به منظور بررسی شرایط اصلاح بسترهای مشارکت بخش خصوصی در احداث آزادراه‌های کشور، به قید فوریت کمیته تخصصی تشکیل شود تا با بازنگری در قوانین، اصلاحاتی برای حمایت از سرمایه‌گذاران در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ و برنامه هفتم توسعه صورت گیرد.

به گزارش مدیریت ارتباطات و اطلاع‌رسانی شرکت مادر تخصصی ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور، خیراله خادمی در جلسه‌ای با حضور مدیران شرکت‌های احداث و بهره‌برداری از آزادراه‌های کشور به بررسی مشکلات و موانع موجود بر سر راه بخش خصوصی برای مشارکت در ساخت آزادراه‌های کشور پرداخت و درخواست کرد تا با تشکیل یک کمیته تخصصی موانع بررسی و راهکارهای بازنگری در قوانین

مطالعه را از دیگر موضوعات قابل بررسی اعلام کرد.

وی اظهار داشت: نیاز است الحاقیه‌هایی بر اساس قوانین موجود تهیه شود تا سرمایه‌گذار بتواند سرمایه خود را از بازار سرمایه و از طریق دیگر روش‌های درآمدی بدون نیاز به دولت تأمین کند. مدیرعامل شرکت ساخت و توسعه درآمدزایی خارج از پرداخت-های دولتی برای سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در حوزه آزادراه را موضوع مهمی دانست و گفت: این موضوع با بررسی ظرفیت‌های قانونی موجود قابل پیگیری است.

وی در پایان جلسه خواستار اولویت‌بندی موضوعات در کمیته تخصصی شد و گفت: اولویت اول موضوعاتی در نظر گرفته شود که نیازمند اصلاح در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ است تا در کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی مطرح شود. اجرای آیین‌نامه‌ها از سوی وزارت راه و شهرسازی و شرکت ساخت و توسعه به عنوان اولویت دوم و اخذ مجوزهای لازم از سوی وزیر راه و شهرسازی در اولویت سوم بررسی شود تا موانع برطرف و این همکاری مستحکم‌تر شود.

۲۴ آذر

به قید فوریت بررسی و اعلام شود. معاون وزیر راه و شهرسازی زیرساخت‌های حمل و نقل در هر کشور را سرمایه ملی دانست و گفت: یکی از مهمترین موضوعات مشارکت، تقویت مشوق‌های جذب سرمایه بخش خصوصی است در حالی که با توجه به قوانین موجود انگیزه‌های سرمایه‌گذاری بخش خصوصی کاهش یافته است و تمامی سود صرف نگهداری از آزادراه می‌شود. وی درخواست کرد: موضوعاتی مانند معافیت‌های مالیاتی، سقف سود و اخذ عوارض الکترونیکی از جمله مسائلی است که بارها از سوی بخش خصوصی مطرح شده است و با همکاری سرمایه‌گذاران و بررسی مسائل حقوقی می‌توان این چالش‌ها را رفع کرد. خادمی همچنین محاسبه سود مشارکت بر اساس تورم‌های سالانه، ارزیابی مجدد آزادراه‌ها برای هزینه‌های نگهداری و ردیف اعتباری برای آزادراه‌های در دست



# ضربه خطرناک «مهاجرت» به اقتصاد ایران!

حسین راغفر

حتی زمانی که دونالد ترامپ اعلام کرد که دیگر ایرانی‌ها اجازه ورود به خاک ایالات متحده را ندارند، باز هم در آن دوره نیروهای نخبه جذب این کشور شدند. یعنی این استثنا برای آن‌ها وجود داشت. واقعیت این است که توسعه اقتصادی هر کشوری بزرگترین و مهلک‌ترین ضربات را از همین مهاجرت نخبگان می‌خورد.»

وی ادامه داد: «اما همانطور که در ابتدا عرض کردم، این اتفاق و افزایش آمارها در ایران اصلا عجیب نیست. همه می‌دانند و می‌دانستند که در پی نامنی‌های اقتصادی در کشور، دیر یا زود به این نقطه خواهیم رسید که تعداد زیادی از افراد متخصص و نخبه تصمیم به خروج از کشور خواهند گرفت. وقتی که آمار اشتغال مداوم کاهش پیدا می‌کند، وقتی مردم هر ساله باید زمان بیشتری را برای افزایش درآمد، در حال کار کردن باشند و باز هم درآمد آن‌ها کفاف یک زندگی مناسب را ندهد، وقتی امنیت شغلی برایشان وجود ندارد، مشخص است که ترجیح می‌دهند به کشورهای دیگر مهاجرت کنند. با اینحال بدون شک هنوز مسئولان متوجه اصل ماجرا نشده‌اند. هنوز نمی‌دانند کشور با چه خطر بزرگی مواجه است و چه تهدید خطرناکی سایه بر ایران انداخته است.»

این استاد دانشگاه افزود: «البته این صرفاً یک اتفاق کلان نیست و مردم هم در زندگی خود تبعات این مهاجرت را احساس خواهند کرد. زیرا اولاً این افراد با دستان خالی از ایران خارج نمی‌شوند. بسیاری از این افراد بخش خصوصی کشور را تشکیل می‌دهند و وقتی تصمیم به خروج از کشور می‌گیرند به این معنی است که سرمایه



وقتی مردم هر ساله باید زمان بیشتری را برای افزایش درآمد، در حال کار کردن باشند و باز هم درآمد آن‌ها کفاف یک زندگی مناسب را ندهد، وقتی امنیت شغلی برایشان وجود ندارد، مشخص است که ترجیح می‌دهند به کشورهای دیگر مهاجرت کنند. با اینحال بدون شک هنوز مسئولان متوجه اصل ماجرا نشده‌اند. هنوز نمی‌دانند کشور با چه خطر بزرگی مواجه است و چه تهدید خطرناکی سایه بر ایران انداخته است

اخیراً بهرام صلواتی، رئیس رصدخانه ملی مهاجرت ایران عنوان کرده است که «بعد از سال ۹۸، اثرات اقتصادی تاثیر زیادی بر افزایش مهاجرت از ایران داشته است. دسترسی به بازار کار، حقوق و دستمزد در صدر این عوامل قرار داشت. اما در سال ۱۴۰۱ عوامل سیاسی نیز به عوامل قبلی افزوده شد. وی تاکید کرد که دیگر با انجام برنامه‌های کوچک نمی‌توان این مهاجرت را کنترل کرد.»

بنا بر گفته‌های صلواتی بین سال‌های ۹۹ تا ۱۴۰۰ مهاجرت از ایران با افزایش ۳۰ درصدی مواجه بوده، اما بعد از حوادث ۱۴۰۱ این روند تشدید شده و از تراز ۱۰۰ هزار مهاجر در سال به سرعت عبور خواهیم کرد که این رشد و موج فرار مغزها را می‌توان از ۶ تا ۹ ماه و نهایت یک سال دید. همچنین رئیس رصدخانه ملی مهاجرت ایران تاکید کرد که این اتفاق در فاصله سال‌های ۸۹-۸۸ نیز رخ داد، اما اتفاقی که در حال وقوع است و موجی که با آن مواجهیم، نسبت به آن سال بالاتر خواهد بود. در همین خصوص حسین راغفر استاد اقتصاد دانشگاه طی گفتگو با فرارو درباره تبعات اقتصادی این پدیده

**به طور کلی آینده توسعه  
کشورها عمدتاً وابسته به  
سرمایه‌های انسانی و نخبگان  
است. به همین دلیل هم  
است که میان کشورهای  
مختلف یک رقابت اساسی بر  
سر جذب نخبگان و نیروهای  
متخصص باقی‌کشورها در  
جریان است. دلیل این مسئله  
همان موضوع توسعه و  
لازمه‌های آن است**

عنوان کرد: «هرچند این آمار بسیار خطرناک است، اما اصلاً عجیب نیست. ببینید به طور کلی آینده توسعه کشورها عمدتاً وابسته به سرمایه‌های انسانی و نخبگان است. به همین دلیل هم است که میان کشورهای مختلف یک رقابت اساسی بر سر جذب نخبگان و نیروهای متخصص باقی‌کشورها در جریان است. دلیل این مسئله همان موضوع توسعه و لازمه‌های آن است که عرض کردم.



پیام‌آبادگران  
دی ۱۴۰۱  
شماره ۴۰۷



داریم که با شرکت‌های خارجی کار می‌کنند، اما از ایران خارج نشده‌اند، اما توانمندی و انرژی و زمان خود را از اقتصادی ایران خارج کرده‌اند و تمایلی به همکاری با بخش خصوصی و غیرخصوصی در ایران ندارند. به عبارت ساده‌تر جدا از مهاجرت فیزیکی یک مهاجرت مهارت غیرفیزیکی هم در ایران رخ داده و در جریان است.»

راغفر در پایان افزود: «متأسفانه همانطور که عرض کردم مسئولان هیچ تصویری از این شرایط خطرناک ندارند. به همین دلیل است که هیچ اقدام مثبتی برای تغییر ساختارها و اوضاع موجود اقتصادی نمی‌کنند تا مانع از خروج نخبگان و سرمایه‌های مالی و انسانی شوند. زیرا هیچ وقت با این ساختار اقتصادی ایران نمی‌توانیم نیروهایی که رفته‌اند را جذب کنیم و مانع از افزایش مهاجرت شویم. واقعیت این است که نه اقتصاد ایران و نه شرایط و اوضاع سیاسی و اجتماعی ما هیچ جذابیتی برای هیچ ایرانی خارج نشین ندارد. اینکه حالا یک عده از مسئولان دولتی صحبت از جذب نیروهای ایرانی خارج از کشور می‌کنند، صرفاً در حد یک حرف است. آن‌ها فقط می‌گویند و هیچ اقدامی انجام نمی‌دهند. با همه این‌ها به نظر من آمارهای اخیر، پایان ماجرا نیست و باید منتظر رکوردهای جدید در عرصه مهاجرت باشیم.»

۸ بهمن - فرارو

حال توسعه و آزاد که سوددهی مناسبی دارند، خارج کنند و وارد یک کشور بحران زده کنند، بلکه تمایلی هم ندارد سرمایه فعلی خود را داخل ایران وارد چرخه اقتصادی کند.»

وی تأکید کرد: «منظورم این نیست که جذب مجدداً این نیروهای نخبه و متخصص و سرمایه‌های مالی افرادی که مهاجرت کردند، غیرممکن است. اما بسیار سخت است. زیرا این‌ها بعد از خروج از ایران با یک ساختار اشتغال و کارآفرینی و بازار جدید آشنا می‌شوند که نه تنها هیچ شباهتی با ایران ندارد بلکه از تمامی جهات بهتر است. به عنوان نمونه شما موضوع دستمزد را تصور کنید. این مقوله از اساسی‌ترین موضوعاتی است که منجر به خروج نیروهای متخصص و نخبه می‌شود. آن‌ها در ایران باید ساعات‌های بیشتری کار کنند که در نهایت یک حقوق متوسط دریافت کنند. اما با تخصصی که دارند می‌توانند از درآمد مکفی واقعی در برخی کشورها برخوردار شوند. خب در چنین حالتی چرا باید به ایران برگردند؟»

این تحلیلگر مسائل اقتصادی ادامه داد: «نکته مهم‌تر این است که ما با یک پدیده دیگر هم در همین زمینه مواجه هستیم که نوعی خروج نیروی نخبه و متخصص از اقتصاد است، اما بدون مهاجرت فیزیکی. زیرا ما در دوره‌ای زندگی می‌کنیم که اقتصاد تا حدود زیادی دیجیتالی شده است؛ لذا ما همین الان هم نیروهای متخصصی

قابل توجهی هم از اقتصاد ایران خارج می‌شود. این مسئله در اوایل انقلاب هم رخ داد که بسیاری از کارآفرینان و سرمایه‌داران از کشور خارج شدند و سرمایه‌های خود را نیز از اقتصاد ایران بیرون کشیدند. دومین مسئله این که وقتی بخش خصوصی تعطیل و کارآفرینان از این ایران خارج می‌شوند، قاعدتاً زیرمجموعه‌های آن‌ها نیز بیکار خواهند شد. از سوی دیگر بسیاری از این افراد به همراه خانواده و کودکان خود مهاجرت می‌کنند. کودکانی که می‌توانستند در اینجا رشد کنند و در چرخه اقتصادی کشور حضور داشته باشند.»

راغفر در خصوص عدم موفقیت در زمینه جذب مجدداً سرمایه خارج نشینان و نخبگان و متخصصان ایرانی که در دیگر کشورها زندگی می‌کنند، گفت: «مشکل این است که بخش قابل توجه اقتصاد ایران خصولتی است و سرمایه‌گذاران تمایلی به حضور در چنین فضای انحصاری ندارند. خیلی از آن‌ها در چنین فضایی کار کرده‌اند و می‌دانند که سهم چندانی در اقتصاد نخواهند داشت. به همین دلیل هم است که طی ۲۰ سال گذشته که این فضا تشدید شده، ما بیشتر با مهاجرت نخبگان و متخصصان مواجه می‌شویم. از طرف دیگر ما یک کشور تقریباً منزوی هستیم که تحریم‌های بسیاری ما را احاطه کرده است؛ لذا هیچ سرمایه‌گذاری نه تنها حاضر نمی‌شود سرمایه خود را از بازارهای در



# راه نجات کشور از مسیر یک برنامه توسعه ملی واقعی می‌گذرد

فرشاد مومنی



مردم و حکومت است. در حکومت سهل‌انگاری‌های بزرگ ناشی از بحران معرفتی و بحران منفعتی وجود دارد. باید کمک کرد که هوش حکومت ارتقا یافته و به جای کوتاه‌نگری و اکنون‌نگری، افق دید خود را وسیع کند.

او با اشاره به انتشار گزارش وضعیت اجتماعی در سال ۹۵ و هشدار نسبت به سقوط شدید سرمایه اجتماعی گفت: وجه اجتماعی جامعه ایرانی وضعیت ابر تعیین‌کننده یافته و اگر حکومت بیش از این بخواهد مطالبات جامعه را نادیده بگیرد وارد بازی چند سر باخت می‌شویم. استاد دانشگاه علامه طباطبایی با اشاره به اینکه در بررسی بحران رابطه حکومت و مردم از منظر توسعه باید بر هفت مؤلفه اساسی در کارنامه عملی و نظری حکومت متمرکز شد، بیان کرد: این هفت مؤلفه عبارت‌اند از: فقر، نابرابری، عقب‌ماندگی فزاینده نسبت به دنیای خارج، مشارکت، وضعیت بنیه تولیدی، فساد و وابستگی‌های ذلت آور و فزاینده به دنیای خارج. متأسفانه نارسایی در این مجموعه مؤلفه‌ها جامعه را دچار حس بی‌آینده بودن کرده است.

او تأکید کرد: از دیدگاه اندیشه توسعه حس بی‌آینده بودن مهلک‌ترین پدیده

**دکتر مومنی در بررسی بحران رابطه حکومت و مردم از منظر توسعه باید بر هفت مؤلفه اساسی در کارنامه عملی و نظری حکومت متمرکز شد، بیان کرد: این هفت مؤلفه عبارت‌اند از: فقر، نابرابری، عقب‌ماندگی فزاینده نسبت به دنیای خارج، مشارکت، وضعیت بنیه تولیدی، فساد و وابستگی‌های ذلت آور و فزاینده به دنیای خارج.**

بهره بگیرند. راه نجات این است که علم را فصل الخطاب قرار دهیم و از دریچه علم به مسائل توسعه‌ای نگاه کنیم. در چنین شرایطی اگر دریچه دانش توسعه به رسمیت شناخته شود باید کاری کرد که ظرفیت دانایی‌های هویت جمعی در حکومت ارتقا پیدا کند. متأسفانه ما از این نظر یکی از بدترین شرایط قوه اندیشه حکومت را تجربه می‌کنیم.

او با تأکید بر اینکه از نگاه توسعه، هیچ عنصری تعیین‌کننده‌تر از پویایی رابطه مردم و حکومت نیست افزود: این شرایط نشان‌دهنده اختلال معنی‌دار، عمیق و رابطه مخدوش و شکننده شده

نشست بررسی «چیستی و چرایی اعتراضات ۱۴۰۱» به همت مرکز پژوهش‌های اتاق ایران و با حضور فرشاد مومنی اقتصاددان و عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی، مقصود فراستخواه جامعه‌شناس و عضو هیات علمی موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و سمیه توحیدلو جامعه‌شناس و عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد. فرشاد مومنی اقتصاددان، در این نشست گفت: در شرایط کنونی ایران که هم تعداد بحران‌ها از حدود متعارف فراتر رفته و هم ابعاد بحران‌ها فراگیر شده، راه نجات ایران جلب مشارکت دانایان و رفتن به سمت برنامه کارآمد میان‌مدت است.

در آغاز این نشست محمد قاسمی رئیس مرکز پژوهش‌های اتاق ایران با بیان اینکه هیچ فرد دلسوزی نمی‌تواند از کنار اتفاقات سه ماه گذشته بی‌تفاوت عبور کند گفت: نیاز است هرکس در حوزه توانایی خود تحلیل‌های علمی دقیق درباره موضوع بیان کند و پیشنهادهایی که برای گذر کشور از این دوران سخت را ارائه کند. این سلسله جلسات در اتاق ایران نیز با همین هدف برگزار می‌شود.

## اندیشه‌های اغواگر راه نجات ایران نیست

فرشاد مومنی اقتصاددان در این جلسه با تأکید بر اینکه بسیاری از متخصصان بر شکننده بودن اوضاع کشور اذعان دارند، ادامه داد: اقتصاد سیاسی ایران رانتی است و فرصت استثنایی را به برخی افراد می‌دهد که بتوانند به نحوه بایسته و بیشترین دستاورد از این رانت



پیام‌آبادگران  
دی ۱۴۰۱  
شماره ۴۰۷

است و هشدار می‌دهم که مرحله بعد از آن، انومی و فروپاشی است.

مؤمنی با طرح این سؤال که چرا ساختار قدرت در ایران از ارائه گزارش منصفانه و عالمانه از وضع موجود طفره می‌رود، پاسخ داد: چون در این صورت بر اساس این ۷ متغیر مشخص می‌شود حکومت به سمت بخش‌بخش کردن مردم و انحصاری کردن ثروت حرکت کرده است. حادثترین وضعیت در این زمینه مربوط به حیطه‌هایی می‌شود که حکومت بیشترین ادعا را دارد.

او ادامه داد: بزرگ‌ترین ادعای ساختار قدرت ما، استقلال و عدم وابستگی به شرق و غرب است. اما وقتی از دریچه اقتصادی این پدیده را بررسی می‌کنیم می‌بینیم که چقدر اوضاع وخیم است.

مؤمنی با بیان اینکه ساختار نهادی ما طوری مناسبات را تعریف کرده که اگر واقعیت‌ها را بگویید بد است؛ اما اگر با چاپلوسی و تملق کاری کنید که بیشتر در باتلاق تصمیمات نادرست فرو برود، ارزشمند است، تأکید کرد: ما به دگرگونی سیستمی اعتلا بخش نیاز داریم. او افزود: در سه ساله منتهی به ۱۴۰۰ برای اولین بار در تاریخ برنامه‌ریزی ایران در سه سال اندازه جمعیت فقیر ایران دو برابر شده و گزارش‌های رسمی می‌گویند بالغ بر ۷۵ درصد جمعیت بدون اعانه نمی‌توانند زندگی کنند. در سال ۹۶ با بررسی روند مصرفی کالاهای اساسی در سبد خانوار نشان دادم که چقدر مردم نجیبی داریم؛ اما هشدار دادم که فقر مادی چیزی نیست که تا ابد خانوارها بتوانند آن را تحمل کنند.

او با اشاره به برخاستن موج اول اعتراضات در سال ۹۶ گفت: در آن سال گفتم حکومت از نقطه عطف پایان جنگ، عامه مردم را نادیده گرفته و متحدان استراتژیک خود را تغییر داده است. شاهد این مدعا هم رفتار حکومت با دو گروه معترضان در سال ۹۶ است. در آن سال یک گروه کارگرانی بودند که از ۶ ماه تا ۲۴ ماه حقوق نگرفته بودند و گروه دیگر سپرده‌گذاران در موسسه‌های

اعتباری غیرمجاز. حکومت‌گران گروه اول را تهدید و سرکوب کردند؛ اما برای گروه دوم، جلسات پرشمار در سطح سران قوا برگزار کرده و ۳۵ هزار میلیارد تومان (به قیمت آن روز) از دارایی‌های بین نسلی جامعه را در اختیار آن‌ها قرار دادند.

استاد دانشگاه علامه طباطبایی با بیان اینکه در مقام تحلیل، وضعیت آن ۷ متغیر می‌تواند شاقول تنظیم مجدد رابطه حکومت و مردم باشد گفت: هیچ‌کدام از این ۷ مؤلفه، شرایط آبرومندانه‌ای ندارند. به اعتقاد من، باب گفت‌وگوهای ملی اعتلا بخش باید حول این محورهای ۷ گانه استوار باشد تا امکان بهبود رابطه مردم و حکومت با رویکرد توسعه‌ای فراهم شود. مؤمنی با تأکید بر اینکه دست‌کاری واقعیت در راستای منافع شوم می‌تواند آگاهی کاذب به حکومت دهد گفت: آگاهی کاذب حکومت هم در راستای منافع ضد توسعه خواهان داخلی است و هم در راستای منافع کسانی است که ایران را بلامتکلیف می‌خواهند. محور اصلی این دست‌کاری واقعیت به حکومت می‌گردد



**باب گفت‌وگوهای ملی  
اعتلا بخش باید حول این  
محورهای ۷ گانه استوار  
باشد تا امکان بهبود رابطه  
مردم و حکومت با رویکرد  
توسعه‌ای فراهم شود.  
راه نجات ایران جلب  
مشارکت دانایان و رفتن  
به سمت برنامه کارآمد  
میان مدت است.**

سرکوب، راه حل است. آگاهی کاذب دیگر این است که می‌گویند رژیم پهلوی از وقتی که کوتاه آمد سقوط کرد. در حالی که شاه در سرکوب تا اعلام حکومت نظامی هم پیش رفت و بعد از شکست سرکوب گفت صدای انقلاب شما را شنیدم. لذا این اندیشه‌های اغواگر راه نجات ایران نیست. او گفت: اگر قرار است تبیبهی وجود داشته باشد، این تبیبه باید متوجه حکومت‌گران رانتی باشد که منابع ارزی و ملی را تلف کرده و هیچ‌کدام از وعده‌های آن‌ها محقق نشده است. به گواه ۲۵۰ سال مستندات بی‌شمار، حکومت باید بداند که بدیل پشت کردن به مردم، دست‌نشاندهی خارجی‌هاست و با ژست و شعار این موضوع حل نمی‌شود. هرکس بگوید باید رابطه حکومت و مردم را بدتر کنیم تا اوضاع ایران بهتر شود قطعاً خلاف گو است.

مؤمنی در پایان تأکید کرد: در شرایط کنونی ایران، که هم تعداد بحران‌ها از حدود متعارف فراتر رفته و هم ابعاد بحران‌ها فراگیر شده راه نجات ایران جلب مشارکت دانایان و رفتن به سمت برنامه کارآمد میان مدت است. به گواه کارنامه سیاه مسیری که از برنامه چهارم توسعه با رویکرد احمدی‌نژاد شروع شد، راه نجات ایران از مسیر یک برنامه توسعه ملی به معنای دقیق کلمه عبور می‌کند.

ساختار رسمی با جامعه دگرگون شده ایرانی ناآشناست و توان اداره آن را ندارد مقصود فراستخواه، جامعه‌شناس نیز از دو منظر، تغییرات در جامعه ایران و عاملیت انسانی تغییرات به تبیین اعتراضات اخیر پرداخت. او به تغییرات مهم جمعیتی در چهار دهه اخیر ایران اشاره کرده و گفت: از جمله این تغییرات این است که میانگین سال‌های تحصیل ایرانی‌ها از ۲٫۶ در ابتدای انقلاب به ۱۰ در حال حاضر رسیده است که حتی از بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته نیز بهتر است. همچنین در چهار دهه از دهه ۶۰ تا ۱۳۹۸ سرمایه انسانی بر مبنای سه متغیر آموزش و بهداشت و سلامت از شاخص ۱۳ در سال





۶۰ به حدود ۶۰ رسیده است. ما هم اکنون ۱۴ میلیون جمعیت انباشته تحصیل کرده عالی در کشور داریم.

فراستخواه گفت: بر اثر این تغییرات ارزش‌های ایرانیان هم تحول یافته است. از جمله اینکه جامعه عرفی‌تر و فردگراتر شده است، بیشتر از رسانه استفاده می‌کند و بیش از گذشته مطالبه مشارکت دارد. از ویژگی‌های جمعیتی ما میل شدید استفاده از اینترنت و رسانه است. این موضوع تکانه‌ها، ارزش‌ها و تخیل جمعی را دگرگون کرده و برای جامعه فضای خودمختار ایجاد می‌کند. لذا تحرک جامعه نیز افزایش یافته است.

او توضیح داد: جامعه ما بر اثر این تغییرات جمعیتی که با عنوان «جرم بحرانی» از آن نام می‌برم، درگیر یک دوگانه شکل و محتوا شده است. شکل ساختاری این جامعه با بخش مهم و تعیین‌کننده محتوای فرهنگی و اجتماعی این جامعه در ستیز و تنافر است. این ساختار رسمی با زیست جهان این جامعه دگرگون شده در این سه دهه ناآشنا است و نمی‌تواند این جمعیت را اداره کند. رتبه ایران در آموزش از ۱۶۷ کشور ۷۵ است اما همین ایران در آزادی شخصی رتبه ۱۶۵ دارد و در حکمرانی رتبه آن ۱۶۳ است. بنابراین این حکمرانی تناسبی با این ملت ندارد.

فراستخواه با ابراز نگرانی از اینکه حکومت به نتایج بررسی‌های علمی انجام شده زیر نظر مؤسسات مورد تأیید خودش هم توجه نمی‌کند ادامه داد: در این بررسی‌ها

به ۱۰ تغییر در جامعه ایران اشاره شده است که عبارت‌اند از: تغییر ارزش‌ها و نگرش‌ها، افول سرمایه اجتماعی و اعتماد به دولت و قوانین، تغییر در سبک زندگی، تغییر رفتارهای مذهبی دین‌داران و اینکه دین دیگر نمی‌تواند عنصر انسجام بخش جامعه باشد، تغییر در اخلاقیات جامعه، تغییرات نسلی، تحول در افکار عمومی و هراس از آینده، افزایش تکثرگرایی، کاهش مشارکت در اجتماعات و نهادهای مدنی و در نهایت تغییر نگرش مردم به سیاست ورزی رسمی و کاهش اعتماد به صندوق رأی.

او با تأکید بر اینکه این تغییرات از جنس رشد بی‌بازگشت است گفت: دیگر این جامعه را نمی‌توان به دهه ۷۰ و ۶۰ بازگرداند. ولی سیستم این تغییرات را شناسایی و حمایت نکرده و با انواع کنترل‌های ایدئولوژیک برای این تغییرات هزینه می‌کند.

فراستخواه با بیان اینکه این تحولات از دهه ۷۰ به بعد زیرپوست شهرها رفته است و خود را در فضاهای عمومی و در تغییر نام‌گذاری‌ها، تغییر لباس‌ها، مطالبه حضور در استادیوم‌ها، جنبش سبک زندگی و انقلاب آرام زنان و همین‌طور ایجاد نخبگان خود را نشان داده است. نخبگان معمولی در کوچه و خیابان، هنر، فکر، ادبیات، کسب‌وکار و زیست جهان جامعه منتشر شده‌اند.

این جامعه‌شناس ادامه داد: این تغییرات که به عنوان سرمایه اجتماعی استفاده نشده و زیرپوست شهر رفته، در کنار

ذخیره اسطوره‌گانی قوی در ایران، قدرت تصویرسازی بزرگی ایجاد کرده است. این جامعه پر تخیل شده و برای آینده، رؤیاپردازی دارد. به علاوه ایران فرهنگ اعتراضی و نارضایتی تاریخی دارد و این جنبش زیرپوستی با این نارضایتی درآمیخته و مقابل فرهنگ رسمی ایستاده است. اما در مقابل، فرهنگ رسمی به حاملان این فرهنگ غیررسمی حتی اجازه نمی‌دهد در مستعمرگی این سیستم زندگی کند. لذا این جنبش در لحظه و رویدادی مانند «لحظه مهسا» از زیرپوست بیرون می‌زند و به شکل جنبش اعتراضی خود را نشان می‌دهد. لحظه مهسایی نشان از چرخش جدی جامعه از جنبش زیرپوستی به مدل جنبش کف خیابان است.

او از منظر عاملیت اجتماعی نیز با بیان اینکه آخرین بازمانده‌های نسل انقلاب با انواع بحران از جمله بحران روایت و بحران خاطره مواجه هستند، گفت: اما در مقابل، نسل جوان و نوجوان دختر و پسر، به کمک زنان بزرگ‌تر از خود جمعیت فعالی تشکیل داده‌اند که رؤیاهای آن‌ها بیشتر زندگی به آن سبکی است که می‌خواهند.

او با بیان اینکه زبان این نسل متفاوت است و از برخی کمبودها از جمله نابرابری فرصت‌های شغلی رنج می‌برد بیان کرد: ۲۰ درصد فرصت‌های شغلی برای زنان است. حاصل ترافیک شدید منابع با این حکمرانی بد، بازتولید انواع ایدئولوژی‌هاست. جامعه در کار ساختن ایدئولوژی‌های گوناگون است و باید گفت در ایران حداقل هشت ایدئولوژی تازه در راه است که عبارت‌اند از: ایدئولوژی‌های سنی و جنسی است. فمینیسم تمام‌قد در ایران در حال رشد است. ایدئولوژی‌های سکولار، ایدئولوژی‌های قومی زبانی و مذهبی، ایدئولوژی‌های نخبگانی در مقابل نخبگان رسمی و سنتی، ایدئولوژی‌های سکونتگاهی مرکز-پیرامون، ایدئولوژی‌های دسترسی به منابع، ایدئولوژی‌های طبقاتی جدید و ایدئولوژی‌های سیاسی بر سر دستیابی قدرت.

۳ دی - اتاق ایران آنلاین





## مردم با طناب دولت به چاه پروژه‌های عمرانی وارد نمی‌شوند

چاه پروژه‌های عمرانی وارد نمی‌شوند. آنان در مورد اجرای طرح‌های بزرگ و هزینه بر عمرانی از محل تهاتر نفت نیز، عدم توجه به محدودیت منابع را مشکل عمده این پیشنهاد می‌دانند و معتقدند مقدار نفتی که قابل فروش است، معلوم و مشخص و محدود است و بعید است که دولت برای مصرف هر دلار این درآمد چاهی نکنده باشد. به اعتقاد آنان با بذل و بخشش حواله نفت به پیمانکاران و مجریان پروژه‌های عمرانی آن هم برای این همه پروژه‌های کلان، بخش‌های دیگر دچار مشکل می‌شوند. ضمن این که از یک مجری یا مدیر یا پیمانکار نمی‌توان انتظار داشت که برود و نفت بفروشد.

۲۲ آذر - تین نیوز

ارمغان بیاورد. آنان تاکید می‌کنند در چنین شرایطی انتظار می‌رود دولت این پتانسیل و ظرفیت عظیم را بشناسد و با ایجاد بستر مناسب، نقدینگی موجود در دست مردم را به سمت این پروژه‌ها هدایت نماید. با وجود آرایه این دیدگاه از سوی برخی کارشناسان، بخشی دیگر از آنان نظر متفاوتی دارند. این عده از کارشناسان معتقدند، سرمایه‌های مردمی هیچ علاقه‌ای به مشارکت در پروژه‌های عمرانی دولتی ندارند چون نرخ برگشت سرمایه‌ها پایین و موعد بازدهی آنها نامعلوم است و از همه مهمتر به مجری نابلد سپرده می‌شوند که با قدرت تمام می‌تواند انجام یک پروژه (مثلاً راه آهن تبریز - میانه) را ۲۰ سال طول بدهد. به اعتقاد این دسته از کارشناسان، مردم با طناب دولت به

برخی کارشناسان معتقدند ورود مردم به بحث تامین مالی پروژه‌های زیربنایی و ایجاد بسترهای سرمایه گذاری در پروژه‌های مولد عمرانی توسط مردم ضروری است. به گزارش تین نیوز، به اعتقاد این کارشناسان، ظرفیت و پتانسیل نقدینگی در اختیار مردم برای تامین مالی پروژه‌های عمرانی نیمه تمام در کشور مورد غفلت قرار گرفته است. این در حالی است که پروژه‌های زیربنایی با بودجه‌های محدودی که می‌گیرند، تشنه تامین مالی بوده و از سوی دیگر، مردم نیز به واسطه شرایط موجود اقتصادی، علاقه مند به سرمایه‌گذاری در بازارهایی هستند که در وهله اول بتواند ارزش سرمایه آنها را حفظ کند و در گام بعد برای آنان سودآوری به

## الزامات ترافیکی به «مبحث مقررات ملی و کنترل ساختمان» اضافه شد

ساختمان‌های عمومی و ساختمان‌های تجاری نیز چندین برابر است و مشکلات ترافیکی در ساختمان‌های تجاری و مسکونی به فضاها و خیابان‌های اطراف تحمیل خواهد شد. وی اضافه کرد: چنانچه ساختمان دارای فضای مناسب برای پارک خودرو و فضای مناسب برای گردش خودرو و جای گیری خودرو باشد در اوقات پیک ترافیک شهر دچار معضل ترافیک نخواهد شد. مانی‌فر توضیح داد: وقتی ساختمان‌ها طراحی می‌شوند باید روش‌های مناسب و استاندارد را برای محاسبه جذب و دفع سفر داشته باشند و محاسبه کنند که ساختمان در طول استفاده چه تعداد سفر خواهد داشت تا بر همان اساس محاسبات ترافیکی انجام شود و ترافیک ساختمان به معابر شهری تحمیل نشوند. این ضرورت تدوین مبحث الزامات ترافیکی ساختمان بود که شورای تدوین دوره هفتم با پیشنهاد دفتر مقررات ملی و کنترل ساختمان به شورای تدوین آرایه کرد و در نهایت تدوین شد و به تصویب رسید. وی یادآور شد: دفتر مقررات ملی و کنترل ساختمان مبحث ۲۳ مقررات ملی و کنترل ساختمان را با همکاری سازمان نظام مهندسی ساختمان تدوین و نهایی کرد که در جلسه شورای تدوین به تصویب رسید و ابلاغ شد. با ابلاغ این مبحث توسط وزارت راه و شهرسازی از یکسال دیگر رعایت مبحث ۲۳ برای ساختمان‌های کل کشور لازم الاجراست.

/ تسنیم، ۴ دی

مقام مسئول وزارت راه و شهرسازی از اضافه شدن الزامات ترافیکی به «مبحث مقررات ملی و کنترل ساختمان» خبر داد و گفت: چنانچه ساختمان دارای فضای مناسب برای گردش باشد در زمان پیک ترافیک، شهر دچار معضل ترافیک نمی‌شود. حامد مانی‌فر اظهار کرد: مبحث ۲۳ مقررات ملی و کنترل ساختمان تحت عنوان الزامات ترافیکی مبحثی جدید بود که برای نخستین بار در کشور تدوین، تصویب و ابلاغ شد. این مبحث با هدف حل چالش‌ها و معضلات ترافیکی در درون ساختمان و همچنین در شهرها به‌عنوان یک گره کور، تدوین و تصویب شده است. وی مشکلات موجود در ساخت و سازها از نظر عدم تامین پارکینگ مناسب، عدم تامین پارکینگ به تعداد کافی، عدم احداث پارکینگ‌های استاندارد را بخشی از اهداف تدوین مبحث ۲۳ مقررات ملی و کنترل ساختمان اعلام کرد و افزود: در داخل ساختمان به دلیل تامین نشدن پارکینگ مناسب، یا پارکینگ به تعداد ناکافی، یا عدم تامین فضای مناسب برای پارکینگ‌ها با ابعاد غیراستاندارد یا طول رمپ‌ها و شیب‌های غیراستاندارد یا جهت‌های گردش غیر استاندارد مشکلات عدیده‌ای برای مردم ایجاد می‌شود. وی ادامه داد: این عارضه‌ها سبب می‌شود تا ساختمان، پاسخگویی مناسب به خودرو و وسایل نقلیه را نداشته باشد. عوارض این عدم پاسخگویی مناسب گاهی به بیرون ساختمان کشیده می‌شود. این عارضه برای



# افزایش تسهیلات سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در حوزه حمل‌ونقل



شود. در بخش ریلی نیز به این دلیل که قیمت سوخت گازوئیل تقریباً ۲ درصد قیمت واقعی است، عواید چندانی به لحاظ اقتصادی ندارد اما بخش ریلی به لحاظ بحث‌های لجستیکی، کريدوری و ترانزیتی قابل صرف نظر نیست اما اگر شبکه تکمیل شود به سوددهی خواهد رسید.

غفاری تکمیل کرد: پیشنهاد بعدی که در قانون بودجه امسال و لایحه احکام دائمی مطرح شد استفاده از چشمه‌های بار است به این صورت که در وهله اول معادنی که بیش از یک میلیون تن محصول دارند باید ملزم شوند ظرف یکسال برنامه خود را به شبکه ریلی اعلام کنند چراکه با قیمت کنونی گازوئیل انگیزه‌ای برای آمدن چشمه‌های بار وجود ندارد. همچنین کسانی که از شبکه‌های جاده‌ای و ریلی استفاده می‌کنند و ذی‌نفع هستند موظف به پرداخت شوند که این‌ها راهبردهایی است که در این زمینه پیشنهاد داده شده است. به گزارش وزارت راه و شهرسازی، وی همچنین به استفاده از منابع بخش غیردولتی مبنی بر پیشنهاد مهرداد بذریاش وزیر جدید راه و شهرسازی صحنه گذاشت و افزود: روی این بحث نیز تأکید وجود دارد.

۳۰ آذر - ایسنا

و قرار با بخش غیردولتی را می‌طلبید. خوشبختانه با پیش‌بینی‌هایی که در لایحه بودجه سال آینده، قانون برنامه و حتی در احکام دائمی انجام شده است برای سرمایه‌گذارها تسهیلاتی در نظر گرفته شده است برای مثال افزایش ۱۰ درصدی نرخ سود آن‌ها در درازمدت از محل درآمدهای راه تأمین خواهد شد. معاون برنامه‌ریزی و مدیریت منابع وزارت راه و شهرسازی خاطر نشان کرد: بایستی بسته‌های تجاری که تلفیقی از بحث راه و تأسیسات حاشیه راه تعریف



**آنچه که در وزارت راه و شهرسازی بیش از توسعه راه‌ها اهمیت دارد بحث حفظ و نگهداری راه‌های موجود است**

معاون برنامه‌ریزی و مدیریت منابع وزارت راه و شهرسازی با اشاره به جدیت موضوع نگهداری راه‌ها گفت: در لایحه بودجه سال آینده و احکام جدید افزایش تسهیلات برای سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در حوزه حمل‌ونقل در نظر گرفته شده است.

به گزارش ایسنا، امیرمحمود غفاری در خصوص وضعیت راه‌ها گفت: آنچه که در وزارت راه و شهرسازی بیش از توسعه راه‌ها اهمیت دارد بحث حفظ و نگهداری راه‌های موجود است. ۲۲۱ هزار کیلومتر راه داریم که بر اساس استانداردهای داخلی، هزینه نگهداری آن‌ها بالغ بر ۱۵۰ همت است در حالی که کل بودجه ابلاغی فصل حمل‌ونقل وزارت راه و شهرسازی در پیوست بودجه برای توسعه و نگهداری راه‌ها به طور کلی ۲۲ همت است.

وی با بیان این‌که وضعیت نگهداری راه‌ها موضوعی جدی است که باید به آن بپردازیم ابزار امیدواری کرد: خوشبختانه سال گذشته با مصوبه‌ای که از شورای اقتصاد در خصوص اصلاح نرخ بازنامه‌ها گرفته شد، بخش اندکی از این نیاز جبران شد اما این مسئله هنوز به قوت خود باقی است. امسال در لایحه بودجه ۱۴۰۲ و لایحه برنامه هفتم یکسری احکام پیش‌بینی شده است که کسری منابع جبران شود که البته تخصیص بودجه‌ها چندان قابل توجه نیست و کمتر از ۲۰ درصد بوده است. معاون برنامه‌ریزی و مدیریت منابع وزارت راه و شهرسازی با بیان این‌که در بحث توسعه راه‌ها به عددهای کلان‌تری نیاز است، تصریح کرد: برای توسعه راه‌ها در حوزه آزادراه‌ها، بزرگراه‌ها و راه‌های اصلی و راه‌های روستایی به تأمین منابع نیاز است؛ این در حالی است که بودجه عمومی وزارت راه در حوزه حمل‌ونقل کفاف ساخت یک آزادراه را هم نمی‌دهد.

غفاری همچنین به استفاده از منابع بخش غیردولتی و جذب سرمایه اشاره کرد و گفت: جذب سرمایه ملزوماتی دارد که مهم‌ترین آن احترام به قول



پیام‌آبادگران  
دی ۱۴۰۱  
شماره ۴۰۷



- قابلیت اطمینان بالا همراه با استفاده از معتبرترین قطعات و تجهیزات حفاظتی پیشرفته
- کنترل دمای دقیق با استفاده از تکنولوژی DC اینورتر
- بازدهی بالا و کاهش هزینه‌های جاری
- سیستم کنترلی هوشمند و عملکرد مستمر بدون توقف
- سطح صدای پایین قرارگیری کمپرسور در فضای کاملاً بسته و فن DC اینورتر
- بازه ظرفیت ۹ تا ۳۰۰ kW (قابلیت ماژول ۹ تا ۴۸۰۰ kW)
- طیف عملکردی وسیع (۵°C تا ۴۸°C)
- سازگار با محیط زیست (مبرد R-410)
- کمپرسور و فن DC اینورتر (IPLV تا ۴/۹ ، EER تا ۳/۳۹)
- اشغال فضای کم و نصب ساده
- طراحی منحصر به فرد





# چک‌ها را آسان مدیریت کنید



بانک خاورمیانه  
Middle East Bank



[www.middleeastbank.ir](http://www.middleeastbank.ir)  
[info@middleeastbank.ir](mailto:info@middleeastbank.ir)

به‌منظور رعایت قانون جدید چک شما می‌توانید از طریق اینترنت‌بانک و موبایل‌بانک خود عملیات مربوط به چک را انجام دهید. راهکارهای مختلف برای همه مشتریان از جمله اشخاص حقیقی، شرکت‌ها و اشخاص حقوقی، حسابداران شخصی و افراد دارای حساب مشترک فراهم شده است تا شما بتوانید به راحتی چک‌های خود را در سامانه صیاد صادر، دریافت و منتقل کنید. با استفاده از راهکارهای اینترنتی بانک خاورمیانه، دسترسی‌ها و تاییدها در مورد اشخاص حقوقی با رعایت اساسنامه شرکت‌ها، امضای مشترک امضاداران مجاز و به‌طور خلاصه رعایت تمام اصول و قوانین در بستر سامانه صیاد انجام می‌پذیرد. بانک خاورمیانه به سهولت، در دسترس بودن دائمی و جامع بودن خدمات بانکداری شرکتی و تجربه خوشایند مشتریان اعتقاد دارد.